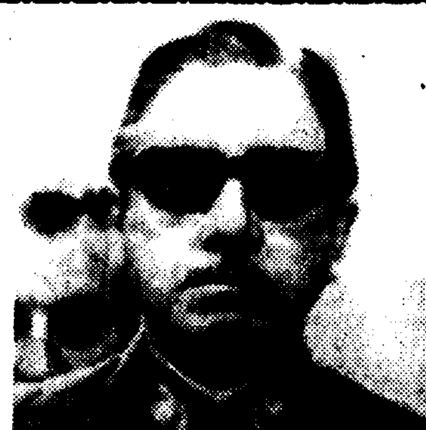
Amigoe

Vandaag

* Familie Pinochet corupt p.1
* Ambtenaren gebruiken pp-kaarten p.2
* ALM-personeel Miami naar de rechter p.3
* Shell schakelt landsbemiddelaar in p.3
* Caribisch congres over economische crisis p.5
* Taiwan a kibra invikto di Korsou p.7

AUGUSTO PINOCHET
...corrupt...

100STE JAARGANG — NO.: 190

VRIJDAG 19 AUGUSTUS 1983

Nieuws in vogelvlucht

WASHINGTON — Amerika beloofde weliswaar het aanbod van de Sovjet-president Andropov serieus te bestuderen, maar liet tevens merken dat men niet onder de indruk was gekomen van zijn aanbod. Dit hield in dat de SU niet als eerste anti-satelliet wapens zal gebruiken. Bonn heeft de VS aangespoord over het aanbod te onderhandelen. Washington vindt de verklaring van Andropov een nieuwe propaganda-manoeuvre. Andropov deed zijn belofte tegen VS-Congresleden die bij hem op bezoek waren.

*****

MANAGUA — Twee gevangen genomen "contra's" hebben in de Nicaraguaanse hoofdstad verklaard dat zij opdracht hadden de ministers van Buitenlandse Zaken D'Escoto en Cultuur Cardenal om te brengen. Het doel van hun verzetsgroep M-83 was een gebied te bevrijden om daar een tegenregering te vormen. In Managua werd ondertussen officieel verklaard dat de rebellen (contra's) met hun grootste offensief bezig zijn sinds begin '83.

*****

SAN SALVADOR — De Vredecommissie van El Salvador gaat binnen een paar weken met de linkse guerrilla praten over beëindiging van de burgeroorlog. Opdracht van deze commissie, welke door de regering is benoemd, is de guerrilla over te halen aan het democratisch proces te gaan deelnemen. Er zi n tussen beide partijen al contacten geweest. [illegible] met de voorbereiding van het gesprek.

*****

WARSCHAU — Een campagne is [illegible] wordt hij onder meer de "Yankee van Gdansk" genoemd. Het is duidelijk dat men de indruk wil wekken dat Walesa op een lijn zit met het "anti-Poolse beleid van Washington". De campagne begint vlak voordat het ultimatum afloopt van de ondergrondse Solidariteit dat het overleg tussen regering en deze vakbeweging moet worden hervat. Polen heeft ondertussen van de banken uitstel gekregen van de aflossing van zijn schulden. Het land krijgt een nieuw handelskrediet.

*****

BEIROET — Premier Wazzam van Libanon blijft aan. Hij woonde gisteren een vergadering van het kabinet bij. Eerder maakte hij zich erg kwaad over de directe inmenging van Israël in de Libanese zaken. De VS en Syrië gaan het juridische aspect van het akkoord tussen Israël en Libanon over de terugtrekking van vreemde troepen bekijken. Tel Aviv heeft Moskou laten weten dat er voor Rusland geen rol is weggelegd in het vredesoverleg in het Midden-Oosten.

*****

LAGOS — In de Nigeriaanse staat Oyo zijn verleden week 33 mensen door politiek geweld omgekomen. Er werd de brand gestoken in 26 huizen. De politie arresteerde 300 mensen. Zaterdag werd in Nigeria de verkiezing van gouverneurs gehouden. In Oyo en een andere staat is de verkiezing van een Senaat na dit geweld uitgesteld.

*****

PARIJS/N'DJAMENA — Frankrijk gaat Jaguar- en Mirage-vliegtuigen naar Tsjaad sturen. Al lang had president Habré om vliegtuigsteun gevraagd. President Mitterrand blijkt geïrriteerd over de voortdurende VS-druk om Tsjaad te steunen. Het Sovjet partijblad Pravda heeft het buitenland beleid van Parijs door de mangel gehaald.

*****

MIAMI — De 10e aflevering sedert mei van het VS-kapingsvervolgverhaal is gisteren geschreven: een vliegtuig dat een vlucht binnen Florida maakte, werd gedwongen naar Cuba te vliegen met 79 man aan boord. De kaper werd door de politie in Havanna opgewacht, het toestel werd geretourneerd naar Miami.

*****

CAIRO — Egypte gaat SA-7-raketten bouwen en heeft daartoe een prototype van deze Sovjet-raket ontwikkeld. Vier maanden geleden werd met succes een dergelijke raket getest, zo is officieel meegedeeld.

*****

BOGOTA — In het Colombiaanse parlement is een fel debat opgelaaid over de invloed van de drugs-onderwereld in de politieke wereld. De minister van Justitie, Lara Bonilla, werd het vuur aan de schenen gelegd over financiële hulp, welke hij zou hebben gekregen voor zijn recente verkiezingscampagne uit deze onderwereld om daarna een programma tegen te houden van Amerikaanse zijde ter bestrijding van de handels in verdovende middelen. De minister ontkent alles en zegt dat hier gewerkt wordt met een vervalste cheque.

*****

Venezuela kan schulden betalen

Minister Sosa van financiën:

Import moet nog verder omlaag

CARACAS — In een televisie-toespraak heeft de Venezolaanse minister van financiën, Arturo Sosa gezegd, dat ook in 1984 de import van niet-essentiele goederen verder omlaag moet. Hij verzekerde echter, dat geen tekorten zullen ontstaan, "zeker niet van levensmiddelen en medicamenten" en noodzakelijke importen voor de olie-productie (momenteel 1.650.000 vaten per dag) normaal voortgang zullen vinden. Sosa verklaarde, dat Venezuela zijn buitenlandse schuldverplichtingen zal nakomen, maar achtte het daarom wel noodzakelijk, dat ook in de overheidssfeer drastisch wordt bezuinigd.

Vooral ten aanzien van de invoer van buitenlandse producten zal de regering een stringent beleid voeren, zo kondigde Sosa aan. Hij wees er in dit verband op, dat de import het vorig jaar in waarde 13.000 miljoen dollar heeft bedragen en door importrestricties dit bedrag dit jaar moet worden teruggebracht naar ruim 10.000 miljoen dollar. Het volgend jaar zal niet meer dan voor hoogstens 8.000 miljoen dollar mogen worden ingevoerd, om "ons in staat te stellen onze economie te saneren." Het [illegible] wordt betrokken uit de Verenigde Staten, namelijk ruim 40 procent.

De minister kondigde tevens aan, dat geen gelden beschikbaar zullen worden gesteld voor wat hij als "grote projecten" aanduidde. De staatsbedrijven zullen op eigen kracht hun financiele tekorten moeten wegwerken en het particuliere bedrijfsleven moet volgens Sosa een steeds sterkere rol gaan spelen in het Venezolaanse economische bestel.

Sosa benadrukte, dat Venezuela de "financiele middelen heeft en in de toekomst ook zal hebben" om aan zijn buitenlandse schuld te voldoen. Die bedraagt in totaal 36.000 miljoen dollar. Hij zei verder, dat de deviezenbeperkende maatregelen resultaten hebben opgeleverd. De reserves zijn toegenomen met ruim 1.600 miljoen dollar, sedert de beperkende maatregelen in februari werden doorgevoerd. De [illegible] nu 10.181 miljoen dollar. zo maakte Sosa bekend.

Sosa onthulde, dat Venezuela dit jaar geen financiele hulp van het Internationale Monetaire Fonds nodig zal hebben. Daarom zullen we eerst een akkoord sluiten met onze buitenlandse schuldeisers en pas daarna met het Fonds onderhandelen over een "economisch herstel-programma zonder strenge voorwaarden."

ARNHEM — De giraffen in Burgers Dierenpark in Arnhem laten zich het voer goed smaken. Het werd hen opgediend door de Nederlandse prins Pieter Christiaan.

"Dank U wel"

OAKLAND — Het gebeurde op het spitsuur in de Californische stad Oakland in het toen bomvolle stadscentrum: een chauffeur van een geldtransport had niet gemerkt, dat bij het remmen de achterdeur van zijn wagen was opengesprongen en trok bij groen licht op. De gepantserde wagen wierp hierbij echter een groot aantal zakken wisselgeld op straat.

Terwijl het zilvergeld over de keien hobbelde, ontstond er een grote oploop. Men sprong uit passerende stadsbussen, rende kantoren uit en liet zijn auto midden op straat staan om een graantje mee te kunnen pikken.

Vele uren later was nog niet bekend hoeveel geld de auto was kwijtgeraakt.

Eén man bleek een eerlijke vinder: zekere Willy Greenwood, een 28-jarige kantoorbediende. Hij bracht een zak gevonden munten naar een bank. Hartelijk werd hij op de schouder geklopt en kreeg een bos bloemen.

Chauffeur neemt wraak: 5 doden

DARWIN — Uit woede dat een bar-keeper hem geen alcoholische drank wilde schenken, is een chauffeur met zijn vrachtwagen het motel ingereden. De gevolgen waren rampzalig: vijf mensen waren op slag dood en 30 raakten gewond, van wie velen ernstig.

De bar van het motel was vol gasten, toen de wraakzuchtige chauffeur zijn enorme vrachtwagen-combinatie dwars door een deur naar binnen reed. De bestuurder vluchtte na zijn daad weg, maar kon snel worden gegrepen.

Informatie over Bekken-Plan

WASHINGTON — Twee regeringsmissies zullen maandag uit Washington vertrekken naar het Caribisch gebied, teneinde inlichtingen te verschaffen over het Caribisch Bekken-Plan. Het gaat met name om uitleg over de diverse producten, die door de Caribische wereld belastingvrij in de Verenigde Staten kunnen worden ingevoerd.

Eén missie trekt naar de spaanssprekende, de andere naar de engelssprekende landen. Volgens Washington zijn er in de regio 27 landen, die kunnen profiteren van het Bekken-Plan.

Olievlek wordt opgeruimd

BAHREIN — Drie Golfstaten: Saoedi-Arabië, Koeweit en Bahrein zijn het eens geworden over een plan voor het opruimen van de immense olievlek in de Perzische Golf. De uitvoering van het plan gaat 10 miljoen dollar kosten.

De andere Golfstaten: Qatar, de Verenigde Arabische Emiraten, Oman, Iran en Irak, doen naar alle waarschijnlijkheid niet mee aan de opruimactie. Saoedi-Arabië heeft zijn aandeel in de kosten al ter beschikking gesteld.

De olie lekt al sedert maart uit twee Iraanse bronnen, die bij Iraakse bombardementen waren geraakt.

Spanje laat veel gevangenen vrij

MADRID — Sinds de jongste strafrecht-hervormingen in Spanje zijn in drie maanden tijd ongeveer 5.000 mensen die in voorlopige hechtenis zaten, vrijgelaten. Naar de gevangenis-autoriteiten meedeelden, is het percentage voorlopig gedetineerden in de Spaanse gevangenissen hierdoor van 50 tot 32 procent gedaald. In totaal herbergen de gevangenissen nu nog 15.000 bewoners

Doden, vernielingen door orkaan Alicia

GALVESTON — De orkaan Alicia heeft een gewelddadig spoor van vernielingen achtergelaten in de Amerikaanse staat Texas. Nadat de storm gedurende/14 uur een onbeschrijfelijke ruine had aangericht, zwakte hij af. De restanten ervan veroorzaakten vandaag nog zware regenval in aangrenzende staten.

Bij Galveston trok Alicia gisteren land-inwaarts. Met windstoten van 184 kilometer per uur raasde de orkaan voort en liet tot het 80 kilometer noordelijker gelegen Houston een complete chaos achter.

Zes doden zijn er op zijn minst te betreuren. Eén van hen verdronk, de anderen werden geraakt door omvallende bomen.

Vandaag keerden de ruim 42.000 mensen, die het gebied hadden moeten verlaten, terug. In een uitgestrekte streek is er geen drinkwater en zijn electriciteitsleidingen geknapt.

Het grootste probleem doet zich voor in het dichtbevolkte Houston, waar 3 miljoen mensen wonen. Met man en macht wordt gewerkt om de nutsbedrijven normaal te doen functioneren. Het zal voor een groot deel vrij snel lukken, desnoods middels noodvoorzieningen. Maar toch wordt verwacht dat de komende dagen zeker 300.000 mensen van electrische stroom verstoken zullen blijven.

Veel huizen hebben grote schade opgelopen. De springvloed van 30 meter is hiervan vooral de oorzaak. President Reagan heeft federale hulp toegezegd door de streek tot rampgebied te verklaren.

Er is een avondklok ingesteld om plunderen tegen te gaan. Van acht uur 's avonds tot zes uur 's morgens mag niemand de straat op. Tientallen personen zijn gearresteerd, na op heterdaad te zijn betrapt bij het plunderen van winkels. De politie en nationale garde patrouilleren te voet.

KLM meldt aandelen-emissie

AMSTERDAM — De KLM heeft de "Security and Exchange Commission" in Washington laten weten van plan te zijn 1,34 miljoen aandelen uit te geven, waarvan ongeveer 70 procent in de Verenigde Staten. De rest wordt in Europa aan de man gebracht.

In de vorige week gehouden jaarvergadering van de KLM waren de plannen bekendgemaakt voor de uitgifte van 1 miljoen aandelen, waarmee de maatschappij verbetering wil brengen in haar financiele positie.

Opponent Marcos wil terug naar Filippijnen

MANILLA — De Filippijnse oppositieleider Benigno Aquino wil, na een ballingschap van drie jaar, terugkeren waar zijn vaderland. Medewerkers van Aquino hebben dit vrijdag meegedeeld. De regering van de Filippijnen heeft laten weten niet van plan te zijn Aquino toe te laten.

Aquino, een van de belangrijkste politieke tegenstanders van president Marcos, werd in 1972 gearresteerd op beschuldiging van onder meer moord, samenzwering en verboden wapenbezit. Een militaire tribunaal veroordeelde hem in 1977 hiervoor ter dood. In 1980 werd hij voorwaardelijk vri gelaten om in de Verenigde Staten een hart-operatie te ondergaan. Ondanks het over hem uitgesproken doodvonnis, wil Aquino nu terugkeren om met het oog op de verkiezingen voor de nationale vergadering, die volgend jaar gehouden moeten worden, de oppositie te helpen organiseren.

Executies in Ghana

ABIDJAN — In Ghana zijn donderdag twee personen geFxecuteerd wegens moord op vier rechters en een leger-officier in juni 1982. Dit werd bekend gemaakt door Radio Accra. Het ging om een voormalig lid van de raad die Ghana regeert, Joachim Amartey Kwei, 32, en een ex-soldaat Johnny Ransford Dzandu, 24.

WASHINGTON — Een belangrijke daling van de rentevoet in de VS zit er bij het huidige tekort op de VS-begroting niet in. Zo verzekerde de president van de Chemical Bank, David Platten. Het is de op 5 na grootste bank van de VS. Bij het IMF maakt men zich bezorgd over de rentestijging in Amerika. Men is bang dat daardoor het opnemen van leningen in het Westen door de Derde wereld weer duurder zal worden, waardoor de bescheiden verbetering van de financiele positie van de arme landen zo weer ongedaan wordt gemaakt.

President en familie schatrijk geworden

Pinochet's bewind bijzonder corrupt

SANTIAGO DE CHILE — In een land waar presidenten een heel sober leven hebben geleid, valt het des te meer op. Vandaar dat de kritiek stormenderhand toeneemt op de grote mate van corruptie, waarin president Pinochet en zijn familie zich aan hebben overgegeven en een levensstijl leiden, die schril afsteekt tegen dat van het onderdrukte en verarmde, Chileense volk.

Het staatshoofd gaf het "goede" voorbeeld: hij liet voor zichzelf een paleis aanleggen, dat 25 miljoen dollar kostte. De weelde, die erin is ondergebracht, doet volgens Chileense advocaten aan sprookjesverhalen denken.

Sedert het land in 1930 door een ernstige economische depressie werd getroffen, hebben preidenten een zeer sobere levensstijl gevolgd. Oud-staatshoofd Jorge Allesandrini woonde in een karig ingericht huis en liep te voet naar het werk. Een ander staatshoofd, de inmiddels overleden Eduardo Frei, ontving koningin Elizabeth van Engeland in zijn eenvoudig-ingerichte, 2-slaapkamerwoning.

Pinochet's opvatting schijnt te zijn: leef en laat leven, als het maar binnen de familie blijft. Dochter Lucia ontving verleden jaar voor "verricht werk" 850.000 dollar van een aantal staatsbedrijven.

Maar het meest heeft Pinochet's schoonzoon Julio Ponce geprofiteerd van de nog steeds onaantastbare machtspositie van de dictator. Ponce, die na de militaire staatsgreep vanuit Panama (waar hij een houtbedrijf leidde) naar Chili vertrok, is nu directeur van tal van staatsbedrijven en is benoemd in diverse raden van commissarissen. Hij heeft zijn machtspositie dusdanig uitgebreid, dat hij arme boeren ertoe dwingt hun land aan hem te verkopen tegen prijzen, die ver beneden de werkelijke waarde liggen. Ponce bezit nu voor honderdduizenden hectaren aan vruchtbare landbouw- en veeteeltgrond. Met overheidssubsidies worden deze bedrijven in stand gehouden. Door handige manipulaties eigent hij zich maandelijks enorm veel geld toe.

Ponce heeft een vloot van vliegtuigjes en helicopters tot zijn beschikking, waarmee hij stad en land afreist. De nog geen 40 jaar oude Ponce heeft onroerend goed gekocht in Californië, Florida, Paraguay en Argentinië.

Een uitgebracht rapport heeft over de schaamteloze corruptie van de Pinochets verslag uitgebracht. Het 200 pagina's tellende rapport maakt in detail melding van de wijze, waarop vooral Ponce en Pinochet's dochter Lucia zich ten koste van de staat verrijken.

Ponce ontkent alles en beschuldigt twee oppositieleiders ervan de uitgifte van het rapport te hebben aangemoedigd en zelfs gefinancierd. De twee oppositieleiders hebben Ponce nu voorgebracht wegens laster. Maar dat is een handig foefje, omdat Pinochet's schoonzoon dan wel eens door de rechtbank zou kunnen worden gelast opgave te doen van zijn rijkdommen. Maar de vraag is natuurlijk of generaal Pinochet het zo ver zal laten komen.

President Peru valt uit naar AI

LIMA — Kritiek van Amnesty International (AI) op de gang van zaken in Peru bij de bestrijding van de guerrilla heeft geleid tot een uitval van president Fernando Belaunde Terry. Deze maakte AI uit voor een beweging welke door linkse figuren wordt geleid. De kritiek op zijn land legde hij dan ook naast zich neer. AI echter levert kritiek op onjuiste toestanden in Oost en West en in Noord en Zuid.

Honduras: op infiltraties voorbereid

TEGUCIGALPA — Het Hondurese leger heeft maatregelen genomen om de «subversieve acties te neutraliseren welke ondernomen worden vanuit Nicaragua». Zo werd in de Hondurese hoofdstad meegedeeld. De opzet daarvan is om het democratische bewind van Honduras te destabiliseren. De legerleiding heeft aangekondigd dat men met kracht tegen deze uiterst linkse infiltraties zal optreden. Twee leden van een dergelijke subversieve groep aan de Nicaraguaanse kant hebben zich volgens Tegucigalpa overgegeven en hebben de autoriteiten in Honduras in kennis gesteld van de plannen tot infiltratie en destabilisatie. De legerleiding gaf de verzekering dat de veiligheid van het land bij de militairen in goede handen is en dat men met krachtdadige acties aan een en ander een einde zal maken.

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Postbus 577
Giro 440.000
Bankrek.: nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek.: nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie: F.H.Oduber
Namens Antillean News Holding n.v.:
R.F.Snow

Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Toon van Dongen, Paul Comenencia, Caroline Thode, Ronnie Rens, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse) en Solange Isselt (opmaak).

ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van
7.30-16.00 uur;
Zaterdag 7.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren voor 3 uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie):
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30-16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag voor 12 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE
(ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Gouv. N.Debrotweg z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondentie: Eline Drieze.

ST EUSTATIUS.
Correspondenten: Anna Hofstee, Minerva Pantophlet en Kenne Cuvelier, tel.: 2220.

DEN HAAG
CORRESPONDENT
Frans Kok (tel.: 070-614911)

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

WASHINGTON
Medewerker: Maarten Huygen (tel.: 202-3328984).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, de Haagsche Courant, de Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (abonnementen)
Curacao: Districo n.v., tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000, Maduro's Bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr. 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire: Entrejol 153-A, tel.: 4222.

Loss nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAfl.80,15 per maand (luchtpost) of NAfl.24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur.
Radiomuseum RNWO na afspraak, tel.: 8472.

OPENBARE BIBLIOTHEEK: dagelijks van 08.00-12.00 / 15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: elke tweede vrijdag van de maand - Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING: klachten kunnen dagelijks doorgegeven worden van 19.15-19.30 uur op tel.: 8627 (Fam. Linkels).

NEW YORK — VN-secretaris Perez de Cuellar gaat naar Zuid Afrika op uitnodiging van Pretoria om te praten over de onafhankelijkheid van Namibie, welke al jarenlang geeist wordt door de VN. Het beheer door Pretoria over Namibie wordt ook niet erkend door de VN. Het is het eerste bezoek van een VN-secretaris aan Zuid Afrika sedert Waldheims bezoek 11 jaar geleden.

*****

POB: tegenstemmers door PDB gestraft

KRALENDIJK — Volgens de partijleider van de Partido Obrero Bonairiano (POB), Elias Bernabela, is de PDB van Jopie Abraham weer gewoontegetrouw begonnen met het straffen van de mensen die tegen de Democratische Partij gestemd hebben. Onder het motto dat de tijden slecht zijn, aldus Bernabela, neemt het BC de kans waar om zonder enige vorm van medelijden de mensen hun werk af te nemen.

Velen van deze ontslagen werknemers zijn reeds bij de leiders van de POB geweest, aldus Elias Bernabela, om hun ongenoegen over deze gang van zaken te uiten en hun spijt te betrachten niet voor een betere overheidscontrole gestemd te hebben. Dat was juist de nieuwe koers van de POB, aldus Bernabela, die men niet kon of wilde begrijpen: er is zodanig gestemd, dat de PDB het alleen voor het zeggen heeft. Volgens Bernabela was het juist Jopie Abraham die geladen brieven schreef als er mensen ontslagen werden in de tijd dat de PDB het bestuur nog niet uitmaakte. Vandaag, aldus Bernabela, worden degenen die zelfs een contract met de overheid hebben zondermeer naar huis gestuurd, immers het vorige BC gaf diverse werknemers een contract tot de maand december. Tegenwoordig wordt hen ontslag, zonder de ontslaggrond te vermelden, gegeven, aldus de POB-leider Bernabela.

*****

CAIRO — Egypte wil de diplomatieke relaties met Rusland op ambassadeursniveau herstellen. Cairo gaat zijn wapens niet uitsluitend meer betrekken van de VS; indien nodig zal Cairo zich daartoe naar het Oostblok wenden, zo liet Buitenlandse zaken weten. Toen president Sadat in 1981 de Sovjet ambassadeur uitwees bleven de relaties op lager niveau gehandhaafd. Sadats opvolger Mubarak streeft al langere tijd naar betere relaties met de SU.

Ingezonden

Stoplichten

WIE OPMERKT DAT het verkeer op Bonaire met de dag onveiliger wordt, is lang niet meer zo origineel als bijvoorbeeld tien jaar geleden, toen je bij wijze van spreken met je ogen dicht de straat kon oversteken.

Wat sommige automobilisten qua respectloosheid voor de verkeerswetten demonstreren, zou niet mogelijk zijn in een wild-west-film, waarin tenminste vaak nog fatsoensnormen gelden.

Het is griezelig te ontdekken, dat er lieden zijn die zonder rijbewijs jakkeren in niet-verzekerde voertuigen, die overigens al lang thuishoorden op een autokerkhof.

En niet minder huiveringwekkend is het feit, dat mensen achter het stuur van een auto plaatsnemen, terwijl ze niet goed meer zien en/of horen. Je kunt al een kwart eeuw vlekvrij rijden, er zal toch altijd een of andere dwaze maniak zijn die je auto in puin rijdt en je invalide maakt als je nog meer pech hebt.

Het signaleren van wantoestanden krijgt meer kracht wanneer men met constructieve voorstellen komt. Hier zijn er enkele:

-het aanbrengen van stoplichten, te beginnen met de meest gevaarlijke kruispunten (voor wie Bonaire niet kent: op dit eiland is er geen enkel stoplicht);

-het invoeren van de verplichting, dat ieder gemotoriseerde deelnemer aan het verkeer periodiek met een medische verklaring moet aantonen dat hij of zij beschikt over een goed functionerend gehoororgaan en gezichtsvermogen (dit kan bijvoorbeeld om de drie of vijf jaar worden gevorderd);

-via pers, radio, tv en bioscoop een permanente "Veilig Verkeer-campagne" met educatieve en juridische inslag, en dit niet alleen in het Papiaments en het Nederlands, maar ook in de talen die het meest worden gebruikt door de toeristen (Spaans en Engels); wat sommige toeristen van ons verkeer maken, zouden ze in hun thuislanden nooit wagen;

-strengere controle op de weggebruikers, óók op fietsers en voetgangers.

RUDY BEDACHT
(Bonaire)

Klachten bezorging

Klachten over bezorging van de Amigoe moeten worden doorgegeven bij de distributiemaatschappij DISTRICO NV op de telefoonnummers 70503, 70504 of 70304.

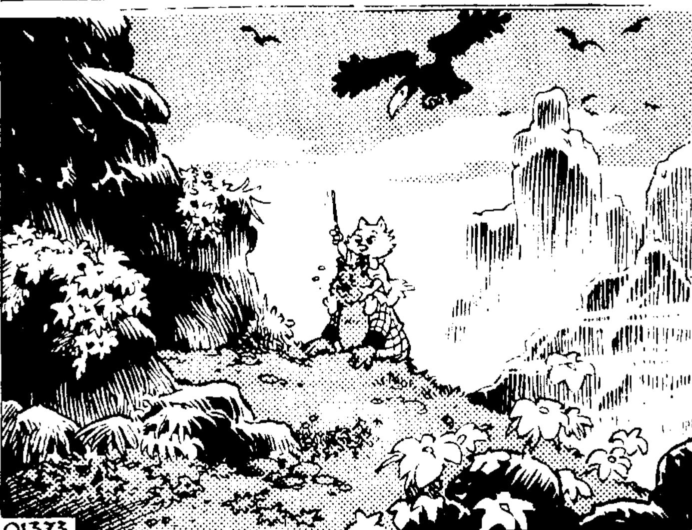
Als mens

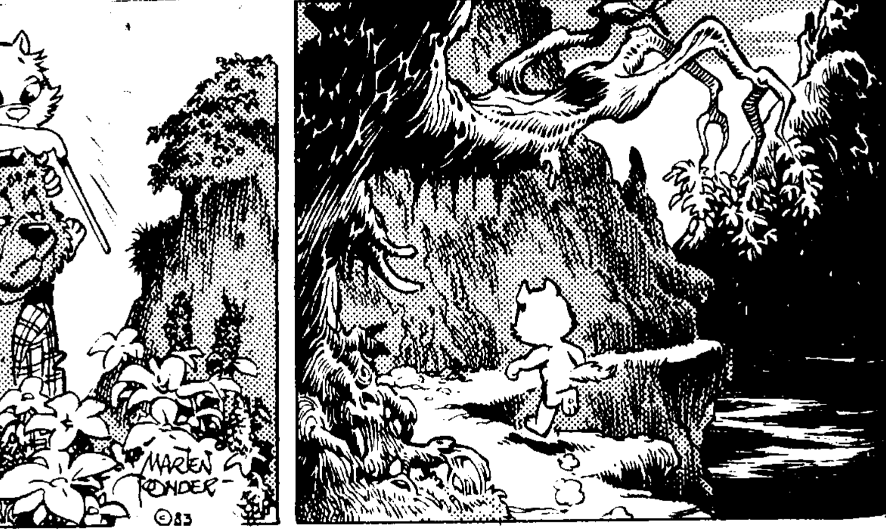
MANAGUA — De coordinator van de Sandinistische regeringsjunta Daniel Ortega is door de Amerikaanse senator Paul Tsondas uitgenodigd voor een bezoek aan de Verenigde Staten. De Amerikaanse bezoeker van Democratische huize maakte de uitnodiging bekend nadat hij een gesprek van een uur had gehad met Ortega. De betrekkingen zijn al te zeer verslechterd. Het is noodzakelijk stappen te ondernemen om de betrekkingen te verbeteren. We moeten er mee ophouden elkaar in stereotypes te zien en te beoordelen, aldus de Amerikaanse senator. Het wordt tijd, zo motiveerde hij zijn uitnodiging, voor Nicaraguanen en Amerikanen om elkaar als mensen te gaan zien.

*****

TUNIS — De Libische leider Gadafi heeft zijn handtekening gezet onder een gezamenlijke verklaring na zijn bezoek aan Tunesië, waarin staat dat de strijd van het Palestijnse volk, welke beide landen steunen, onder leiding staat van de PLO, als zijn enige legitieme vertegenwoordiger.

Heer Ollie en een bommelding

01373 — Na het tikje dat heer Bommel gekregen had, maakte een soort gevoelloosheid zich van hem meester, en houterig klom hij verder, totdat er een kleine vlakte in het zicht kwam. Die was begroeid met mossen en planten, en mevrouw Kug stiet een verheugd kreetje uit.

"Hier is het!" riep ze. "Daar groeien de besje die ik nodig heb. Pluk ze gauw, want ik voel me erg zwak".

Ze wees gebiedend met haar stokje, en heer Ollie miste de kracht om zijn eigen verzwakte gevoelens naar voren te brengen. Met stijve vingers begon hij bessen te plukken, die zijn gastvrouw gretig aannam.

"Méér!" riep ze. "Ik heb er heel wat nodig om goed voor Alfrik te kunnen zorgen".

"Goed zorgen", mompelde heer Ollie, sleurs voortplukkend. "Hoe?"

"Hem van het bed op het stro helpen!" riep het vrouwtje uit. "Hem onder de duim houden. Dan blijft hij sterk genoeg om mij de berg op te dragen. Als ik dat niet doe, wordt hij net zo slap als jij. Schiet op; ik moet méér hebben".

Heer Ollie's gedachtenleven was te besuisd om de uitleg te kunnen volgen, en daarom zette hij zijn arbeid dof zwijgend voort. Tom Poes maakte zich zorgen over hem, hoewel hij natuurlijk niet wist wat er aan de hand was.

"Tater", mompelde hij, terwijl hij over een smal bergpad voortholde. "Gele Vang. We zitten hier dus midden in de Zwarte Bergen, en die deugen niet, net zomin als die metro. Als ik heer Ollie gevonden heb, moet ik zorgen dat we hier weg komen".

WILLEMSTAD — Te Droogbak in Amsterdam is het nieuwe trefcentrum voor de Antilliaanse jongeren officieel geopend en bij die gelegenheid vernoemd naar Amador Nita "als strijder en held van de Antilliaanse arbeidersklasse". Het centrum als zodanig draaide al enige tijd. Er is door talrijke Antillianen het nodige werk voor verzet. Bi de foto: een aantal van hen voor het centrum.

AJC: door veel Antilliaanse inzet

Tref centrum naar Nita genoemd in Amsterdam

WILLEMSTAD — In Amsterdam is onlangs officieel het Antilliaans jongerencentrum (AJC) te Droogbak 1c opengegaan, waarmee een strijd van jaren voorlopig beslecht werd. Dit centrum kreeg de naam van Amador Nita. De naamplaat werd onthuld door een familielid van deze oud-minister, Plasidus.

De opening kwam nadat men eigenlijk al geruime tijd van het centrum gebruik maakte. Door vrijwilligers is heel veel werk verzet om het centrum inderdaad geschikt te maken voor zijn taak. Daarin zitten vele uren, dagen, weken en maanden van hard werk, aldus de circulaire. Onder dit werken moet ook in dit verband verstaan worden het onderhandelen door de vrijwillige medewerkers en bestuursleden. Daarom ook was er een feestje bij gelegenheid van de opening met muziek van Los Muchachos van Richard Martina om deze inspanningen even te vergeten.

Tussen het ogenblik dat de grote problemen zich voordeden bij stichting Nanzi in de jaren 1978 en 1979 en de opening van het Nita-centrum is er het een en ander gebeurd. Maar steeds draaide het om mogelijkheden te scheppen voor ontspanning door de jongeren om hen van de straat te houden. Van de kant van de Nederlandse overheid kreeg men bij dit alles weinig medewerking.

In de tijd van Nanzi had men het Trefcentrum aan de Rozenstraat, welk pand gebruikt werd als kantoor en trefcentrum. Maar ideaal was het zeker niet. Feestjes welke door de jongelui werden georganiseerd waren een kort leven beschoren omdat de buurt begon te klagen en ook de Brandweer bijvoorbeeld zijn eisen stelde. Maar daaraan kon men niet voldoen. De gemeente hielp niet bij het zoeken van een betere huisvesting voor Nanzi of bij verbouwing van het centrum om te voldoen aan de brandweereisen. Omdat er dus niets gebeurde ging de jeugd zijn eigen gang, aldus een overzicht dat het AJC gaf. De jongeren ontwikkelden activiteiten welke niet overeen kwamen met de ideeen van het bestuur, de functionarissen en de overheid. Het bestuur meende indertijd door het centrum te sluiten en via een reorganisatie tot een oplossing te kunnen komen voor het jongeren-probleem. Die vlieger ging niet op, want de jeugd bezette het trefcentrum en uiteindelijk leidde een en ander tot de opheffing van Nanzi. Van dit ontmantelingsproces heeft de gemeente gretig gebruik gemaakt, aldus het AJC, om ervoor te zorgen dat alle Antillianen naar de algemene instellingen zouden gaan op zoek naar maatschappelijke hulp, recreatie en culturele activiteiten.

Uiteindelijk is het gelukt door de strijd voor eigen Antilliaanse voorzieningen, om van de toenmalige wethouder voorzieningen af te dwingen voor de Antillianen.

De actiegroep Nanzi moet open blijven welke opkwam voor deze Antilliaanse belangen was een bundeling van groepen zoals Sportschool Koryo, Contacto Antiano, Little Rock, Ban Uni, Grupo di obrero preokupa en anderen. Na een totale stopzetting van de subsidie in februari 1981 werd in oktober van dat jaar mondjesmaat begonnen aan de opbouw van een nieuwe welzijnsstichting met een secretariaat en een part time medewerker aan de Nieuwe Keizersgracht, en met een trefcentrum te Droogbak met beheerder, groepswerker en een schoonmaker. Dit alles op tijdelijke contractbasis. Ondertussen bleef het centrum aan de Rozenstraat bezet. De gemeentelijke overheid voelde echter niets voor een apart jongerencentrum voor de Antillianen. Maar hoe dan ook: het trefcentrum te Droogbak ging goed van start. Toen de gemeente het Nanzi-gebouw aan de Rozenstraat dichttimmerde kreeg men te kampen met hetzelfde probleem: veel jongeren met veel vrije tijd maar zonder georganiseerde activiteiten. Er was nog een andere moeilijkheid: in plaats van 8 personeelsleden had men er nu maar 2 1/2. Duidelijk werd wel dat het ondoenlijk is om maatschappelijk / welzijnswerk als hulp en vorming samen met jongerenwerk met meer recreatie gelijktijdig onder te brengen in een onderdak.

Na de sluiting van het Trefcentrum een jaar geleden en gesprekken met de gemeentelijke overheid over een jongerencentrum werd in oktober 1982 de stap gezet, dat de jongeren het trefcentrum in gebruik namen. Daarna ging dit draaien, met vrijwillige krachten. Sinds december is men daarna bezig geweest om de overheid te overtuigen van de noodzaak om de personeels- en activiteitenkosten over te nemen, want de gemeenten betaalde aanvankelijk alleen de huisvestingskosten. Uiteindelijk heeft men de zaak rond gekregen en kon het A. Nita-centrum officieel worden geopend. Voorzitter van het AJC is Yoyo Willems, op de Antillen en vooral Cuaracao beter bekend met zijn Ontevreden en Bezorgde Antilliaanse Arbeiders in Nederland en door zijn deelname aan de verkiezingscampagnes. Van deze Antilliaans-Amsterdamse welzijnsgeschiedenis is verslag gedaan in het FAA-bulletin. FAA staat daarbij voor Fundashon Antiano Amsterdam.

Hoofd Stafbureau Abraham:

PP-kaarten ook door ambtenaren gebruikt

KRALENDIJK — De overheid zal binnenkort een diepgaand onderzoek instellen naar het uitbetalen van medische kosten aan personen die met een dokterskaartje een bezoek hebben gebracht aan hun arts. Volgens het BC bestaat er aanleiding om aan te nemen, dat in meerdere gevallen dubbele doktersskosten zijn geind.

Eveneens is er geconstateerd dat er onderstand is uitbetaald aan personen, die daar geenszins voor in aanmerking komen. Het hoofd van het Stafbureau, Jopie Abraham, verklaarde dat het BC zo spoedig mogelijk de geëigende maatregelen zal nemen om deze manipulaties te voorkomen.

Momenteel wordt er door de afdeling Sociale Zaken nagegaan hoeveel mensen er een onderstand ontvangen en op grond waarvan deze financiële steun wordt uitgekeerd. Inmiddels is reeds duidelijk geworden, dat er in ieder geval personen een onderstand ontvangen, die daarvoor niet meer in aanmerking komen, omdat deze mensen reeds werk hebben bij de overheid of in het bedrijfsleven. Jopie Abraham vindt dit een onverteerbare zaak die hij kenschetst als diefstal en corruptie.

Volgens Abraham is hetzelfde geconstateerd bij de zogenaamde PP-kaarten. In een gesprek met de gouvernementsarts dr. Henk Welvaart is het Abraham duidelijk geworden dat er ongeveer 2500 mensen gebruik maken van een PP-kaart en dus medische hulp ontvangen die betaald wordt door de overheid. Dit is een verplichting voor de overheid, aldus Abraham, maar er zijn wel regels gesteld voor wie er in aanmerking komt. Dat zijn mensen die vrijwel geen enkel inkomen hebben. Het is echter de laatste tijd gebleken, dat zelfs ambtenaren die voor 90 procent hun dokterskosten terugbetaald krijgen toch gebruik maken van een PP-kaart en op die manier misbruik maken van de gemeenschapsgelden.

Volgens Abraham heeft de overheid al problemen genoeg met de hoge kosten van medische begeleiding en het is frustrerend als blijkt dat deze kosten kunstmatig opgeschroefd zijn, omdat enerzijds bepaalde personen niet in aanmerking komen, anderzijds de kosten van de dokter dubbel vergoed worden.

LOSSE NUMMERS van de "Amigoe" zijn verkrijgbaar bij:

Curacao Plaza hotel
Holiday Beach hotel
Hilton hotel
Booshop Hato
Kappel, Winston Churchillweg
Toko Las Palmas, Schonegevelstraat 68
Celia, Postkantoor
Nene, Berg Altena
Boekhandel Van Dorp in Punda, Otrobanda en Promenade
Boekhandel Eddine
Boekhandel Salas (Fokkerweg)
Mensing Caminada
Novo's Book and Gifshop
Moron, Salina
Sousa, Cas Coraweg
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg
Zuikertuintje
El Chico, Keukenstraat
El Chico, Caracasbaaiweg
Henriquez, Trapsteeg
Joyeria Paris, Sebastopolstraat
Chu, Breedestraat (O)
Shon Nana, Breedestraat (O)
La Bonanza (O)
Majestic, Breedestraat (O)
Shon Ma Center, Welgelegen
Ana, Schottegatweg West
La Estrella, Winston Churchilweg
Kort, Schottegatweg West/Rio Canario
Eddy's, Colebra Berde.

”Je kunt ze ruiken

WILLEMSTAD — Het Statenlid drs Rufus McWilliam voor de PNP kan het niet hebben dat vanuit Aruba meer algemeen bij alles wat niet naar hun zin is men de verwijtende vinger opheft richting Curacao.

Hij vreest zelfs dat ten langeste de noord-oost passaat ten nadele van «Curacao» zal uitvallen. Curacao ligt ten westen van Aruba. De Lago-raffinaderij ligt op het oostelijk deel van Aruba. Als dan de Lago hevig gaat roken en stinken, zal het wel eens heel snel zo uitgelegd kunnen worden op Aruba: ”We ruiken Curacao”.

Justitieel onderzoek naar Spaans bv

WILLEMSTAD — Minister Van de Koning van Antilliaanse Zaken heeft de officier van justitie in Den Haag gevraagd te onderzoeken of er strafbare feiten gepleegd zijn bij pogingen personeel uit de Antillen te werven voor een schoonmaakbedrijf.

Dat bedrijf presenteerde zich als Spaans BV enige maanden geleden middels een krante-advertentie op de Antillen. Gevraagd werd aan geïnteresseerden op de eilanden om honderd gulden vooruit te sturen voor behandeling voor hun sollicitatie. Totaal werd uitgekeken naar 4000 arbeidskrachten van de Antillen.

Vanuit de Tweede Kamer is minister De Koning attent gemaakt op deze wervingsactie. Het is bij de wet strafbaar als zo'n instantie onbevoegd als arbeidsbemiddelaar optreedt en het is verboden om personeel te werven voor anderen, zo laat minister De Koning deze week weten in antwoord op Kamervragen.

Open house van dierenwinkel

WILLEMSTAD— Pet So'ti- [illegible] 21 augustus [illegible] de winkel van de Caracasbaaiweg 11a. De open house is van negen uur 's morgens tot twee uur 's middags. Toegang is vrij en er wordt uitleg gegeven van de diverse dieren die te koop zijn. In het bijzonder de sortering vissen en vogels is het bekijken waard.

In juli 6000 toeristen minder op Curacao

[illegible] In juli dit [illegible] minder passagiers [illegible] aangekomen dan [illegible] maand. Zoals vanaf begin dit jaar te voorspellen was, blijft het aantal Venezolaanse toeristen afnemen. In juli waren er 2.619 Venezolaanse toeristen minder op Curacao dan de 3.789 die vorig jaar in juli het eiland aandeed. Zo blijkt uit cijfers van het BUreau Vreemdelingendienst van Hato.

Shell-bedrijven nemen Landsbemiddelaar in de arm

Cao-overleg tussen Shell en PWFC na week muurvast

WILLEMSTAD — De Shell-bedrijven hebben besloten om de Landsbemiddelaar in de arm te nemen in de cao-onderhandelingen die gevoerd worden met de vakbond PFWC. Vanmorgen is de bond dat meegedeeld en het personeel is hiervan middels een circulaire van op de hoogte gesteld.

Beide partijen hebben verwacht dat de onderhandelingen al snel bij de Landsbemiddelaar zouden eindigen. Een week hebben de onderhandelingen geduurd eer het zover was.

Naar van de zijde van de Shell is vernomen liep het inderdaad erg stroef vanaf de eerste ontmoeting exact een week geleden. Aan hun zijde zitten aan vertegenwoordigers van Shell Curacao NV, de Curacao Oil Terminal (COT), de Curacaose Scheepvaart Maatschappij (CSM) en Shell Nederlandse Antillen Verkoopmaatschappij (SNAV).

Het had voor de Shell-bedrijven geen zin, zoals zij dat vanmiddag in een circulaire uitleggen, om voort te gaan, omdat de vakbond al hun voorstellen verworpen heeft. Die voorstellen hadden tot doel de financieel-economische situatie van de bedrijven te verbeteren. Door de kosten te verminderen hadden dan weer investeringen gedaan kunnen worden in de onderneming. De Shell-bedrijven noemen de houding van de vakbond ”onrealistisch” en hebben daarom vanmorgen besloten de gang naar de Landsbemiddelaar te maken.

PWFC-voorzitter Roque Koeyers vertelde vanmiddag tegen de Amigoe dat de onderhandelingen eigenlijk woensdag al waren vastgelopen. In zekere zin kan zelfs gesteld worden dat er helemaal geen onderhandelingen van de grond zijn gekomen. De vakbond heeft vanaf het prille begin gesteld dat het niet onderhandelt over voorstellen die beogen een teruggang te bewerkstelligen in de arbeidsvoorwaarden voor het personeel. De PWFC hoorde een toelichting van de Shell-directie op de Shell-voorstellen aan, maar gaf er geen reactie op. Woensdag probeerde de Shell het door één voor één haar voorstellen nog eens aan de bond voor te leggen met de vraag daar op te reageren. Opnieuw gaf de bond geen thuis. Koeyers zei daarop dat het kennelijk handiger wordt om een band op te nemen en die meermalen te laten afdraaien. Hij was niet van plan een dialoog aan te gaan over voorstellen die een achteruitgang voor de arbeiders inhouden. Daarmee bastal, zo moet de boodschap geluid hebben.

Dat knoopte de directie goed in haar oren. De beraadslagingen werden woensdag op verzoek van de directie voor onbepaalde tijd opgeschort. Vanmorgen werd de bond voor elf uur ontboden bij de directie. Daar werd toen de beslissing meegedeeld dat de directie de hulp van de Landsbemiddelaar inroept.

Koeyers zei daar geen problemen mee te hebben. Het is het recht van elk der beide cao-partijen om op een gegeven moment de Landsbemiddelaar in de arm te nemen. De Landsbemiddelaar moet na studie van de standpunten van beide partijen elk eerste apart en daarna samen aan de tafel roepen om te trachten een vergelijk te vinden. Per 1 october loopt de huidige collectieve arbeidsovereenkomst (cao) tussen beide partijen af.

UITBETALING GEEIST VAN CAO-BEPALINGEN

Verzet groeit tegen urgentieplan

Miami-personeel spant zaak aan tegen de ALM

[illegible] De [illegible] ALM-directie [illegible] vanmorgen op nieuw [illegible] met het naar de rechter stappen van het Miami-personeel van de luchtvaartmaatschappij. Dit is vanmorgen desgevraagd bevestigd door ALM-woordvoerder Goretti Salsbach.

Naar vernomen werd van mevrouw Salsbach, moest vanmorgen in Miami de zaak dienen die de Amerikaanse vakbond IAMAW tegen de ALM-directie heeft aangespannen namens de ongeveer 50 mensen die werken bij de ALM in Miami.

De IAMAW eist van de ALM directe uitbetaling van een salarisverhoging van 4 procent, waar de werknemers, conform hun cao, per 1 juli recht op hadden. Verder wordt ook geëist dat het Amerikaanse gerecht de ALM verbiedt unilateraal aan de werknemers een inlevering van 25 procent van hun loon op te leggen.

De belangen van de ALM worden in Miami door een Amerikaans advocatenkantoor behartigd en, daar de zaak vanmorgen pas voor zou gaan, zijn nog geen details van de behandeling bekend.

De arbeidsvoorwaarden van het ALM-personeel in Miami zijn, in verband met de hogere kosten van levensonderhoud en bepaalde regels waar luchtvaartmaatschappijen zich aan moeten houden, in zekere zin beter dan die van het personeel op Curaçao. Aan de hand hiervan kunnen echter geen conclusies getrokken worden, voor wat betreft de overwegingen die door het gerecht in Florida zullen worden gehanteerd ten aanzien van de eis van de IAMAW.

Auto wint van ALM

WILLEMSTAD — Problemen met de auto van de ALM-purser waren er de oorzaak van dat een vol ALM-toestel van Curaçao naar Aruba bijna een half uur vertraging opliep vanochtend. Dit werd ook doodleuk door de intercom van het toestel omgeroepen.

Een eigenaardige gewaarwording. De bemanning van de KLM, die aan boord zat als passagiers keek wel even op van deze, overigens oprechte mededeling. Toen de vrouwelijke purser na enige tijd op haar dooie gemak kwam aanlopen, werd evenwel niet weer even de moeite genomen om excuses aan te bieden voor het wachten. Dat is voor de krant even een anecdote, meer niet. Maar voor de ALM een teken aan de wand.

VBC en KvK waarschuwing:

Onwezenlijke pressie bonden op regering als aandeelhouder NV

WILLEMSTAD — De werkgevers waarschuwen er voor dat de vakbonden druk uitoefenen op de regering om geld te stoppen in de ALM, zonder daartoe in staat te zijn.

Dat de financiele situatie van de ALM slecht is, is geen nieuwtje. Dat is voor een groot deel te wijten aan de mondiale economische recessie. Toen de regering-Carter ook nog de zogeheten «deregulatie-maatregelen» afkondigde, ging het snel bergafwaarts. Voeg daarbij het wegvallen van de Suriname-route, de mindere frequentie op de Caracas-route en de moeili kheden om gelden van elders naar het hoofdkwartier overgemaakt te krijgen, en het plaatje wordt completer.

Volgens de nota van de VBC en KvK voor het Sociaal Overlegorgaan oefenen de bonden pressie uit op de regering om de ALM-directie geen personeel te laten ontslaan in de plannen voor sanering van de onderneming. Er zijn echter 150 tot 200 personeelsleden teveel in dienst van de ALM op dit moment. ”De indruk bestaat dat de vakbonden van de maatschappij weten hoe slecht deze ervoor staat; maar aangezien zij weten dat de maatschappij van de regering is, geloven dat uiteindelijk de regering om politieke redenen toch aan hun wensen tegemoet zal komen”, staat in de nota te lezen. ”Dit verschijnsel is niet alleen voor de ALM funest, maar geldt als een bedreiging voor alle overheidsbedrijven”.

Nu het er naar uitziet dat de regering niet in staat is de ALM te blijven subsidieren, is het perspectief voor de ALM niet best. De VBC en KvK dringen daarom aan op dialoog tussen directie, vakbonden, commissarissen en de aandeelhouders over het urgentieplan en de toekomst van de maatschappij.

Codeco schept 400 banen in 12 jaar

WILLEMSTAD— De Codeco (Corporashon pa Desaroyo di Corsow nv) heeft in zijn twaalf bestaansjaren ruim 400 werkplaatsen geschapen. Dat werd gisteren duidelijk uit verklaringen van Codeco-directeur Norman Chumaceiro, op een persconferentie vlak vóór de aanvang van de jaarvergadering van de Codeco.

De Codeco werd opgericht met als doelstelling het bevorderen van lokale industrieën. Uit een onlangs gehouden enquete is van diverse lokale ondernemers vernomen welke nieuwe industrieën op Curacao gevestigd kunnen worden. Voor volgend jaar is ook een bedrag uitgetrokken voor uitvoering van diverse projekten. In de jaarvergadering van gisteren zouden de projekten aan de leden voorgelegd worden. Er is nog geen beslissing genomen welke projekten die in de enquete naar voren gekomen zijn gefinancieerd zullen worden.

VBC / KvK: beslissingen nodig

Gevaarlijk oplopen tekorten van CDM

WILLEMSTAD — De aandeelhouders van de CDM moeten op korte termijn beslissingen nemen, aangezien anders het liquiditeitstekort van de firma binnen een jaar oploopt tot 32 miljoen gulden. Daar waarschuwen de organisaties van de werkgevers van Curacao, VBC en KvK, voor in een nota voor het Sociaal Overlegorgaan.

Hoewel de situatie op dit moment voor de Curacaosche Dok Maatschappij penibel is, zijn er vooruitzichten dat de maatschappij uiteindelijk weer de kop kan opsteken. Maar daarvoor blijft wel als voorwaarde gelden dat de CDM zijn kostenpakket zodanig aanpast dat zij weer kan concurreren met bedrijven elders, vooral in de regio. Slechts dan kunnen de bestaande extra gemakken zoals een hoogstaande technische kennis bij de CDM optimaal benut worden.

De regering heeft de meerderheid van de aandelen in handen gekregen, stellen de VBC en KvK. De bedoeling is dat de eilandelijke overheid die overneemt [illegible] als grootste aandeelhouders moeten de overheden nu wel tot besluiten komen over maatregelen ter sanering van de situatie. Anders groeit niet alleen het liquiditeitstekort verder aan, maar lopen ook de technisch hoog gekwalificeerde buitenlandse krachten weg. Dit proces is al in gang gezet en als het zich doorzet brengt dat het technisch niveau van de CDM in gevaar.

Er is een reddingsplan opgezet door de directie en door de oude raad van commissarissen goedgekeurd, stellen VBC en KvK. Dat plan voorziet erin dat er 290 man moeten afvloeien en van de rest van het personeel wordt verwacht dat die ook nog eens 15 procent van hun voorzieningen inleveren. [illegible] de werkgevers [illegible], zoals de vakbond [illegible] in plaats van deze offers [illegible] wordt naar werk [illegible] iets [illegible]. De vakbond wacht [illegible] de mening van de [illegible] de regeringen af [illegible] met de directie van de CDM praten over uitvoering van [illegible] ander.

Commissie ingesteld door minister

Doel tot meer samen te werken met Dominicanen

WILLEMSTAD- Minister van Economische Zaken Betto Thomas heeft een werkgroep benoemd die op korte termijn voorstellen moet doen ten aanzien van de economische samenwerking met de Dominicaanse Republiek. Deze werkgroep is opgericht naar aanleiding van wederzijdse contacten in de afgelopen jaren tussen de Dominicaanse en Antilliaanse overheden.

In 1981 en vorig jaar heeft de Dominicaanse Republiek met de Benedenwindse eilanden en met Sint Maarten respectievelijk administratieve akkoorden gesloten voor samenwerking op landbouwgebied. Vanwege de wens om te geraken tot een nog hechtere economische samenwerking en met het oog op de verbetering van de handelsbetrekkingen, is eind november door de toenmalige minister van Economische Zaken, Maria Liberia Peters, een brief gestuurd naar de Dominicaanse minister van Industrie en Handel met de uitnodiging om de economische samenwerking tussen beide landen te intensiveren.

Tijdens het recente bezoek van een Antilliaanse delegatie aan Santo Domingo, is door vertegenwoordigers van de Dominicaanse regering meegedeeld dat een Dominicaanse werkgroep is ingesteld voor dit doel. Ondertussen heeft ook de Antilliaanse regering woensdag haar werkgroep geïnstalleerd.

Naar aanleiding van het resultaat van het werk dat de commissie zal verrichten, zal op korte termijn het tegenvoorstel van de Antilliaanse regering aan de Dominicaanse autoriteiten worden aangeboden. Een door minister Thomas afgevaardigde delegatie zal hierna onderhandelingen voeren met de Dominicaanse Republiek over mogelijke economische samenwerking.

Minister Thomas verklaarde woensdag bij de installatie van de werkgroep dat een eventuele bilaterale overeenkomst voor economische samenwerking met de Dominicaanse republiek, met de instelling van een gemengde commissie, een novum zal zijn voor de Nederlandse Antillen.

In de Antilliaanse werkgroep hebben sitting de directeur van het departement van Economische Zaken of zijn vervanger, als voorzitter, een vertegenwoordiger van de afdeling Buitenlandse Economische Betrekkingen van hetzelfde departement, als secretaris en als leden: de directeur van het Bureau Buitenlandse Betrekkingen of zijn vertegenwoordiger, vertegenwoordigers van alle eilandgebieden en voorzitters of vertegenwoordigers van de Kamers van Koophandel van alle eilandgebieden.

Zeven gewonden bij 13 aanrijdingen

WILLEMSTAD— Zeven personen raakten in het donderdagverkeer op Curacao gewond. In totaal waren er dertien aanrijdingen met gezamenlijke materiele schade van 28.000 gulden.

Rechter gelooft geen smoesjes

Twee zaken van ongewild geweld

WILLEMSTAD— Dit is al de tweede steekpartij die vanmorgen behandeld wordt en het had niet veel gescheeld of ook dit slachtoffer was overleden. Zo verklaarde officier van justitie mr Gorter woensdag bij de behandeling van de zaak van een steekpartij.

Twee zaken werden behandeld: die van een ruzie om een waslijn die uitliep in een steekpartij met een dode en die van de man die zijn ex-concubine uit jaloezie neerstak.

In de eerste zaak stond de Dominicaanse dame L.G. bekend als "Chiquita" terecht. Zij had op 9 april een landgenote doodgestoken na een felle ruzie om het gebruik van een waslijn. Beklaagde verklaarde dat ze geen enkel moment eraan gedacht had de andere dame te doden, maar dat ze liever in de gevangenis dan in het kerkhof terechtkomt als haar leven in gevaar is. De zaak werd door rechter Pietersz voor onbepaalde tijd uitgesteld voor een psychiatrisch onderzoek.

In het psychologisch rapport dat op verzoek van de advocaat is gemaakt raadt de behandelende psycholoog een psychiatrisch onderzoek sterk aan. Gebleken was dat beklaagde namelijk iemand is die haar gevoelens opkropt tot een onvermijdelijke explosie volgt. In dit geval was dat funest geweest. Want nadat ze voor een tijdje het tartten van het slachtoffer zwijgend verdragen had, volgde de explosie in de vorm van een geweldsdaad met de dood als gevolg.

De zaak van beklaagde R.F. liep ook bijna op dezelfde manier af. Hij stak op 30 mei zijn ex-concubine diverse keren in de borststreek. Slechts het vlugge ingrijpen van chirurgen in de polikliniek kon voorkomen dat de dame overleed.

Beklaagde zelf is getrouwd en heeft kinderen maar is al vijf jaar bezig met een echtscheidingsprocedure. Toen hij ongeveer een jaar geleden het meisje C. ontmoette dacht hij eindelijk het geluk gevonden te hebben (zoals zijn advocaat Moenir Alam dat noemde). Zij gingen samenwonen en C. kreeg zelfs een kind van hem. In mei maakte ze echter de relatie uit omdat er veel roddelpraatjes over haar de ronde deden, althans zo verklaarde ze bij ondervraging aan de rechter commissaris.

R. wilde de relatie hervatten en ging C. op 29 mei opzoeken in haar moeder's huis. Zij zou echter pas later thuiskomen. Beklaagde wachtte haar toen op op blote voeten en met een mes in de broekband- en zag dat ze door een man thuisgebracht werd in een auto. De auto reed door en R. kwam tevoorschijn. Er ontstond een woordenwisseling waarbij R. het meisje weer confronteerde met haar "overspel". Zij zag het mes in zijn hand en probeerde zich te verdedigen door haar handtas als een scherm te gebruiken.

De moeder van C. die opgestaan was om de deur te openen hoorde schreeuwen, keek naar buiten en zag haar dochter op de grond liggen. Bovenop haar zat R., die meerdere malen in het lichaam van C. toestak, daarna opstond en wegrende naar zijn auto. R. beweerde dat de moeder van C. onmogelijk had kunnen zien wat er buiten gebeurde omdat het donker was (ongeveer tien uur 's avonds). Hij verklaarde zich niet meer te herinneren hoe en hoeveel keren hij C. gestoken had. Rechter Pietersz, die vermoedde dat dit een smoesje was, vroeg beklaagde hoe hij dan wél weet dat hij niet naar zijn auto rende, maar liep. "Je dacht zeker dat er geen getuigen waren en dat je er beter vanaf zou komen door te zeggen dat je je niets meer herinnert", pareerde de rechter de beklaagde.

Officier Gorter meende beklaagde best had kunnen weten dat toesteken met een mes niet zonder gevolgen is. En inderdaad moest vlug ingegrepen worden met het operatiemes om het leven van het slachtoffer te redden, hoewel er geen direct levensgevaar bestond. De officier eiste twee jaar cel, met aftrek van voorarrest.

Advocaat Moenir Alam zei dat het om een "crime passionel" gaat: zijn cliënt wilde verhinderen dat een ander het geluk dat hij met C. had kwam verstoren. Het gerecht doet over twee weken uitspraak.

Sri Lanka bang voor verstoren orde bij Boeddhistenfeest

COLOMBO — De regering van Sri Lanka heeft de veiligheids-maatregelen in de heuvelstad Kandy verscherpt. Veiligheids-autoriteiten hadden berichten ontvangen dat anti-regeringskrachten mogelijk bommen zouden gooien om paniek te zaaien onder de tientallen olifanten die deelnemen aan de jaarlijkse spectaculaire optocht in Kandy, de Perahera, die zondag begon en tot woensdag duurt. Een en ander zou kunnen leiden tot een nieuwe golf van etnisch geweld. Elk jaar komen duizenden mensen kijken naar de Perahera, een optocht bij fakkellicht van olifanten, waarop Boeddhistische relikwieën worden meegevoerd, trommelspelers en dansers. De avondklok in Kandy, die van middernacht tot vier 's ochtends vier uur was ingekrompen, zodat de optocht kon doorgaan, is niet gewijzigd.

Beklaagde verdraait verklaringen

Cocaine-zaak uitgesteld

WILLEMSTAD— Door verklaringen van de beklaagde I.R. op het laatste moment moest zijn zaak uitgesteld worden tot 31 augustus. De beklaagde, die terechtstond voor bezit van cocaine veranderde toen hij het laatste woord had verschillende verklaringen. Rechter Pietersz was zichtbaar geïrriteerd door het optreden van de beklaagde, want "het is niet de eerste keer dat je hier staat" en dus niet onbekend met de procedure.

I.R werd op 27 mei aangehouden met ongeveer 400 gram cocaine in het bezit. Een agent eerste klas die de aanhouding verrichtte, trad woensdag als getuige op. Hij verklaarde dat hij met een collega in een dienstauto voorbij een club op Rio Canario reed, toen hij een waarschuwingskreet hoorde. Hierdoor werd het tweetal achterdochting en besloot een onderzoek te doen in de auto's die bij de club geparkeerd stonden. Bij het onderzoek vond men een pakje sigaretten op de grond naast een auto. Achter de sigaretten zaten negen zilverkleurige pakjes waarin witte poeder zat. De man De S. van wie het pakje was zei het voor honderd gulden van I.R. gekocht te hebben.

Bij fouilleren van I.R. werd een ander sigarettenpakje aangetroffen met elf stukjes zilverkleurig papier, keurig op maat gesneden. Tevens werd hem de honderd gulden afgenomen. De man De S. en een andere inzittende S zijn ook aangehouden maar na drie dagen vrijgelaten.

Rechter Pietersz haalde ook de strafkaart van beklaagde aan. Daarop staat onder andere een straf van tien jaar gevangenis in 1973, voor roofmoord. Beklaagde is vorig jaar uit de gevangenis gekomen, met kwijtschelding van een derde deel van de straf: het zogenaamde VI (Voorwaardelijke Invrijheidsstelling). Officier Gorter eiste een straf van zes maanden cel, waarvan drie voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar.

Advocaat Maduro wees erop dat in het proces verbaal tegenstrijdigheden zijn in de verklaringen van De S., S. en de agent eerste klasse. Er is tegenstrijd over het geld (was het een biljet van honderd of twee biljetten van vijftig), over de waarschuwingskreet en over de plaats en volgorde waarin de pakjes sigaretten gevonden zijn. De advocaat vindt het ook onrechtvaardig dat de andere twee verdachten na drie dagen vrij gelaten werden. Dat terwijl De S. zelf zei dat de cocaine van hem was, omdat hij het net gekocht had van I.R. Waarom, wilde de advocaat weten, werdt De S. wel vrijgelaten en moet mijn client zes maanden uitzitten. Hij vroeg de rechter ook rekening te houden met de elf weken voorarrest die zijn client uitgezeten heeft.

De zaak is echter op verzoek van beklaagde uitgesteld tot 31 augustus om De S. en S. als getuigen te horen.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar-bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Refresqueria Ingrid.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; De Wit Stores in Sheraton hotel; Van Dorp in Americana; Holiday Inn drugstore en Van den Berg giftshop in Dr. Horacio Oduber hospitaal.

KANTOORUREN: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316, 22950.
Pageboy: 027-774.

Bankrek, nr. 248-1 Barclays Bank, Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
ORANJESTAD
Boulevard Theater: 20.30 uur *Flash Dance* (14 jr.); 24.00 uur *Wild and beautiful on Ibiza* (18 jr.).
Rialto: 20.00 uur *The Jury* (18 jr.); 22.30 uur *The Snake strikes back* (14 jr.).
BALASHI
Drive-in: 20.30 en 22.00 uur *Blue Thunder* (18 jr.).
SAN NICOLAS
Principal: 20.30 uur *Spring Break* (18 jr.); 24.00 uur *Dynamite Shaolin Heroes* (14 jr.).
***

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kan-...

BOTICA'S: Oranjestad: Nacional, tel.: 26244; San Nicolas: San Lucas, tel.: 45119.

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
***

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta. Cruz, Paradera en Noord: dokter E.E.Laclé, tel.: 28442.
San Nicolas en Savaneta: dokter C.E.Zaandam, via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.

(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115).
***

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

SPORT
DOMINO: 19.30 uur Old Parr vs Madlid Stars - Deportivo Stadion; Seguros Aponte vs RCA - Trappers; Sero Blanco Boys vs Tropicana Inn - Country Club Noord; Ayó vs Huliba - Joey's; NWIWA vs White Label Stars - Pedro's Place; Warawara Stars vs Arikok - Trappers.
***

ZATERDAG
DIVERSEN
SPORT
VOETBAL (2e divisie): 16.00 uur Brittannia vs J.Aruba - NSC; Sportboys vs Arsenal - stadion.

OPENBARE BILBIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdagavond gesloten en 's middags open van 13.30-17.00 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdagavond de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Plania): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz SPC, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Bario Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag: 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280; dinsdag: 08.00-10.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Zuidstraat 7A, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): 24.00 uur per dag geopend (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).
***

TELEARUBA: 17.00 Matinee (Gideon's Trumpet); 18.30 News in Dutch; 18.45 Telenovela: Dancin' Days; 19.30 Cocktail Musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 The Jeffersons; 21.00 Wrestling; 22.00 Movie of the week; 23.45 Resumen di noticias; 23.00 sluiting.
***

Voor opstellen FTA-tegenvoorstel

Maandag is bij ALM referendum

ORANJESTAD — **„Zowel wij als de ALM-werknemers op Aruba beseffen dat voor behoud van de ALM offers gebracht moeten worden", aldus verklaarde FTA-voorzitter Erwin Bito, nadat gisteren de FTA de gehele dag doende was om het ALM-personeel op de hoogte te stellen over het urgentie-plan van de huidige ALM-directie.**

Vanaf het begin heeft de FTA zich steeds op het standpunt gesteld, dat wanneer er maatregelen genomen moeten worden, men van bovenaf dient te beginnen. De heer Bito voegde aan zijn uitspraak van begrip toe, dat een en ander natuurlijk op een redelijke wijze dient te geschieden. De ALM-werknemers op Aruba zijn bereid om met een alternatief te komen en ook bereid aan tafel te gaan zitten, waarbij een en ander uitvoerig besproken kan worden. Hierbij moeten echter ook wel condities voor de toekomst worden gesteld.

Uit de gesprekken die de FTA met de ALM-werknemers had, kwam gisteren weer eens duidelijk naar voren dat het personeel niet zeker is, vooral ook al omdat in het verleden bepaalde beloften werden gedaan, waarvan uiteindelijk niets gekomen is. Teneinde echter de zaken zo duidelijk en democratisch mogelijk te stellen, besloot de FTA dat maandag een referendum onder het ALM-personeel op Aruba wordt gehouden. Hierbij kunnen de werknemers stemmen voor bepaalde alternatieven, die de FTA zal aangeven. Hoe deze alternatieven zullen luiden, was vanmorgen nog niet bekend, omdat de FTA met de shop-stewards zich hierover nog moet beraden, zodat dit weekeinde een en ander aan de leden kan worden bekend gemaakt.

Er zullen drie mogelijkheden komen voor dit referendum, gebaseerd op de informaties die de FTA gisteren hierover van de leden heeft gekregen. Op basis van de uitslag van het referendum van maandag zal de FTA een tegenvoorstel aan de ALM-directie doen, opdat de basis hiervan met de ALM-directie aan tafel kan worden gezeten om een en ander te bespreken.

Zakenvaria

BIJ VIANA Autosupply werd gisteren het feit herdacht dat deze firma reeds 45 jaar Good Year banden verkoopt. De heer Jaap van Grol regional export sales manager overhandigde aan Vianas directeur R. Ballard een plakkaat uit waardering (zie foto). Hierbij waren aanwezig M.E. Gobus area exportmanager van Good Year, A. Slater hoofd onderdelen en banden en Joe Brown van de autoverkoop van Viana.

Caribisch congres over de economische crisis

ORANJESTAD — De internationale economische crisis, de invloed hiervan op de economische structuur van het Caribisch gebied en de werknemer tegenover deze economische crisis, zullen ter sprake komen op de Caribische conferentie die eind deze maand in het Americana Aruba-hotel gehouden zal worden door het Caribisch instituut voor sociale vorming (INFOSCAR) en de Federacion di trahadornan di Aruba (FTA).

Vakbondsvertegenwoordigers uit de omliggende landen zullen aanwezig zijn op de conferentie die op 31 augustus om 9 uur 's morgens van start gaat. Na het openingsceremonieel zal de heer Francisco Catala, uit Puerto Rico, een lezing houden over de internationale economische crisis, waarna de deelnemers vragen kunnen stellen. In de middaguren volgt een lezing over de invloed van de internationale crisis op de economische structuur van het Caribisch gebied.

Op 1 september wordt een forum gehouden over „De werknemer tegenover de economische crisis". De forum-leden zijn: Andres Miranda (Puerto Rico) namens het Spaans-Caribisch gedeelte, Rene Richardson (Sint Maarten) namens het Engels-Caribisch gedeelte en Felix Catherine (Martinique) namens het Frans-Caribisch gedeelte.

's Middags zal in groepen over het geheel worden gediscussieerd, gevolgd door een plenaire sessie en eind-conclusies.

Mariniers redden man

ORANJESTAD — Dat de marinier niet denkt maar doet, werd woensdag weer bewezen, toen een toerist in een zwembad in moeilijkheden kwam en door twee mariniers tijdig uit het water werd gehaald. Tijdens het zwemmen in het zwembad van een der hotels kreeg een 30-jarige toerist een asthma-aanval en raakte daardoor in moeilijkheden. Twee mariniers die dit zagen, gingen onmiddellijk te water en brachten de man op het droge, waar zij hem direkt eerste hulp gaven. Dokter Berlinski die in de buurt was, verscheen snel ter plaatse en gaf opdracht de toerist naar het ziekenhuis te brengen. De toerist voelde zich echter niet meer zo ziek en wilde niet naar het ziekenhuis gaan. Hij werd hierna naar zi n hotelkamer gebracht.

Basebal-programma

SAN NICOLAS — De AA-klasse baseball-competitie die in verband met de COPAN-spelen tijdelijk is stop gezet, zal op 2 september worden hervat. Op deze vrijdag komen Heineken en Amstel in het Lago Sportpark tegen elkaar uit. Op de zondag daarop spelen Heineken en Coca Cola, eveneens in het Lago Sportpark, terwijl maandagavond 5 september, in het Marlboro balpark de wedstrijd Marlboro — Amstel is.

De A-klasse-competitie wordt zondagmorgen tien uur met twee wedstrijden voortgezet. In het Wilhelmina-stadion komt Amstel Orquidea uit tegen Sabana Grandi stars, en in het Lago Sportpark Toyota tegen Charly Stars.

Drive in bioscoop gaat weer draaien

BALASHI — De Drive-In bioscoop te Balashi gaat vanavond weer open na weken gesloten te zijn geweest vanwege het neerstorten van het projectiescherm. Als eerste film op het nieuwe scherm wordt vanavond Blue Thunder gedraaid. Dit is een thriller met optreden van onder andere: Roy Schneider, Warren Oats en Candy Clark.

Trinitaria-softbal op Winston-veld

SANTA CRUZ — Op het Winston-veld wordt zondag een softbal-dag gehouden. Dit is ter gelegenheid van het driejarig bestaan van de club Trinitaria, de damesvereniging van de bond van taxi-chauffeurs. Het programma vermeldt de volgende wedstrijden: Ennia Taxidrivers — Lago's powerhouse (10.30 uur); Wester stars — Union (12.30 uur); Que hicis te — Sero Preto stars (2.30 uur) en Giovanni's — Toyota (4.30 uur). De winnaars van deze wedstrijden krijgen elk trofee.

Begroting op tijd

ORANJESTAD — **Het ziet er naar uit dat gedeputeerde van Financiën, Efrain de Kort, ook dit jaar — zoals de afgelopen jaren steeds het geval was — de eilandsbegroting voor het volgende jaar tijdig bij de eilandsraad kan indienen, zodat deze dit jaar nog behandeld kan worden.**

Ged. De Kort bevestigde de Amigoe desgevraagd dat de begroting grotendeels klaar is, maar dat vanmorgen in het Bestuurscollege uitvoerig zal worden gesproken over mogelijke bezuinigingen. Zoals de begroting er nu uitziet, is er nog een groot nadelig saldo — tientallen miljoenen — hetgeen zoveel mogelijk als verantwoord verlaagd zal moeten worden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het feit dat over bedoeld begrotings-jaar de opbrengst van de Lago Winstbelasting veel lager zal zijn als de afgelopen jaren het geval was.

Bijeenkomst over komst Betico Croes

ORANJESTAD — In kringen van de MEP worden voorbereidingen getroffen voor de grootse ontvangst van MEP-leider Betico Croes volgende week zondag op de Arubaanse luchthaven. In verband met de voorbereidingen wordt zondag om tien uur te Rooi Lamoenchi een vergadering gehouden van wijk-leiders en MEP-aanhangers om een en ander te bespreken. In MEP-kringen wordt bij de komst van de heer Betico Croes èen massale opkomst verwacht.

Baseballjeugd verliest 2 keer

ORANJESTAD — Vanuit Miami werd vernomen dat de Arubaanse jeugdbasebal-selektie die deelneemt aan de wereldkampioenschappen in Miami, de eerste twee wedstrijden heeft verloren. De eerste nederlaag kreeg Aruba met 1—8 van Puerto Rico te incasseren en de tweede wedstrijd tegen Miami werd met 3—13 verloren.

Film over vliegramp

ORANJESTAD — TeleAruba brengt zondag om tien uur een speciaal CBS-programma, getiteld: The plane that fell from the sky. De film gaat over de tragedie op 4 april 1979 met een Boeing 727 van Trans World Airways met 89 personen aan boord.

Gedeputeerde-pluim voor jeugdgroep

BRAZIL — De jongerengroep Hubentud Uni di Brazil, die onlangs een schoonmaak-aktie in deze wijk hield, ontving gisteren een gelukwens-telegram van DOW/Reinigingsdienst-gedeputeerde, Ramie Zaandam. In het telegram zegt de gedeputeerde dat het toe te juichen is dat het initiatief van het Bestuurscollege om Aruba schoon te houden, steun ondervindt van bewuste Arubaanse jongeren, zoals de Hubentud Uni di Brazil. De gedeputeerde spreekt zijn morele steun uit aan Hubentud Uni en hoopt dat dit goede voorbeeld ook door andere organisaties gevolgd wordt.

In casinozaak 15e aanhouding

ORANJESTAD — In de vermoedelijke Concorde casinofraude-zaak werd door de recherche na weken weer een aanhouding gedaan. Het betrof dit maal de 30-jarige te Savaneta wonende man A. Hij werd als de vijftiende verdachte voor verder onderzoek ingesloten.

Armia wil goede relaties met Atia, KvK

ORANJESTAD — Uit een verklaring van de Organisatie van lokale fabrikanten blijkt nu dat de uitspraak van de voorzitter tijdens de persconferentie, dat noch Kamer noch ATIA met de lokale fabrikanten contact hadden over de importbeperkingen niet juist geweest is. De Armia krabbelt nu terug en laat weten dat enige leden van hen tevens bestuursleden van Kamer en Atia zijn, en dus tijdens die vergaderingen wel degelijk de Kamer en Atia de nodige inlichtingen konden verschaffen. Dus dat er wel degelijk contact is geweest. Nogmaals benadrukt de Armia dat men een goede verstandhouding wenst met Atia en Kamer. Voorts dat de Armia volledig de maatregelen, genomen door minister van Economische Zaken Betto Thomas, steunt ten aanzien van het verlengen van de import-regulering voor producten, waartegen de lokale fabrikanten door omstandigheden niet kunnen concurreren.

N'DJAMENA — Libie blijft Tsjaad bombarderen. Ondertussen worden er troepenversterkingen aangevoerd en worden de posities geconsolideerd, zo menen westerse waarnemers. De Libische leider Gaddafi wil zich opwerpen als bemiddelaar in het conflict, waarin hij zelf een grote rol speelt. Gaat het geweld door dan wint Weddeye, zo zei hij. Hij steunt deze oud-president die probeert zijn opvolger Habre van de troon te stoten. Het debat in de Veiligheidsraad over Tsjaad heeft nog niets opgeleverd en is verdaagd. In deze Raad heeft Rusland geeist dat er een einde komt aan de imperialistische bemoeienis met de strijd in Tsjaad.

FTA vergadering aannemerspersoneel

ORANJESTAD — In verband met het feit dat op 31 oktober de bestaande cao welke de FTA sloot met de aannemersbedrijven, welke bij de WAB zijn aangesloten, afloopt, wordt morgenochtend tien uur te Rooi Lamoenchi een vergadering gehouden met de werknemers bij deze WAB-bedrijven. Tijdens deze vergadering worden de punten besproken voor verandering en alles wat hiermee verband houdt. De FTA wijst erop dat het van belang is dat de leden deze belangrijke vergadering bijwonen in een tijd dat veel financiële problemen iedereen bezorgd maken. Samen zal getracht moeten worden hiervoor een oplossing te vinden.

Jaycees-week

ORANJESTAD — Vanaf zondag 21 augustus tot en met zaterdag 27 augustus wordt op Aruba een "Jaycees Week" gehouden. Voorheen werd slechts een dag alle aandacht gericht op de Jaycees, doch de Jaycees van de Antillen besloten dit jaar dit te verdelen over een hele week. Hierdoor kan nog meer nadruk worden gelegd op de identiteit van Jaycees. De week wordt zondag ingezet met een misviering en daarna een ontbijt met een speech-contest. In de Kukwisaschool wordt dan maandag een cursus gehouden over "advanced parliamentary procedures". Dinsdagavond is er een programma via Radio Carina en woensdagavond in Colegio Arubano een lezing hoe men zijn tijd het beste met het gezin kan besteden. Donderdag brengt de nationale voorzitter een bezoek aan Aruba, waarvoor een speciaal programma geldt dat op vrijdag wordt voorgezet. Nadat zaterdagmorgen in Colegio Arubano nog een persoonlijke geldzakencursus gegeven wordt, wordt de week op zondag besloten met een wandelmars die om zes uur van het Lago Sportpark vertrekt en op de Aeroclub eindigt met een bbq.

Programma van FTA-congres

ORANJESTAD — Van 2 tot en met 4 september zal in het Americana-Aruba hotel het tiende FTA-congres worden gehouden. Het programma vermeldt onder andere: verslagen over de bestuurs-activiteiten vanaf september 1981 tot augustus 1983 en over het programma tussen CLAT en FTA. Voorts zullen verschillende commissies worden geïnstalleerd, zoals een commissie voor wijzigingen in de statuten en huishoudelijke reglementen, de verkiezingscommissie en een commissie voor het pensioenplan-project. Het congres wordt op zondag 4 september besloten met een verkiezing van een nieuw bestuur voor de FTA.

Zakenvaria

ALM EN GENERAL rent a car voeren een gezamenlijke actie om het vakantievieren in Florida aan de man te brengen. Het gaat hierbij om een aanbieding, welke geldig is tot 15 december. Er worden pakketten aangeboden van drie tot veertien dagen, waarbij men de beschikking krijgt over een luchtgekoelde auto. Er is bv een zesdaags pakket met bezoeken aan Miami en Orlando en hun bezienswaardigheden. In verband hiermee is een circulaire uitgegeven door Rita Glassman public relations.

ORANJESTAD — Sportinstituut Idefre organiseert op vrijdag 26 augustus het jaarlijks vistoernooi voor overheidsdiensten. De inschrijving voor deelname wordt van zes uur tot half zeven 's middags gehouden te Malmok, waar het toernooi om 7 uur begint en tot 9 uur duurt. Idefre betreurt in een persbericht het feit dat het toernooi in tegenstelling tot voorgaande jaren, dit jaar niet in de haven kan worden gehouden. Dit vanwege gebrek aan medewerking van de havenautoriteiten. Meer dan één keer heeft Idefre om medewerking van de haven-autoriteiten gevraagd, doch heeft dit tot op heden niet kunnen krijgen.

Felle aanval Betico Croes op agent die schoot

ORANJESTAD — In zijn zoveelste verklaring uit Miami, doet MEP-leider Betico Croes weer een felle aanval op politieman L., naar aanleiding van het gebeuren op 24 april op het Winston-veld. Betico Croes beschouwt de versie van L. in het uitgebrachte rapport als een kapitale leugen en vindt dat de politie-man voor de rechter niet alleen voor de aanslag op zijn (Betico's) leven, maar ook voor meineed moet worden veroordeeld.

Met kapitale leugen bedoelt Betico Croes de versie in het rapport, dat L. op vriendelijke wijze zijn hand legde op de schouder van Betico en op vriendelijke wijze probeerde om Betico te overtuigen om de parade niet verder te laten gaan.

In zijn verklaring stelt Betico Croes dat L. geen moment met hem gesproken heeft en dat de politieman van een afstand van anderhalf tot twee meter op hem geschoten heeft.

De heer Croes haalt voorts aan, dat de politie geen instructie gaf waar op het Winstonveld gestopt moest worden en dat het Winstonveld particulier terrein is en geen openbare weg die aan de politie gelegenheid geeft om overeenkomstig de bestaande wetten op te treden. Tot slot verklaart de heer Croes dat men het velen zich afvragen hoe het mogelijk is dat deze politieman nog steeds in vrijheid is en niet — hangende het onderzoek — ingesloten is.

Zakenvaria

PELICAN RESORT and club te Simpson Bay op Nederlands Sint Maarten is door Network One-geselecteerd voor de «top 100 resorts». Network One is een organisatie, aldus het ontvangen communique, welke de eigenaars van de beste 100 van dit soort vakantie-projecten, dat in particuliere handen is, in staat stelt tot een soort uitwisselingsprogramma te komen. Tot deze top 100 behoren gelegenheden welke over de hele wereld verspreid zijn zoals aan de Franse Riviera, in Canada, Mexico en in het Caribische gebied, om een paar voorbeelden te noemen. Het communique zegt dat men aan hoge eisen moet voldoen op allerlei gebied om bij deze beste 100 gekozen te worden. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het onderhoud en de ligging enz. Network One-president Thomas Davis Jr legde daar de nadruk op. Pelican resort en club is dan ook een prachtig gelegen vakantieoord met een gelegenheid voor het aanleggen van jachten en gelegen in een mooi natuurgebied.

VS-Methodisten bouwen mee aan kerk op St Maarten

WILLEMSTAD — Een tien man sterke delegatie van de United Methodist Church in Statesborough in Georgia heeft laatst een handje geholpen bij de bouw van de St Peters-kerk op Sint Maarten. Het was de vierde Amerikaanse groep welke met dit doel een bezoek aan Sint Maarten bracht. De Methodistengemeente op Sint Maarten toonde zich dankbaar voor deze daadwerkelijke hulp. Volgens plan moet de kerk deze dagen klaar komen. Het SM-blad New Age berichtte erover.

New Age blij met strikt beleid bij Immigratie

WILLEMSTAD — De gezaghebber van Sint Maarten voert de laatste weken een strikter toelatingsbeleid en is van plan dit voorlopig te blijven doen. Zo meldde het SM-blad New Age. Dit tekent hierbij aan dat dit inderdaad een goede zaak is en dat men alechts kan hopen dat deze zaak ernstig wordt aangepakt. New Age meent dat het niet zo mag zijn dat men het slechts munt op een paar vreemdelingen. Overigens meent het blad ook dat dit beleid moet afgestemd zijn op het beurzenbeleid. Niemand wil dat dadelijk de afgestudeerde jongelui terugkeren en er voor hen geen werk is omdat buitenlanders dit doen.

YMCA-cursus over beter geld besteden

SAN NICOLAS — „Hoe kan ik mijn geld beter besteden", is de titel van een nieuwe cursus die binnenkort door de YMCA zal worden gegeven. De leiding van deze cursus is bij de heer Eddy Lieveld, geassisteerd door de heer Eddy Bennett. Onderwerpen die behandeld zullen worden, zijn onder andere: geld sparen, bank/hypotheek-lening, begroting opstellen, verzekering sluiten, huurkoop-aanbetaling en kopen op krediet. Belangstellenden voor deze cursus kunnen voor informatie terecht bij YMCA - San Nicolas of YMCA - Dakota.

WILLEMSTAD — De Caribbean Tourism Association (CTA) heeft aan drie vertegenwoordigers van de massamedia een prijs gegeven voor hun bijdrage aan de ontwikkeling van de toerisme-industrie. Zo blijkt uit het CTA-orgaan On the allied front. Dit gebeurde aan vertegenwoordigers van de toerismebladen, aan de reiswereld-pers en aan de nieuwsmedia. De respectievelijke prijzen in deze categorieën kwamen terecht bij Barbara Gillam van Glamour Magazine, Richard Lee van Travel Weekly en Joel Sleed van Newhouse Syndicated News Service. Ti dens de zevende Caribische toerismeconferentie werden de prijzen uitgereikt.

OTI festival aan Echi Odor opgedragen

ORANJESTAD — De organisatoren van het Arubaanse deel van het OTI-zangfestival hebben besloten het festival dit jaar op te dragen aan de vorige week gestorven musicus Alex (Echi) Odor. Tevens werd besloten het OTI-festival niet meer op 3 september te houden, maar dit te verschuiven naar 11 september in het Aruba Palmbeach hotel. De organisatoren betreuren het dat dit festival post mortem aan Echi moest worden opgedragen. Echi Odor was steeds een van de sterkste kandidaten voor deze eer, doch gezien zijn nog jonge leeftijd werd steeds besloten een oudere musicus te laten voorgaan. Geen moment had men verwacht dat Echi Odor op zo'n jonge leeftijd zou heengaan.

Handel tegen flipperkasten in Nassaustraat

ORANJESTAD — Een groep handelaren heeft plannen om zich tot de gezaghebber als plaatselijk hoofd van politie te wenden tegen de mogelijkheid dat in de Nassaustraat een groot speelhuis van flipperkasten wordt gevestigd. Gewezen wordt in dit verband op dezelfde inrichtingen elders in Oranjestad, waar het bijzonder luidruchtig toegaat. Betrokken handelaren zijn van mening — nadat de overheid met succes de bars uit de Nassaustraat heeft weg gekregen — nu met dit „speelhuis" weer de nodige onrust in de Nassaustraat zal worden gebracht.

Trefzekere sun-spree reclame van Aruba

WILLEMSTAD — De Arubaanse reclame voor zijn «summer spree»-pakket in CTA news for travel agents kan men niet missen. Niet alleen staat de aankondiging van dit programma van het «happy island» op de aantrekkelijke pagina 3 maar ook de daarbij geplaatste foto van de uit jongelui op trappen opgebouwde A is zodanig dat men wel verplicht is er naar te kijken, al is het maar uit nieuwsgierigheid om te achterhalen waar de A voor staat. Het is een goede en functionele reclame in een blad dat zich richt op de reisagenten. Dit officiele orgaan van de Caribbean Tourism Association (CTA) is verder gemakkelijk leesbaar met ook wat korter nieuws.

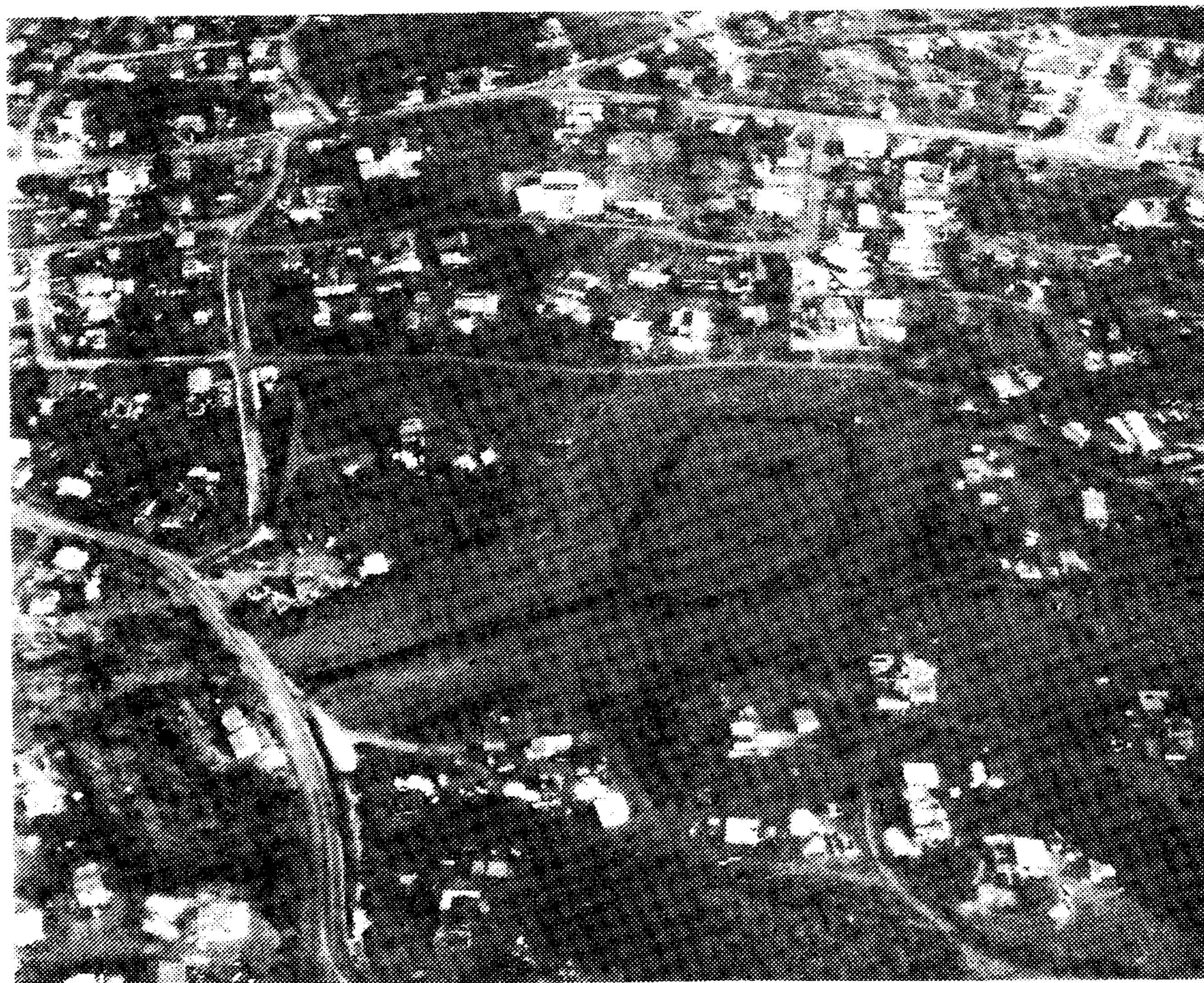
Spannend biljart in Idefre toernooi

ORANJESTAD — Het Idefre-biljart-toernooi voor overheidsdiensten werd ingeluid met drie wedstrijden, waarvan twee een spannend verloop hadden. Bibliotheek en WEB bleken goed tegen elkaar opgewassen te zijn. Na een spannende strijd eindigde de Bibliotheek met 4-3 als overwinnaar. Ook bij de ontmoeting DOW — Brandweer ging het er hard aan toe. Uiteindelijk was het DOW dat met krap verschil van 4-3 de Brandweer-jongens wist te blussen. Gezondheidsdienst kreeg een makkie in TAV 2 en won overtuigend met 4-0.

Het toernooi wordt woensdag voortgezet met de wedstrijden: Accedomar — Brandweer 2 (in RCA-clubgebouw); TAV 1 — Landskantoor (in Trapperclub) en WEB — TAV 2 (in Douane-club). Alle wedstrijden beginnen om half vijf.

Kavels bijna uitverkocht

Salsbach en Esperanza klaar voor bebouwing

OP SALSBACH te Goede Hoop en op Esperanza, Santa Rosa, worden er vandaag twee verkavelingsplannen opgeleverd met respectievelijk 29 en 47 bouwkavels.

Salsbach is ontwikkeld door Jonak nv en Esperanza door Brotus nv. Beide projecten staan onder de directievoering van Caribbean Consulting Engineers, die de coördinatie tussen diverse nutsbedrijven, aannemers en overheid verzorgt. De projectadministratie is ook in handen van dit bedrijf terwijl de verkoop van de bouwgronden gedaan wordt door de heer Eric Wormgoor. Op beide projecten zijn alle kavels, op twee na, verkocht. Die twee zijn nog te koop voor 45 gulden per vierkante meter.

De infrastructuur is reeds aangelegd, met uitzondering van de lichtbakken aan de lichtmasten, die pas zullen worden geïnstalleerd als de eerste huizen er staan. Alle leidingen lopen onder de grond. Antem nv, Petromar nv en De Antillen nv hebben het grondwerk, het kabel leggen, het bouwen van transformatorhuisjes en dergelijke verzorgd. Meetbrieven zijn ook klaar en de komende week zullen kopers hun actes kunnen laten passeren en bouwaanvragen indienen.

In de nabije toekomst zal door dezelfde groep aanvang worden gemaakt met de verkavelingsprojecten Abrahamsz en Koraal Partir. Ing. A. Tushuizen van Caribbean Consulting Engineers, die ook voor wat betreft Abrahamsz en Koraal Partir de directievoering op zich heeft, verwacht dat deze bouwterreinen tegen het eind van dit jaar of begin volgend jaar kunnen worden opgeleverd en eveneens door de heer Wormgoor kunnen worden verkocht.

Den kampeonato mundial di beisbòl SL

Taiwan a kibra invikto di Korsou

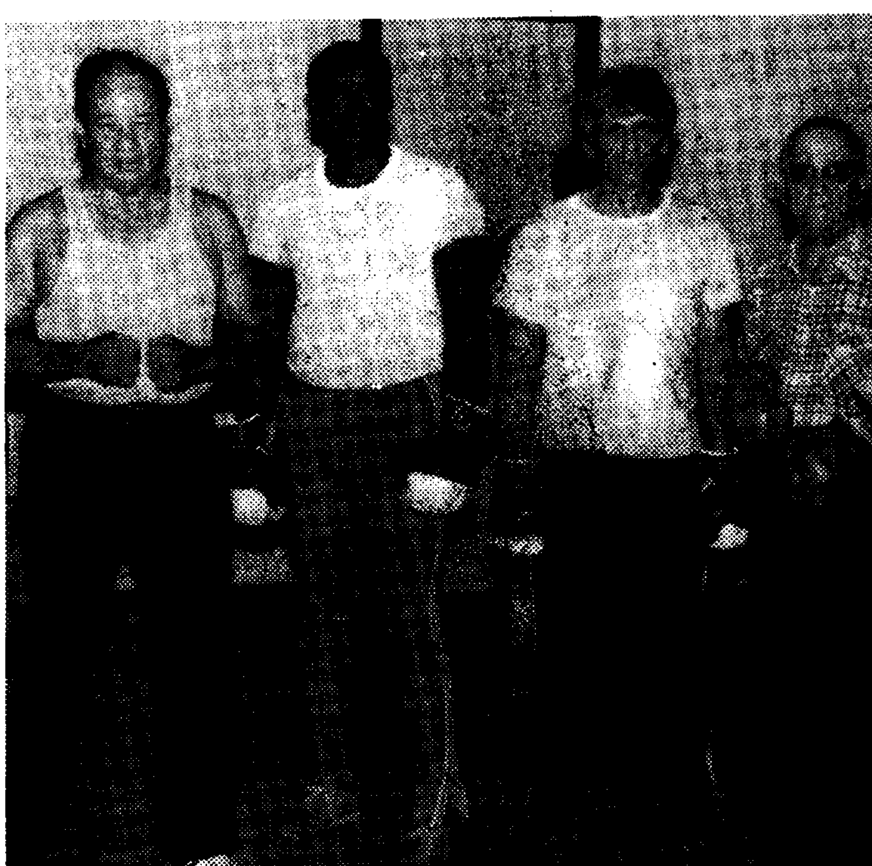
WILLEMSTAD— Korsou ayera a trompeka kontra di Taiwan, durante dje kampeonato mundial di beisbòl Senior League ku ta [...]ando luga na Garry Indiana, Merka. Ku skor di 2-9 e kampe[...]an Latino Amerikano a perde nan invikto kontra e fuerte i [...]ntroversial ekipo Taiwanes. Ku e derota kua nan a sufri ayera [...]sou awor tin di drumi warda e ganadó, dje partido entre e [...]ponan West i Oost di Merka. Un viktoria kontra e ekipo gana[...] dje partido ariba menshona, ta nifika ku Korsou ta pasa pa [...]al, atrobe kontra e ekipo di Taiwan ku ya a klasifika. Pa logra [...]tulo di kampeon mundial Korsou awor lo tin di derota e ekipo [...]presentante di Asia no ku okashon sigi den e buelta final. [...]rsou kon ku bai bin ta favorito pa e otro puesto den final, sigur [...] tuma na kuenta ku Gerald Dunlop lo ta enkarga ku e pitcheo [...]enochi.

[...]abata tambe prinsipalmente e [...]tcheo ku ayera a laga Korsou [...]kaya den e ultimo fase dje par[...]o. Ivan Schoop kende a inisia [...] montikulo, a logra domina e [...]rte ekipo Taiwanes te den di [...] entrada. Na momentu ku ela [...]ibi relevo di Arlison Rodrigu[...] ainda Korsou tabatin e parti[...]bon wanta ku un desventaha [...]nimo di 2-3. E ventaha asta [...] tabata na fabor di Korsou of a [...]menos empata.

[...] di kuater inning, despues di [...]den e turno anterior Taiwan a [...] ariba 3-1 probechando di un [...]blete i un eror di e shortstop, [...]rsou a tira un oportunidat [...]nko afo ora ku nan a sorpren[...] Hernandez na primera base. [...]rom Gomez, despues di un base [...] bola na Ivan Schoop ta ko[...]kta tripel pa empuha e di dos [...]reda i si Hernandez no a wordu [...] out, lo ela empata e enku[...]ntro.

Rodriguez kende despues a drenta na luga di Schoop, na momentu ku e ultimo aki ya no tabatin un domi nio riba su lansamentunan, mester a soportà dos homerun ku a resulta desisivo. Kon ku bai bin no mester desakredita e aktuashon dje ekipo di Korsou, sigur si tuma na konsiderashon e kontroversia grandi ku ta eksisti tur aña relashona ku e edat dje muchanan di Taiwan. Apesar di esaki Korsou a demonstra di por duna bataya kontra e fuerte representante di Asia i no mester ekslui e posibilidat di un viktoria.

E partido di awenochi ku por wordu skucha kuminsando pa 8'or via di e emisoranan Hoyer II i Caribe, lo ta desisivo. Korsou mester gana pa sigura por lo menos e titulo di sub-kampeon mundial.

WILLEMSTAD — Riba e potret aki nos por apresiá di man drechi pa man robes, señor Steve Klaus, instruktor di AIBA, Erwin Berkemeijer, Winchi Zimmerman i Mateo "Fentji" Kock, presidente di ABF.

ASDA organiseert "Treasure Hunt"

WILLEMSTAD — Zondag 28 augustus zal de Antillian Scuba Diving Association (A.S.D.A.) te Port Marie Beach een open SCUBA "Treasure Hunt" organiseren onder sponserschap van Frank Engelhardt van Masterdive Scuba Shop. Gedoken zal worden in buddy-systeem. Geen buddy geen probleem; de organisatoren zullen daarvoor zorgen. Iedere scuba-duiker kan hieraan meedoen, mits met een betrouwbare uitrusting. Het is ten strengste verboden om de planten- en dierenwereld onder water te beschadigen. De schatten zullen dusdanig worden geplaatst dat het alleen een kwestie van goed kijken is.

Het schatten-terrein zal tevens worden afgebakend. Men moet met scuba-uitrusting tevens ook goed kunnen snorkelen. Duikers worden na afloop onthaald op lekkere warme soep.

Maximale duikdiepte is 75 voet. Het sein tot duiken wordt gegeven om precies 10 uur. Veiligheids-halve zal er op de baai het "Blauwe Kruis" aanwezig zijn en in het St. Elisabeth-hospitaal zal de decompressie-tank voor gebruik klaar staan. Ook zal er boven het schatten-terrein een roei-boot aanwezig zijn voor eventuele noodgevallen en er zal een aantal surveillanten onder water ter assistentie en controle aanwezig zijn.

Prijzen: 1ste 2 regulators; 2de 2 duikhorloges; 3de 2 dieptemeters; 4de 2 duikbrillen; 5de 2 DACOR-shirts; 6de 2 DACOR-petten. De winnaars van de eerste, tweede en derde prijs krijgen tevens een beker. Inschrijvingen kunnen geschieden bij Ester Winklaar, tel.: 37975; bij duik-instructeur Erik Wederfoort Carawaraweg 10, tel.: 614148 en bij Masterdive Scuba Shop, tel.: 54312.

Despues di kurso òuspisia pa AIBA

Tres entrenado di bòkseo ku diploma

WILLEMSTAD — Durante e periodo 12 di yüli té 10 di òugustus Aruba Boxing Association a organisá un kurso pa entrenadónan avansá, duná pa e instruktor di AIBA, señor Steve Klaus.

E persona akí pa mas ku 20 aña tabata entrenadó ofisial di e federashon Italiano i tin den sirkulashon 4 boeki riba bokseo amateur. Aktualmente e ta trahando riba esun di sinku. ABF, pa medio di señores Mateo "Fentji" Kock i Teodulo "Dooley" Tromp, presidente i secretario respektivamente, a kooperá pa tres entrenadó di Korsou por a partisipá na e kurso ariba menshoná, kua ta di vital importansia pa adelanto di bokseo.

E tres entrenadó, ku a partispá na e kurso aki, ta: Eugènio "Wincho" Zimmerman, Erwin Berkemeijer i Harold "Oy" Constancia.

Entretanto, e tres entrenadónan a regresa Korsow i a gaba e instruktor di AIBA, kende na edad di 78 aña ainda ta un persona inkansabel i ku masha tantu liheresa. E entrenadónan ta di opinion ku awor nan ta mas mihó prepará.

Gobierno insular di Korsou pa medio di señor Willy Franco, diputado di Deporte, i en partikular señor Hubert Jansen, hefe di departamento di Deporte di Korsou, a kontribuí di moda ku e entrenadónan por a partisipá na e kurso pa kua Assosashon di Bòkseo Amateur di Korsou ta altamente agradesí.

E federashon lokal ta hasiendo e tramitenan pa promé ku fin di aña evalua bòksdónan lokal kontra esnan ekstranhero, organisando programanan internashonal na Korsou.

Federashon den su afan pa promove bòkseo ta bai kuminsa ku un kurso pa entrenadó i hues. Tambe lo bai tin posibilidat pa e muchanan for di 12 aña, bibá den bario di Otrobanda i Groot Kwartier, ku kier praktika bòkseo por inskribi serka señor Harold "Rolly" Berkemeijer, Langestraat 78, tel.: 25166 of 614233 (Bureau Sportzaken).

Lendl: "Leuk in de VS maar ik blijf Tsjech"

CINCINNATI — Ivan Lendl heeft geen plannen zich blijvend in de Verenigde Staten te vestigen. De Tsjech reageerde daarmee op een bericht in de Engelse Daily Mail, dat tot strekking had dat Lendl het westen de voorkeur gaf boven zijn geboorteland.

De Daily Mail baseerde het bericht op verklaringen van in het westen levende Tsjechoslowaken. Onwetend van het bericht in The Daily Mail gaf Lendl voor zijn wedstrijd uit de derde ronde van het toernooi in Cincinnati op een persconferentie volmondig toe, dat het leven in de Verenigde Staten hem uitstekend beviel. Maar hij verstrekte geen aanwijzingen over een blijvende vestiging in Amerika.

Na zijn simpele zege op de Roemeen Segarceanu (6-1, 6-1) werd Lendl geconfronteerd met het verhaal in The Daily Mail. De nummer twee van de wereldranglijst weigerde elk commentaar, maar liet later aan een bevriende Amerikaanse journalist doorschemeren, dat hij er (nog) niet over peinst zijn geboorteland de rug toe te keren.

Tijdens atletiekwedstrijden in West-Duitsland

Wereldkampioen Lewis ontsnapt aan nederlaag

WEST-BERLIJN — Drievoudige wereldkampioen Carl Lewis is woensdag in West-Berlijn, bij de eerste WK-revanches, bijna verrast op zijn favoriete afstand: de 100 meter. De Amerikaanse wonderman wijkte zich in de laatste meters juist voorbij de wereldrecordhouder op die afstand, zijn landgenoot Calvin Smith. Lewis eindigde in 10,07 seconden, exact dezelfde tijd als in de finale in Helsinki. Smith, de wereldkampioen op de 200 meter, kwam geïnspireerd door Lewis en 55.000 kijkers tot 10,09. Mel Lattany completeerde het Amerikaanse sprintsucces aan de westkant van het ijzeren gordijn.

Lewis was door het ingrijpen van de Amerikaanse tv-maatschappij NBC naar het at[...] [...] [...]men. De NBC wilde in het Olympisch Stadion van 1936 de vergelijking tussen Carl Lewis, de toekomstige held van Los Angeles 1984, en Jesse Owens, viervoudig Olympisch kampioen van '36 op het celluloid vastzetten. Het thema van de reportage werd door Calvin Smith bijna verstoord. Lewis deed overigens wat de voor West-Berlijn gecontracteerde wereldkampioenen voortdurend deden: winnen. Slechts Willi Wuelbeck kwam als wereldtitelhouder op de 800 meter niet tot de verwachte winst. Wuelbeck werd vijfde. De winnaar was de Amerikaan David Mack (1.44,42).

De andere wereldkampioenen maakten hun geld en reputatie wel waar. Edwin Moses, in 1977 in hetzelfde stadion voor het laatst verslagen (door Harald Schmid), maakte geen fout en was soeverein op de 400 meter horden (48,48). Op de kortste hordenafstand was Foster weer niet te kloppen. De Jamaicaan Bert Cameron was op de 400 vlak in Berlijn iets sneller dan in zijn winnende race in de Finse hoofdstad: 45,01. Edward Sarul, de Poolse wereldkampioen kogelstoten, liet zich niet verrassen. Sarul kwam weer ruim over de 21 meter: 21,14. De Amerikaan Steve Scott, in Helsinki goed voor zilver op de 1500 meter, verwezenlijkte op de mijl de beste seizoenprestatie: 3.49,20. Scott versloeg Walker en Wessinghage. De Westduitser kwam tot een nationaal record: 3.49,98.

Van de vrouwelijke wereldkampioenen was Mary Decker de sterkste op de 800 meter. Tiina Lillak, de Finse heldin met de speer, kwam weer dik over de zeventig meter (72.36). Ulrike Meyfarth kreeg niet de kans op een revanche op de wereldkampioene Bykova. Bij afwezigheid van Bykova won de Olympisch kampioene van 1972 met een sprong van 1.96 meter.

RESULTATEN
heren

100 meter: 1.Carl Lewis (VS) 10,07 seconden; 2.Calvin Smith (VS) 10,09; 3.Melvin Lattany (VS) 10,22; 4.Christian Haas (WDI) 10,22; 5.Emmit King (VS) 10,37.

De Amerikaan Steve Scott zorgde op de mijl (1609 meter) voor de beste prestatie op deze afstand van dit seizoen. Scott, bij de wereldtitelstrijd op de 1500 meter tweede achter Cram, kwam tot de tijd van 3.49,20.

mijl: 1.Steve Scott (VS) 3.49,20; 2.John Walker (NZl) 3.49,73; 3.Thomas Wessinghage (WDl) 3.49,98.

hink-stap-springen: 1.Zdzislaw Hoffmann (Pol) 17.15 meter; 2.Mike Conley (VS) 17.02; 3.Peter Bouschen (WDl) 16.97.

hoogspringen: 1.Tyke Peacock (VS) 2.33 meter; 2.Roland Dalhhaeuser (Zwi) 2.30; 3.Nick Saunders (Ber) 2.27; 4.Jacek Wszola (Pol), Milton Ottey (Can) en Carlo Thraenhardt (WDl) 2.27; 7.Dietmar Moegenburg (WDl) 2.24.

polsstokhoog: 1.Patrick Abada (Fra) 5.50 meter; 2.Pierre Quinon (Fra) 5.50; 3.Thierry Vigneron (Fra) 5.40.

dames

hoogspringen: 1.Ulrike Meyfarth (WDl) 1.96 meter; 2.Louise Ritter (VS) 1.93; 3.Olga Juha (Hon) 1.85.

100 meter: 1.Merlene Ottey (Jam) 11,09 seconden; 2.Diane Williams (VS) 11,14; 3.Florence Griffith (VS) 11,19.

speerwerpen: 1.Tiina Lillak (Fin) 72.36 meter; 2.Tula Laaksalo (Fin) 62,36.

Athletic Bilboa zegeviert met 2-1 op Benfica

BILBAO — In de eerste wed[...]jd om het 'Iberische voetbal[...]mpioenschap', elk jaar twee [...]ls tussen de landskampioe[...] van Spanje en Portugal, [...]eft Athletic de Bilbao [...]nsdag op eigen veld met 2-1 [...]wonnen van Benfica. Sola [...] [...] de 78e minuut gelijk. De [...]dres bezorgde de Spaanse [...]mpioen in de 86e minuut de ze[...]. Er waren 35.000 toeschou[...]rs.

Pan-Amerikaans

CARACAS— De Verenigde [...]ten heeft een beslissende [...]orsprong genomen op Cuba, [...] wat betreft het winnen van [...]uden medailles tijdens de [...]gende Panamerikaanse [...]elen. Na vier speeldagen is de [...]daille verdeling als volgt:

	G	Z	B	T
[...]r.Staten	39	26	12	77
[...]ba	29	19	15	63
[...]nada	6	12	20	40
[...]nezuela	2	10	9	21
[...]azilië	1	7	7	15
[...]xico	1	3	6	10
[...]ru	1	0	1	2
[...]uador	1	0	0	1
[...]ombia	0	2	9	11
[...]m.Rep.	0	1	3	4
[...]gentinië	0	0	6	6
[...]ili	0	0	3	3
[...]caragua	0	0	3	3
[...]rto Rico	0	0	2	2
[...]nama	0	0	1	1

****

CARACAS— Vandaag wordt [...] beslissende dag voor wat betreft het voetbaltoernooi tijdens [...] Spelen. Favoriet Brazilië [...] Mexico, terwijl Chili [...]n de VS en Guatemala tegen [...] zal uitkomen. Uruguay die [...] ...ken is van een plaats in [...] kwartfinales moet de uitslag [...] het protest, dat door Venezuela is ingediend, afwachten. [...]gens de Venezolanen is de [...]hoede speler Ruddy Rodri[...] van Uruguay, niet in het bezit [...]van de amateur-status.

****

CARACAS— Sportvertegenwoordigers van het Amerikaans continent zijn bezig, gezien het huidige succes, de komst van de Pan Amerikaanse Spelen te bestuderen. [...]etwijfeld één van de grootste [...]tevenementen ter wereld. [...] onderzoek, niet officieël, [...]lt zich uitsluitend bezig met [...] organisatorische eigenaardigheden.

****

CARACAS— Carrie Steinseifer [...]n de VS won de gouden medaille op de 100 meter vrije slag, [...]en tijd van 56.92 seconden. [...] Canadese zwemster J. Kerr [...]gde als tweede in 57.51, gevolgd op de derde plaats door haar landgenote K. Bald met een tijd van 57.76 seconden.

****

CARACAS— Het judotoernooi tijdens de Spelen is gisteren beeindigt met een duidelijke overwinning voor de judoka's van de Verenigde Staten. Op de tweede plaats volgde Cuba met vier gouden medailles en Canada als derde met drie gouden plaken. De VS won niet minder dan zevenmaal goud tijdens dit onerdeel. De medaillelijst voor wat betreft het judo-toernooi is als volgt:

	G	Z	B	T
Ver.Staten	7	3	4	14
Cuba	4	2	5	11
Canada	3	3	4	10
Venezuela	1	3	2	6
Brazilië	0	5	6	11
Argentinië	0	0	5	5
Mexico	1	0	2	3
Chili	0	0	1	1
Puerto Rico	0	0	1	1
Dom.Rep.	0	0	1	1

Duidelijk is dat de Antillen op de medaillelijst niet voorkomen.

****

CARACAS— De Venezolaanse bokser in het vedergewicht, Omar Catari, versloeg zijn uitdager uit Barbados, Edgar Polland, door middel van technisch knock-out in de tweede ronde. De scheidsrechter staakte de ongelijke strijd, nadat Polland zowel in de eerste als tweede ronde de acht tellen als bescherming nodig had.

****

CARACAS— Cuba is bereid om de organisatie van de tiende Pan Amerikaanse Spelen op te eisen, indien de mogelijkheid daarvoor voor de dag komt en geen elk ander land interesse vertoont. De organisatie van genoemde Spelen van 1987 is formeel aan Ecuador toegekend, nadat Chili de organisatie van de hand wees. De regering van Ecuador heeft reeds bekend gemaakt dat het Olympische Comite van betrokken land niet kan rekenen op de steun van de overheid.

****

CARACAS— Vele prominente atleten van het Amerikaans continent zullen afwezig zijn, tijdens het atletiektoernooi, dat aanstaande dinsdag in het Olympisch stadion te Caracas van start gaat. Desondanks is men de mening toegedeeld dat de kwaliteit een hoog niveau zal bereiken.

Mayweather blijft wereldkampioen

LAS VEGAS — De Amerikaan Roger Mayweather is zonder veel moeite wereldkampioen boksen in de zwaarvedergewichtklasse (WBA-versie) gebleven. In Las Vegas won Mayweather woensdag door knockout in de eerste ronde van zijn Chileense uitdager Benedicto Villablanca. Voordat Villablanca definitief werd uitgeteld, was hij al twee keer naar het canvas gegaan. De overwinning betekende voor Mayweather de zeventiende op rij. Hij verloor als profbokser nog geen gevecht.

Navratilova in kwartfinales

TORONTO — Martina Navratilova heeft al haar talent moeten aanspreken om de kwartfinales van het internationale tennistoernooi in Toronto te bereiken. Tegen de Westduitse Eva Pfaff keek Navratilova tegen een achterstand aan van 4-6 en 1-4. Op dat moment werd Pfaff verlamd door de zenuwen, sloeg een aantal dubbelfouten en gaf de partij alsnog uit handen: 6-4, 4-6, 5-7. In de derde set gelukte het Pfaff een voorsprong te nemen van 5-4. De twee matchpoints die de verraste Westduitse kreeg, benutte zij echter niet en Navratilova wist de winst toch binnen te halen. De Amerikaanse Kathy Horvath is tot nu toe de enige speelster geweest, die Navratilova dit seizoen versloeg. Dat gebeurde tijdens het toernooi om de open Franse kampioenschappen in Parijs.

Ook Chirs Lloyd, tweede geplaatst, had het moeilijk tegen de Tsjechoslowaakse Helena Sukova. Zij verloor de eerste set met 6-7, nadat zij met 5-2 had voorgestaan. Daarna concentreerde "Chrissie" zich beter en zegevierde: 6-2, 6-0.

De uitslagen zijn: Navratilova (VS)-Pfaff (WDl) 4-6, 6-4, 7-5; Jordan (VS)-Hanika (WDl) 7-6, 4-6, 6-4; Horvath (VS)-Rinaldi (VS) 7-6, 6-2; Mandlikova (Tsj)-Jausovec (Joe) 6-2, 6-2; Jaeger (VS)-Barker (GBr) 6-0, 6-0; Kohde (WDl); Budarova (Tsj) 6-2, 6-1; Burgin (VS)-Romanov (Roe) 6-3, 6-2; Lloyd (VS)-Sukova (Tsj) 6-7, 6-2, 6-0.

Ajax-B verslaat Club Brugge

MONTATAIRE — In een internationaal juniorentoernooi in Montataire (Noord-Frankrijk) heeft het elftal van Ajax in groep B met 1-0 gewonnen van zijn leeftijdgenoten van Club Brugge. In dezelfde groep won Paris St. Germain met 2-1 van het Franse jeugdelftal. Valenciennes verloeg in groep A een team uit de streek Picardie met 1-0.

Di 27 kampeonato di ping pong

WILLEMSTAD — E federashon di ping pong di Korsou lo organisá otro siman di 22 pa 26 di òugustus su di 27 kampeonato di Korsou den kategoria individual, dòbel i dòbel-miksto. Riba djaluna 22 di òugustus lo tin kompetensia den kategoria individual tantu maskulino komo femenino. Djarason 24 òugustus lo tin kompetensia pa hubenil te ku 16 aña. E muchanan ku kumpli 17 aña promé ku 31 di yüli lo no por partisipá den e hubenil. E weganan lo kuminsa mitar di ocho. Tambe lo tin riba djarason kompetensia den dòbel i dòbel-miksto. Djabierne 26 lo tin e grandi final den tur kategoria i entrega di premio.

E federashon di ping pong ta invita tur su miembronan i no miembro pa partisipá na e di 27 kampeonato di Korsou, pa disputá kua ta e hungadónan ku lo ta kampeon di Korsou pa aña 1983.

E ganadónan di 1982 tabata: Robert Hosé, Maggy Spreck mientras ku den kategoria hubenil Sandy Christopher a titulá kampeon di Korsou. Un suplika ta bai na tur hungadónan pa nan ta trempan na Sentro Deportivo Korsou pa inskribi. E weganan ta kuminsa 8'or di anochi, mientras ku djarason e hubenilnan lo kuminsa mitar di ocho.

Na Weganan Panamerikano

Kuater derota pa Antiyas den beisbòl

WILLEMSTAD— Antiyas ayera a sufri su di kuater derota konsekutivo den kuadro dje torneo di beisbòl durante dje Weganan Panamerikano na Caracas. Ku skor di 7-11 e selekshon Antiyano mester a baha kabes pa Colombia, serando asina su partisipashon den e Weganan ku sero triunfo. Un aktuashon sumamente pesimo i ku sigur ta un sla dura pa e bon imagen ku beisbòl Antiyano a logra ultimamente na Cuba, obteniendo medaya di brons.

E desishon den e enkuentro di ayera a kai praktikamente for di den e inning inisial ora ku Colombia ta anota na sinku okashon. Na altura di inning number kuater ya e partido tabata 8-0 na fabor di Colombia. E uniko faktor positivo dje partido di ayera tabata ku Antiyas a evita di bolbe sufri un derota pa via di knock out. Por lo demas nada positivo no por wordu trese dilanti dje aktuashon dje selekshon Antiyano di beisbòl, durante e di nuebe Weganan Panamerikano.

Ayera atrobe Antiyas mester a utilisa varios pitcher-tres en total- pa trata na domina e bateria adverso. Robby Tromp i Yrausquin kendenan a mira akshon durante dje prome tres inning nan, no por a bini kla ku e bateria Colombiano. Na momentu ku Bob van der Biezen a drenta den di kuater na luga di Yrausquin i tira restu dje partido di un forma akseptabel, ya e daño tabata hasi kaba. En total e pitcheo Antiyano mester a soporta 17 hit kontra di Colombia, ku ta un dje paisnan Latino Amerikano mas debil den beisbòl. Por lo general e pitcheo di Antiyas mester a inkarsela mas ku dies hit den tur e kuater partidonan efektua. Un nota sigur hopi defisiente.

Pa loke ta trata fildeo tambe ta konta mesun kuenta. E kuadro Antiyano ku a wordu konsidera un hermetiko a piña na numeroso okashon. Un promedio di por lo menos sinku eror den kuater partido -ayera nan a komete seis- ta demasiado. Por ultimo e korrientu di base tambe a laga hopi di desea.

Den algun palabra bisa, e aktuashon dje selekshon Antiyano di beisbòl tabata fatal. Ta bon pa nos dirigentenan no trata di lubida e debakel aki, mas libe ku ta posibel, pero sinta i analisa e faktornan ku a kondusi na esaki i wak pa e situashon aki no bolbe ripiti. E sla ku beisbòl Antiyano a sufri durante dje Weganan na Caracas sigur ta unu hopi peseo.

SOFTBOL

Den sòftbòl maskulino e selekshon Antiyano a sufri un sota formal di 2-26 kontra e fuerte ekipo di Canada. Ku e derota aki e delegashon di sòftbòl ta praktikamente elimina for di e Weganan na Caracas.

John McEnroe nog steeds niet de oude

CINCINNATI — John McEnroe is nog steeds niet de oude. Na zijn glorieuze overwinning op Wimbledon en aansluitend drie weken vakantie is de linkshandige Amerikaan nog niet in goede doen geweest. McEnroe won donderdag avond in de derde ronde van het ATP-toernooi in Cincinnati moeizaam van de Zweed Thomas Hoegstedt. De setstanden waren 6-7, 6-4, 6-4. McEnroe keek tegen een achterstand aan van 4-7 en 1-4. Hij voelde zich misselijk en had last van een keelinfectie. Naar eigen zeggen heeft hij de laatste weken te weinig rust gekregen

Kuiper mag ziekenhuis weer verlaten

BERGEN OP ZOOM — Profwielrenner Hennie Kuiper mag het ziekenhuis in Bergen op Zoom weer verlaten. Kuiper was donderdag tijdens een behandeling op de afdeling fysiotherapie onwel geworden. De fysiotherapeut achtte het daarna noodzakelijk Kuiper in het ziekenhuis op te nemen. De oud-wereldkampioen is 24 uur ter observatie opgenomen op de afdeling hartbewaking. Tijdens het verblijf zijn geen afwijkingen geconstateerd en de behandelende arts gaf Kuiper vandaag toestemming het ziekenhuis te verlaten.

Vanavond zou Hennie Kuiper in Huijbergen deelnemen aan een omnium. Hij wordt in die wedstrijd vervangen door Joop Zoetemelk.

Oosterbosch niet naar WK-wielrennen

DEN HAAG — Bert Oosterbosch heeft afgezien van deelneming aan de wereldkampioenschappen wielrennen op de baan, die van 23 tot 28 augustus in Zürich worden gehouden. De rossige coureur uit de ploeg van Peter Post verklaarde onlangs nog, dat hij definitief zou starten op het onderdeel individuele achtervolging bij de profs, waarin hij in 1979 te Amsterdam wereldkampioen werd. Oosterbosch sukkelt sinds enige tijd met zijn gezondheid en dat is ook de reden, dat hij in Zwitserland niet in actie komt. "Ik voel mij niet honderd procent. De laatste dagen heb ik last van hyperventilatie. Ik krijg het af en toe heel benauwd. Vantevoren heb ik gezegd, dat ik alleen naar Zürich zou gaan, wanneer ik een gerede kans had wereldkampioen te worden. Zoals ik mij nu voel, is die kans uiterst gering", liet Oosterbosch vrijdag weten.

Voetbal in Belgie

BRUSSEL — De uitslagen van de wedstrijden in de eerste klasse van de Belgische voetbalcompetitie: RWDM-FC Antwerp 0-0; Cercle Brugge-Beveren 0-1; Waterschei-Club Brugge 1-1; FC Luik-FC Seraing 0-1; Lierse SK-Kortrijk 0-1; AA Gent-Standard Luik 0-2.

Deviezenvoorraad slinkt weg

Spaarzin neemt in malaise verder toe

WILLEMSTAD — De spaarzin op de Antillen is enorm toegenomen gezien de cijfers die daarvoor verstrekt worden door de Centrale Bank.

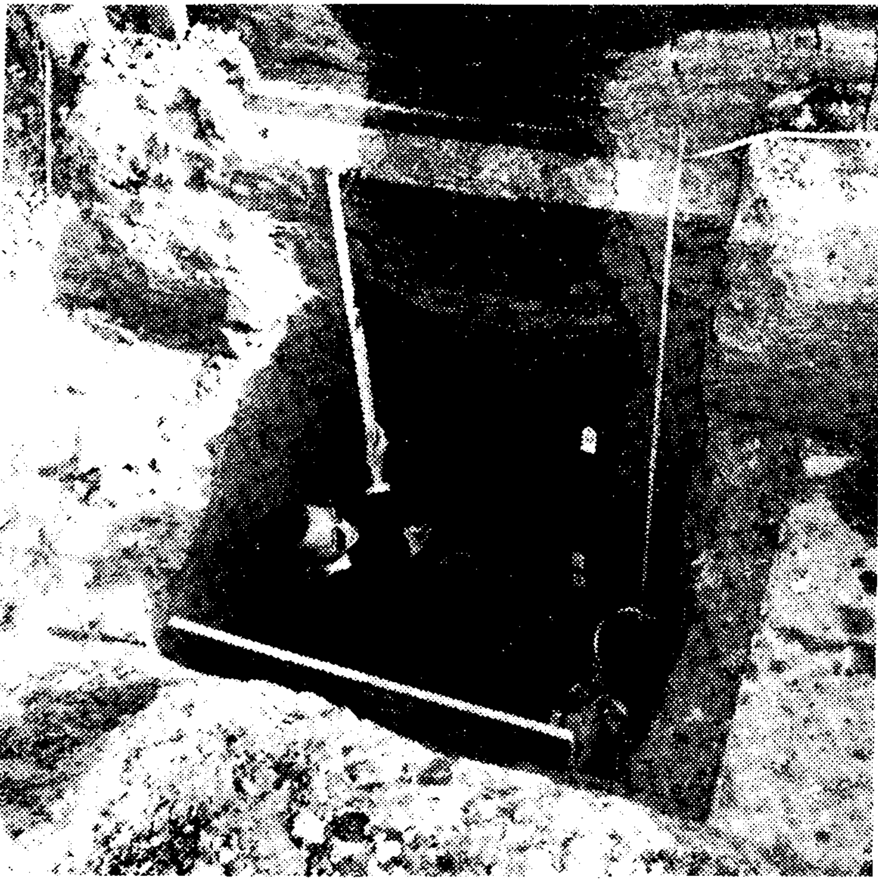
De lokale banken hebben al bij meerdere gelegenheden te kennen gegeven dat de spaarzin van de gemiddelde ingezetene van de Antillen vrij hoog te noemen is in mondiaal opzicht. Onder de huidige omstandigheden dat de financieel-economische situatie verslechtert, wordt er nog meer gespaard in cijfers uitgedrukt. De totale spaargelden stonden per december 1981 genoteerd op 530 miljoen gulden. Een jaar later was dat gestegen tot 621 miljoen. Eind mei dit jaar was het al opgelopen tot 645 miljoen gulden. Een stijging derhalve van 24 miljoen gulden in vi f maanden tijd.

De Centrale Bank plaatst bij deze cijfers de opmerking dat het belangrijk is voor een gemeenschap om te sparen, maar zeker zo belangrijk is het die spaargelden productief te besteden, dat wil zeggen dat zij gestoken worden in projecten die werkgelegenheid bieden of anderszins iets voor de gemeenschap opbrengen. De vraag naar credieten bij de commerciele banken is echter gering. Er wordt momenteel (te) weinig geïnvesteerd.

Op de rekening courant is het totale bedrag in diezelfde vijf maanden vijf miljoen gulden teruggelopen. Op de termijndeposito's staat acht miljoen gulden meer. Als die totalen worden samengevoegd, dan blijkt dat er over die eerste vijf maanden van dit jaar 27 miljoen gulden meer bijgestort is op de post gelden die niet meteen opgenomen worden.

De deviezenvoorraad van de natie is evenwel weer teruggelopen. Dat is op zich al normaal in de periode april en mei, maar toch heviger dan een jaar geleden; elf miljoen meer dan in 1982. Ondertussen werden ook ter waarde van zestien miljoen gulden meer credieten verstrekt. Overigens is dat per juni alweer ingehaald, zodat daar geen al te verstrekkende conclusies aan verbonden hoeven te worden, zo valt op te maken uit een maand-beschouwing van mei.

Wel is er sprake van een dalende overliquiditeit bij de lokale banken. Die lagen eind januari nog rond de negentig miljoen gulden, maar zijn eind mei teruggevallen tot 62 miljoen gulden. Per 5 augustus was dit al verder teruggelopen tot 55,2 miljoen gulden.

KOLHORN — In het dorp Kolhorn is dezer dagen een ongeveer 4500 jaar oude waterput blootgelegd. Het is de oudste van Nederland.

Israelische tapijten gestolen

WILLEMSTAD— Acht inbraken werden in de afgelopen 24 uur aan de politie gemeld. Er werd ingebroken in en opslagplaats te Scharloo waar 64 Israëlische tapijten en vier rollen gordijnstof vermist worden. De daders kwamen binnen na het verwijderen van een eterniëten dakplaat. Uit een woning te Mahuma West werden gouden sieraden gestolen. Men kwam er binnen na het verwijderen van een raam. Ook uit een woning aan de mgr Kieckensweg zijn gouden sieraden gestolen.

Een handelsfirma aan de Abbatoirweg is 600 gulden armer geworden, nadat dieven in de avonduren inbraken. Hetzelfde overkwam een slagerij te Otrabanda waar het kasregister verdwenen is. Daar werd een hangslot vernield.

Diefstal van levensmiddelen komt steeds meer voor. Een snackbar aan de Bonamweg ondervond dat gisteren, toen dieven binnendrongen en diverse artikelen meenamen. Uit een restaurant aan de Caracasbaaiweg zijn flessen wiskey en sloffen sigaretten gestolen, terwijl ook een bedrag aan wisselgeld vermist wordt. De recherche onderzoekt deze diefstallen.

Kamer van Vakbonden neemt andere stelling in

ALM-bonden blijken nu weer pro de KLM

WILLEMSTAD- De vakbonden van de ALM hebben, in een vanmorgen uitgegeven gezamenlijk communiqué, hun pessimisme geuit over de bedoelingen van de ALM en haar grootste aandeelhouder om een apart luchtvaartverdrag te sluiten met Venezuela en assistentie door de KLM op directieniveau af te wijzen. Geadviseerd wordt zelfs om niet eens te proberen een apart luchtvaartverdrag te sluiten met Venezuela. De Kamer van Vakbonden snapt aan de andere kant niet hoe de bonden in de eerste plaats ertoe gekomen zijn hun goedkeuring te geven aan zo'n hechte samenwerking met de KLM.

In het gezamenlijke communiqué geven de ALM-bonden uitgebreid hun mening over: de Koninkrijksovereenkomst van october 1954, de afwijzing door de Regering van management-assistentie van de KLM en het overheidsbeleid ten aanzien van de ALM.

Na gisteren de raad van commissarissen van de ALM te hebben gehoord, adviseren de gezamenlijke ALM bonden om zondermeer de Koninkrijksovereenkomst van 1954 te handhaven, daar opzegging in de huidige moeilijke situatie van Venezuela "absoluut geen voordeel voor de ALM oplevert." Volgens de bonden zal de precaire economische situatie in Venezuela jaren kunnen aanhouden, waardoor ook het aantal vluchten van Viasa en Aeropostal wordt ingekrompen en er weer een evenredig stoelenaanbod ontstaat.

De ALM-bonden halen in hun argumentatie het rapport "Project-dossier ALM" van 1980 aan, om aan te tonen dat Venezuela erom bekend staat zich niet altijd aan gemaakte afspraken te houden. Volgens dit rapport "blijkt Venezuela getekende afspraken op ieder moment als opnieuw onderhandelbaar te beschouwen", wat volgens de bonden betekent dat Venezuela overeenkomsten met de Nederlandse Antillen wel eens zou kunnen vergeten, indien het Caracas goed uitkomt.

Zelfs indien Nederland een eventueel te bereiken overeenkomst tussen de Antillen en Venezuela zou eerbiedigen, dan nog vrezen de bonden verkapte represaillemaatregelen van Nederlandse kant. De gezamenlijke bonden zijn ondermeer bang dat de ALM/KLM samenwerking op de mid-Atlantische route zou kunnen worden bemoeilijkt of zelfs opgezegd, "waardoor overtolligheid in de directe productie-sfeer onvermijdelijk is." Verder is men bang dat de Nederlandse regering het dreigement zal uitvoeren dat door minister Neelie Smit-Kroes is geuit tegenover de Arubaanse zakenwereld, namelijk dat financiering van projecten en ontwikkelingshulp zal gaan afhangen van de mate waarin de KLM-belangen in gevaar komen of niet. Als Nederland inderdaad de ontwikkelingshulp gaat gebruiken als wapen voor de verdediging van de KLM-belangen, dan betekent het volgens de ALM-bonden "dat de gehele Antilliaanse gemeenschap de gevolgen zou kunnen moeten dragen van een falend luchtvaartbeleid". Tenslotte zou ook de technische assistentie van de KLM aan de ALM hierdoor in gevaar kunnen komen.

De gezamenlijke bonden vinden het een "zeer slechte zaak" dat gratis hulp op directieniveau van de KLM aan de ALM, is afgewezen. Ze denken dat de KLM nu zal gaan lobbyen bij de EEG om geen subsidie te verlenen aan de ALM voor het aantrekken van andere hulp, omdat de Nederlandse regering dit reeds gratis heeft aangeboden. De kosten zullen dan komen voor rekening van de ALM-werknemer en de gemeenschap. Aanvaarding van de KLM hulp zal echter betekenen dat de Nederlandse regering de ALM financieel zal moeten steunen. Deze steun zal dan verplicht moeten worden voortgezet, mocht de hulp van de KLM geen verbetering opleveren. Maar, wordt in hetzelfde persbericht gesteld, "ze zullen niet eerder weggaan, totdat een Antilliaans management in staat is de zaken professioneel te runnen." Mislukken is dus praktisch uitgesloten. Dit betekent dus volgens de bonden dat het voortbestaan van de ALM, dankzij de KLM-hulp, voor altijd gegarandeerd zal zijn.

De betrouwbaarheid van de Ierse luchtvaartmaatschappij Aer Lingus wordt door de bonden sterk in twijfel getrokken. Volgens de bonden lijdt Aer Lingus al "jarenlang" (sinds 1980) verlies en kan daar ook niet veel goeds van worden verwacht. Bovendien heeft Aer Lingus reeds bijstand verleend aan vier Caribische luchtvaartmaatschappijen, wat volgens de gezamenlijke bonden een zeer ernstige "conflict of interest" met zich meebrengt. Aer Lingus zou namelijk gegevens van de ALM kunnen doorspelen aan deze maatschappijen, hetgeen de ALM-positie in de regio zou verzwakken.

Ondertussen heeft de Kamer van Vakbonden gisteren op bestuursniveau vergaderd over de "merkwaardige" houding van de ALM bonden. Voorzitter Errol Cova zei vanmorgen dat gisteren aan de NABLP is duidelijk gemaakt dat de Kamer haar mening niet zal opdringen aan de NABLF. Wel vindt de Kamer van Vakbonden dat de ALM zich zo onafhankelijk mogelijk moet kunnen opstellen van de KLM.

Het kan er bij de Kamer niet in hoe de Nederlandse minister Neelie Smit-Kroes nu een voorstel kan doen voor gratis bijstand van die kant voor de ALM, terwijl daarvoor in het verleden goed geld betaald is. Bovendien heeft de geschiedenis uitgewezen dat het de Nederlandse regering en de KLM steeds in de eerste plaats te doen is geweest om de KLM-belangen, niet van de ALM. Er kan zelfs gezegd worden, aldus Cova, dat een gezonde ontwikkeling van de ALM door de KLM is gehinderd. Hoe minder de ALM dus aan de KLM gebonden wordt, des te beter, oordeelt de Kamer, die niet in discussie wil treden over de vraag waar dan wel bijstand vandaan moet komen. Gevreesd wordt wel dat er addertjes onder het gras schuilen als zondermeer op het KLM-aanbod wordt ingegaan.

Ingezonden

Journalistiek

IN HAAR ARTIKEL "Voorkeur voor gekleurde politici boven blanke" van woensdag 17 augustus, schrijft de Amigoe di Curaçao o.a.: "Mr. Leslie Navarro uitgenodigd voor de in gebruikname v.e. sportveld op grond van zijn donkere huidkleur" en verder "Guillermo Rosario reageerde daar later in zijn toespraak op met de mededeling dat Navarro was uitgenodigd — omdat hij dezelfe kleur heeft als ik". Op grond daarvan wordt de heer Rosario, door de Amigoe meteen bestempeld als racist. En als lezer vind ik dat onbegrijpelijk. Waarom? Er werd een toespraak gehouden, wat heeft Rosario nou allemaal gezegd?

Er werden denkbeelden verkondigd voor TeleCuraçao, wat voor denkbeelden? Moet ik als lezer de heer Rosario veroordelen uitsluitend op grond van zijn uitspraak "omdat hij dezelfde kleur heeft als ik?" Woorden zijn multi-interpretabel en dat weet u drommels goed, Amigoe! Er kunnen best goede bedoelingen schuilgaan in Rosario's uitspraak. Maar, ik als lezer blijf gissen omdat de Amigoe, mijn krant, in haar berichtgeving, lelijk te kort is geschoten. Ik verwacht van u Amigoe, dat u mij haarfijn vertelt wat Rosario in zijn toespraak heeft gezegd, wat hij voor de tv heeft verkondigd.

En als u voortreffelijk werk had willen leveren, dan had u er geen gras over moeten laten groeien. De zaak is belangrijk, u had een interview met de heer Rosario in uw blad moeten plaatsen, hem aan de tand voelen. Dat is nou journalistiek! Zit er etter in zijn denken, dan zou ik dat als lezer wel hebben gemerkt. Geef mij als lezer uitgebreid en betrouwbaar informatie, Amigoe, een oordeel vel ik zelf wel. Als gevolg van uw falen Amigoe, kwalificeer ik uw commentaar in "Tula, no wak ainda", dan ook als tendentieus en paniekerig.

HUBERT R. WANGA

NASCHRIFT REDACTIE: Zo zie je maar, er lopen er meer rond die blind zijn voor verfoeilijke denkbeelden. Tula, keda leu, no wak ainda!

Vanwege lagere bezetting scholen

BC moet visie op onderwijs blootleggen

WILLEMSTAD — Het bestuurscollege moet voor de dag komen met een beleid voor de komende jaren, specifiek waar het aankomt op opleiding van leerkrachten in het licht van de teruggang in kinderen op de basisscholen. Daar informeert het PNP-raadslid Dito Mendes de Gouveia naar.

Hij begint met te vragen naar de redenen voor het oponthoud met de oplevering van de nieuwe basisschool op Tera Korá, die enkele dagen later dan gepland de schooldeuren kon openen. Hij wil meteen vernemen hoe het BC denkt dat in de toekomst te vermijden om herhalingen onnodig te maken.

Meer interesse heeft hij evenwel voor een overzicht van wat er bij het eilandsbestuur leeft aan ideeën ten aanzien van de grootte van de klassen voor het basisonderwijs. Jaarlijks loopt op Curacao het aantal kinderen dat naar de basisschool gaat terug. Dan is het interessant te weten hoe het BC denkt daarnaar te kunnen gaan handelen met dit type onderwijs in de nabije toekomst.

Hij vraagt een paar lijsten op, zoals een overzicht van het aantal leerkrachten dat werkzaam is in het basisonderwijs, zowel bij de bijzondere als bij de openbare scholen, van de afgelopen vijf jaar. Dat zelfde overzicht zou ook de aantallen leerlingen op diezelfde scholen moeten aangeven. In dat kader is het van belang te weten wat het BC voor heeft met de opleiding van leerkrachten, de lokalen en schoolgebouwen die leeg komen te staan.

Video-recorder geliefd onder het dievengilde

WILLEMSTAD— De politie kreeg wederom melding van diefstal van video's in de afgelopen 24 uur. Uit niet minder dan vijf woonhuizen zijn video-apparaten gestolen. Het is de eigenaars tot nu toe vaak moeilijk gebleken later hun apparaat terug te krijgen. Al diverse keren zijn benadeelden opgeroepen om bij het recherchebureau te komen kijken of hun apparaat niet tussen de in beslag genomen goederen ligt. Ook al herkende de eigenaar zijn apparaat, als hij geen bewijs (meestal koopfactuur met serienummer) kon overleggen dat het van hem was kreeg hij het niet. Daarom worden video-eigenaars aangeraden de koopfactuur of het garantiebewijs met serienummer erop te bewaren.

VBC / KvK: Toch liggen daar groeimogelijkheden

Werkgevers pessimistisch over oppikken toerisme

WILLEMSTAD — De VBC en KvK tonen zich in hun nota voor het Sociaal Overlegorgaan niet erg optimistisch over een snel oppikken van het toerisme uit het buurland Venezuela. Toch wordt gesteld dat deze tak van industrie de beste mogelijkheden biedt om een groei te zien te geven bij een gedegen aanpak.

Het belang van het toerisme is niet alleen uit te drukken in de directe werkgelegenheid die het schept en de deviezen die het genereert. Het uitstralingseffect op andere bedrijfstakken is minstens zo belangrijk. Twintig procent van de beroepsbevolking op Curacao heeft werk in of dankzij het toerisme.

Het verblijfstoerisme daalde op Curacao in de eerste maanden van dit jaar met 30 tot 35%. Het cruise-toerisme is sedert 1980 gezakt met ongeveer 28%, met nog minder prettige vooruitzichten voor eind dit jaar. Het aantal cruise-toeristen zelf daalde met 35%.

Door de flinke daling van de Venezolaanse bolivar heeft het kooptoerisme uit Venezuela een gevoelige klap gekregen. De Centrale Bank heeft berekend dat deze klap een bruto inkomsten-derving voor de Antillen zal betekenen van twee honderd miljoen gulden dit jaar. Daar zal Curacao verreweg de grootste klap van krijgen. "Gezien de voorlopig précaire situatie in Venezuela zijn er hier geen gunstige ontwikkelingen te verwachten in de nabije toekomst", aldus de VBC- en KvK-nota.

Toch wordt het toerisme gezien als een «stepping-stone» naar een betere toekomst. Daarvoor is ondermeer vereist dat er een professionele aanpak is met een vak-gedeputeerde op die post die zich ook niet met andere besognes hoeft bezig te houden; dat de hotel-faciliteiten worden verbeterd en de tarieven concurreren met bestemmingen in de regio; dat er een toeristenvakschool komt; dat de vliegtarieven in de regio en van verder weg omlaag gaan om het vliegen weer aantrekkelijker te maken; dat de plannen worden uitgevoerd om de invoerrechten op producten die toeristen graag kopen worden verlaagd en vrijgesteld; en dat Curacao nog meer wordt gepropageerd als thuishaven voor cruise-schepen.

In het verlengde daarvan wordt door de twee werkgeversorganisaties aangedrongen op een begin van uitvoering van de aanbevelingen die staan in het rapport "Toerisme, nu of nooit" van vorig jaar. Gedeputeerde George Hueck van Toerisme heeft deze week nog laten weten daar maar gedeeltelijk aan tegemoet te willen komen.

The Dutch connection

WILLEMSTAD — The Dutch connection with the Caribbean is de wat uitdagende titel van een circulaire waarbij het Nederlandse handelscommissariaat dat op Curacao is gevestigd zich aan de Caribische regio presenteert. Men is werkzaam als filiaal van de afdeling Buitenlandse handel van het Nederlandse ministerie van Economische zaken en richt zich daarbij onder meer op de Bahamas, Martinique, Suriname en Guyana.

In kort bestek wordt aangegeven wat men zoal doet en wat de bedoeling is en ook voor wie men het allemaal doet. Het kantoor is gevestigd Plaza Rooi Catootje 5.

WEEKEND HIGHLIGHTS

Voor een gezellig avondje uit, met goede wijnen, cocktails en gelegenheid tot dansen in een rustige omgeving.

Infinity
FORT NASSAU

CHINA GARDEN
BAR RESTAURANT
Cas Coraweg 50 - Telefon 78559
Nu onder nieuw management en met nieuwe koks in een prettige airconditioned omgeving.
Zowel Chinese als internationale schotels.
Openingstijden
maandag t/m vrijdag van 12 - 3 uur en van 6 - 10 uur.
De bar is reeds vanaf 5 uur open.
Zaterdag en zondag van 12 - 10 uur.
Woensdag gesloten.

THE QUEEN Apollinaris OF TABLE WATERS
Voor bestellingen: Tels. 44622 - 43666

Comfort
WEG NAAR BULLENBAAI Z/N
Vanavond 19 augustus
King of Music
D.J.S. Dynamite
Abdul Baroud and Hot
Line Disco Baroud

ROSE GARDEN
Bar Restaurant
Oude Caracasbaaiweg 56
EEN SFEERVOL RESTAURANT MET CHINESE GERECHTEN
Open van 11.00 v.m. - 11.00 n.m.
U bent van harte welkom.

---

you're welcome at the...
BELLEVUE
HOTEL-BAR-RESTAURANT
Baai Macolaweg Parera (Pasan Grahan)

Het gezellige Restaurant met het lekkerste CRIOLLO eten, beste SEAFOOD en tal van andere verrukkelijke gerechten. Prima service in een tropisch decor (en airconditioned).

De plaats voor Uw zakenlunch of -diner of gewoon gezellig met Uw familie en/of vrienden.

Open voor lunch van 12.00 tot 2.30 uur en voor diner van 6.30 tot 10.00 uur.
Maandag alleen open voor lunch.

RESERVEREN AANBEVOLEN:
Tel. 54291/54294

CAPTAIN NEMO'S
Restaurant & Lounge
Julianaplein
Vanaf de Berg Altena is er nu een speciale weg t.o. IJkwezen direkt naar onze parkeerplaats.
Open voor lunch en diner
Onze gezellige bar is open vanaf 5 p.m.
Ook meeneemmaaltijden te bestellen via tel. 614063

Fort Nassau
Enjoy the Magnificent Panorama of Curacao from Fort Nassau International Menu.
Serving only Prime American Meats.
Reservations: Tel. 613450

Weekend dinners in La Bistroëlle means:
excellent meals, quick service in an elegant atmosphere.
For the lovers of a light dinner our chef has prepared for you this weekend:
Ris de veau
Braisé au vin rouge
Veal sweat breads
f. 25.50

Restaurant La Bistroelle
Promenade
Tel. 76929
b.g.g. 79842

RYSTTAFEL
RESTAURANT INDONESIA
Mercuriusstraat 13, tel. 70917
Home of the original 25 course Indonesian Rijsttafel.
Openingstijden 12 - 3 uur.
6 - 11 uur.
Zondags geopend.
Ook voor meeneem-maaltijden.

LA HACIENDA CLUB
t/o Princess Beach Hotel Tel. 53108
dinsdag t/m VRIJDAG
HAPPY HOUR
Life music met IKE op orgel
- Bar is nu geopend van 5 tot 1 uur
- Bar - English Pup - Hollands Cafe Style
- Aangename drankprijzen
  Bier a fls. 2,25 etc.
- Gezellige moderne muziek
- Snacks

DISCOTHEQUE
alleen op vrijdag en zaterdag van 12.00 tot 3.00 uur.
Met verhoogde drank prijzen
Maandag GESLOTEN

no meal is complete without a good wine

RODEO RANCH
SALOON - STEAK HOUSE
SALOON-STEAK HOUSE
JES AIN NON BETTER
Open:
Saloon 5.00 p.m. till
Dining 6.30 p.m. till
Fridays and Saturdays
Country and Western Life Music by JAILBIRD
Closed on Monday
For reservations call
Tel. 70501 - 70502 after 4.00 p.m.
Schout bij nacht van Staverenweg 6.

LAS PALMAS
HOTEL AND VACATION VILLAGE
THURSDAY AT 8:00 P.M.
Herodini's Magic Night with the performance of the magician Herodini with B.B.Q. Dinner.
FRIDAY AT 8:00 P.M.
African Rythm group "ISOCO" with Zumbi music & dancers.
SATURDAY AT 8:00 P.M.
Caribbean Night, Curacao Buffet & Folkloric show of Nos Antillas.
SUNDAY AT 1 TO 5
BBQ Chicken & Ribs Festival - Beer at half price.
Join us around the pool!
SUNDAY AT 8:30 P.M.
Mexican Night with the Mariachi Fortuna. Menu a la carte.
MONDAY AT 8:00 P.M.
Reflection Night with our reflection King Freddy Gumbs.
DAILY
Happy Hour drinks half price 6-8.
Tutuy & guitar.
For reservation or more info - phone 25200

BISTRO LE CLOCHARD
CUISINE SUISSE ET FRANCAISE
Ga gezellig uit eten bij
" Bistro Le Clochard "
of een drankje gebruiken in
" Le Brick "
(naast " Bistro Le Clochard ")
tussen 17.30 u - 23.30 uur.
Rifort — Tel.: 25666 - 25667

La CAVE de NEPTUNE NIGHTCLUB
PRESENTS:
FRIDAY:
BOY DAP Y SU EXPLOSHON LATINA
from 10:00 p.m. till 3:00 a.m.
Entrance: Fl. 10,— p.p.
SATURDAY:
GRUPO FANTASTIKO
from 10:00 p.m. till 3:00 a.m.
Entrance: Fl. 10,— p.p.
SUNDAY:
BILLONEROS
from 7:00 p.m. till 12:00 a.m.
Entrance: Fl. 10,— p.p.
Wednesday 7:30-10:00 is Curacao Night
Local food buffet and folklore show around pool.
THE PENTHOUSE DINING ROOM & LOUNGE
For a dinner or a drink atop Willemstad. Sensational view. Lounge open daily from 7 pm - 12 am.
Dinner from 7 till 11:30, from Fls. 20,-.
Entertainment
Curacao Plaza Hotel & Casino

---

hotel MADEIRA
Tritonstraat 15-21
Tel. 53299 - 611272
Voor ingezetenen van de Ned. Antillen speciaal tarief
f. 45,- per dag (2 pers.) en
f. 120,- voor 3 dagen (2 pers.)
1 kind t/m 12 jaar) vergezeld van ouders gratis!!!

hotel MADEIRA QUEEN
Begonlaweg 29
Tel: 77522 - 70158

COME and VISIT
Le Recif
Place: Rifort — Tel. 23824
Curaçao Nr. One exclusive Seafood Restaurant
In the future make it your lovers nest.
Every Sunday special bolero evening.
Time:
12 - 2 p.m. Lunch
7 - 10.30 Dinner
10.30 - 4 a.m. Dancing
Closed on Tuesday.
Holidays - Saturdays and Sundays.
Only open for dinner and dancing.

LAM YUEN
BAR - RESTAURANT
Fokkerweg 25
Established since 1958
Famous Chinese dishes from a Chinese cook.
Open from 12 a.m. till 10.30 p.m.
Tel. 37876

The Wine Cellar
Concordiastraat
Tel. 612178
Restaurant
Specialiteiten ... in de Uw welbekende sfeer.
FRANSE EN INTERNATIONALE KEUKEN.
Bereikbaar via de Oranjestraat/Ooststraat (2e zijstraat links van de Scharlooweg).
Dagelijks open tot middernacht!
Ook voor een goed glas wijn en kaasplateau.
Na 10 uur n.m. verse goulash soup volgens Hongaars recept.
GRATIS EEN GLAS WIJN VOOR ONZE DINERGASTEN!

CLUB UNION BONERIANO
Wikènt den C.U.B.
Otro tremendo fin di siman den
Club Union Boneriano
Diabierne:
Johnny Ventura - ENOS
Entrada general f. 15,-
Diadomingo: Happy Hour
ENOS - Amplifier
El Cheverre Betico
Entrada Damas f. 8,- Caballeros f. 10,-.
Club Union Boneriano
un ambiente desente, tranquil i yen di goso.

---

no meal is complete without a good wine

EL ENTABLAO
Indjuweg 47
Tel. 614855
(Dominguito, laatste zijweg van Schubappelw.)
CHILEENS GOURMET RESTAURANT

AMSTEL

Yuen Tung Restaurant
Castorweg - Tel. 76856
Voor alle soorten
CHINESE SPECIALITEITEN
en VIS GERECHTEN
alsmede
Internationale keuken
Voor zowel zaken lunches als familie uitjes zijn wij iedere dag geopend van 11.30 a.m. - 10.30 p.m.
's MAANDAGS GESLOTEN.

'T CAFE
curaçao
Caracasbaaiweg 27
Tel.: 77940
Vooreen gezellig borreltje
Open van 5 n.m. - 2 a.m.
Happy Hour
van 5-7 n.m. met snacks.

DE FLES
SCHOTTEGATWEG WEST 367
TELEFON 84576
Specialidadnan:
A LA PARILLA DI LOMITO
PORKCHOP, FLANKSTEAK
I GALINJA
Tur por wordi servi ku batata i salada. Tambe por haci pedido pa bay cune.
HABRI TUR DIA
6'OR P.M. - 2'OR A.M.

CHICKS & RIBS
Schottegatweg Oost 177 Tel.: 77950 - 76832
Geheel airconditioned
Geopend van 11.00 's morgens tot 11.00 's avonds.
Weekend Specials
Hele Roast Chicken van f. 10,- nú f. 8,- met gratis 1 portie rijst of aardappelen.
Spareribs van f. 6,- nú f. 5,- met gratis 1 limonade
Nu ook verkrijgbaar ONION RINGS
Heerlijke Chinese gerechten ook om mee te nemen.

ONZE BAR is ook geopend van 11.00 v.m. - 11.00 n.m.

Deze weekend aanbieding is geldig op vrijdag, zaterdag en zondag. „Goedkope prijzen, Gegarandeerd goede smaak, Snelle service".

weekendvertier

CURAÇAO AGENDA

ZIEKENDIENST ...

... 1983 om 08.00 uur:
... dokter S. Guerrero, Centro Medico Maria Pam..., tel.: 615044/615265; spreekuren: ...00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: ...

...ustus 1983 van 08.00 uur t/m 22 augustus 1983 om 08.00 uur:
... en 2de district West: dokter E. Sollas, ...ntro Medico Seroe Fortuna, tel.: ...; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-... uur; spoedgevallen: 43322.
... district ... dokter R. Vosho..., Spreekkamer Barber, tel.: ...8/641605; spreekuren: 10.00-.../16.00-18.00 uur; spoedgevallen: ...1658/641605.

***

...HUIS (wijkverpleging) kantoor ... 17, tel.: ...; geopend van ... t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; ... gesloten; de wacht heeft zuster ..., tel.: 671118 en zuster Martis, ...

***

...HEELKUNDIGE KLINIEK: ...middag van 14.00-16.00 uur ge... voor behandeling.

...ERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen ... afspraak.

...INGENBUREAU: ...middag ...30-15.30 uur; donderdagmiddag van ...10.30 uur; alleen volgens afspraak.

...VERZORGING (... Famili...: ...nd van maandag t/m vrijdag van ...12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta... 17, tel.: 89222.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrobanda: Coromotor tel.: 23247; Punda: Juliana, tel.: 54500.

***

VERLOF BEGRAFENIS
20 augustus: A.M. Rafaela, Seroe Fortuna 230
21 augustus: R.M.E. Penso, Pallasstraat 5.

***

DIVERSEN
HOLIDAY BEACH HOTEL: vanaf 17 augustus t/m 24 augustus expositie batikken van de batikkunstenaar Rajiv Kaushik; openingstijden: 10.00-22.00 uur.

***

ZATERDAG
DIVERSEN

CHRISTOFFELPARK: 08.00-16.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13):
Afd. Volwassenen: dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur; maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en donderdag 14.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.
De ... is op maandag en donderdag ... 10.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consciëntiesteeg, Plaza Brion):
Maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur, dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BIBLIOTHEEK ... (Landhuis Roo...), openingstijden dinsdag, donderdag ... van 09.00-12.00 uur (voor ... mevr. Danlemeyer, tel.: ... op te bellen).

LANDHUIS BRIEVENGAT: open voor bezichtiging op werkdagen van ... 12.00/... uur; ... van de weekend: 09.00-12.00 uur (toegangskaarten verkrijgbaar bij Curava en Landhuis ...).

TEMPEL ...: openingstijden dagelijks van 1... zaterdag en zondag van 1...

SYNAGOGE: ... t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

BIBLIOTHEEK ...: iedere zaterdag ... van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Roodeweg 236, tel.: 26388): openingstijden 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

SPEEL-O-THEEK (Uteweg): open woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur.

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg; vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate (Porta Blancu).

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m vrijdag van 08.00-16.30 uur.

HARTS GALLERY (... Heerenstraat 38): openingstijden ...

DOCUMENTATIECENTRUM ...: geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur - Roodeweg 7...

... A Billion Dollar Thief (actiefilm, Engels, 18 jaar, f 5,-).

TELECURAÇAO: ... kast; 17.00 Little house on the prairie; ... Dancin' ... 22.00 ... Stuiting.

Duo bekent diefstallen

WILLEMSTAD — De 22-jarige ... en ...-jarige R.W. zijn aangehouden in verband met inbraak en diefstal uit een huis te Oost Jongbloed. Het duo was er binnengekomen door het vernielen van een draairaam en stal onder andere een kleuren televisietoestel en een juwelendoosje.

PEKING — Peking heeft niet veel haast met het terugkrijgen van zijn kolonie Hongkong, zo heeft partijleider Hu Yaobang verklaard. Hongkong hoeft niet voor 1997 terug te keren, zei hij. Met Engeland is al overleg aan de gang hoe de terugkeer in zijn werk moet gaan.

Diesrede UNA op 12 december

WILLEMSTAD — De opening van het academisch jaar van de Universiteit van de Nederlandse Antillen wordt dit jaar op 12 september gehouden. De traditionele Dies Natalis valt op 10 september wat dit jaar op een zaterdag valt.

De plechtige zitting vangt om vier uur 's middags aan met een kort overzicht van het ... misch jaar 82/83 ... rector magnificus ... Römer. Aansluitend ... houdt ir. ... Gill, docent aan de afdeling ... en Civiele techniek ... "is een eigen architectuur op de Antillen mogelijk".

Na de zitting wordt de nieuwe campus, die in januari door de studenten betrokken werd, officieel in gebruik genomen, met inzegening van mgr Wim Ellis en ds Neville Smith. Daarna is er de mogelijkheid de campus te bekijken. Alle belangstellenden zijn welkom.

WILLEMSTAD — In verband met de viering ... centrum houdt de ... Musiko op 24 augustus ... in hun centrum ... wijk. De receptie is van acht tot tien uur 's avonds.

Prijs gaat naar goede doel toe

WILLEMSTAD — In de actie van de lekkernijen-zaak DUNKIN DONUTS op Saliña, waarbij de prijs bestaat uit tien minuten gratis winkelen bij een supermarkt, is Huize Welgelegen onverwacht komen delen. Mevrouw M. Van Eekelen won de prijs, maar besloot die te delen. Zij wilde het gemiddelde ... wat de anderen ... hadden opgehaald: dat was ... gulden. De helft daarvan wilde zij voor zichzelf hebben; de andere helft ... dan voor een liefdadig doel, in casu Huize Welgelegen zijn. Dunkin' Donuts maakte er een rond getal van: 500 gulden. Dit geld, dat door zuster Pulcheria in ontvangst werd genomen, kan gestoken worden in de opknapbeurt aan het verzorgingstehuis van dit instituut aan de Gouverneur van Lansbergeweg.

KARACHI — Demonstraties ... Pakistan ... Fenz vielen er 6 doden toen de politie op mensen schoot bij het ... dag is het in Pakistan onrustig. De oppositie eist terugkeer naar democratie.

Herhaald verzoek:

Maak van 17 augustus officiele dag

WILLEMSTAD — De grote opkomst van het publiek bij de herdenking van de slavenopstand van 1975, op afgelopen woensdag, is des te meer een reden om die dag officieel een feestdag te maken. Zo vond de Komishon 17 di augustus een beschouwing van de herdenking.

De commissie beschouwt de grote opkomst van de Curaçaose bevolking als een sterke indicatie dat 17 augustus een officiële herdenkingsdag moet worden. De commissie stelt voor, die dag de naam te geven van "Dia di ... cha pa Libertat". Tevens is het belangrijk dat de overheid de middelen beschikbaar stelt voor oprichting van een standbeeld ter herdenking van de slavenopstand en alle slaven die daarbij het leven offerden, vindt de Komishon 17 di augustus.

WILLEMSTAD — ... personen ... gewond. De totale materiële schade bedraagt ... gulden.

ZOEKERTJES

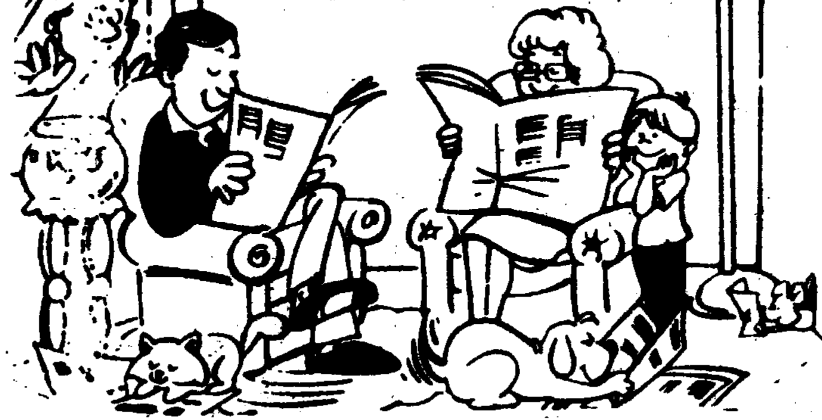
DINSDAGS EN VRIJDAGS

tot 10 woorden

F. 5,50

Elk woord meer f. 0,25

UITSLUITEND A CONTANT!

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

1 SUNFISH + TRAILER, tel.: 76000 office, 79942 home.

LEATHER SOFA + 2 easy chairs; dining set; table + 6 chairs; 1 etagere + matching table glass/wood; 1 cupboard, steel; desks; bookshelf; chest of drawers; meat grinder, elec.; waffle iron/grill, elec.; food processor, elec., tel.: 76000 office, 79942 home.

KAMA DI dos persona ku spring (furá) i matras Af.325,-; television pretu-blanco ku su mesa Af.195,-; ijskast ku freeser ariba Af.225,-; airco So as it is Af.100,-; seat cover pa auto Af.150,-, Kaya Cirrus 22, Seru Fortuna.

WEGENS VERTREK o.a. auto Datsun 120Y '77 f.2.200,-; wasmachine '77 f.300,-; z/w tv + antenne f.275,-; scuba dive-set f.450,-, Matanciastraat 15, tel.: 78736/76669.

TOYOTA MOTOR 1000 met gearbox, Mekkastraat 9, tel.: 81100.

WEGENS VERTREK: Ford Maverick '78, f.3.900,-, Bar Restaurant Papillon, tel.: 26357 na 16.30 uur.

RENAULT 4 1976, in zeer goede staat, tel.: 37946.

PORCH SALE zaterdag: Honda Civic Station, okt. '81; Chrysler New Yorker V-8; wasmachine; porchset; kasten; stoelen; tafels; bedden; huish. art., Kaya Araña 46, Mahuma, tel.: 89855.

SONY BETAMAX S2 video cassette recorder (compleet nieuw), [illegible] 7, tel.: 44921.

AUTO PEUGEOT 504 i.g.s., met veel extra onderdelen, prijs f.1.500,-; auto Renault 6TL i.g.s., prijs f.750,-. Informatie: tel.: 671048, Jan Sofat 196.

OISTERWIJK EIKEN bankstel NAf.3.500,-, tevens overige inboedel, tel.: 89272.

PORCH SALE o.a. manou driezitsbank; strandstoelen; keukenstoelen; vergrotingsapp.; weefwol; plantenpotten enz., zaterdag 20 aug. 09.00-12.00 uur, Abrahamsz C-132, tel.: 673442.

LADA STATIONWAGON 1981, f.2.750,-, i.z.g.s., Puerto Ricoweg 133.

YAMAHA BROMFIETS, in prima staat, met keuringsbewijs en nummerplaatbelasting '83, Saturnusstraat 30.

LADA NIVA i.z.g.s., bouwjaar '81, financiering mogelijk. Inl.: tel.: 79122.

AMERIKAANSE CHEVETTE Hatchback, 4-drs., 1980 model, airco,radio, 22.000 km., financiering mogelijk, tel.: 78679.

MAZDA 929 Stationcar, bwjr. 1977, automatic, tel.: 675480.

MERCURY COUGAR XR7, model 1982, 26.000 km, zeer goede staat, tel.: 675050.

1 LEREN STOEL; 1 salontafel met rookglas, Anasaweg 5, tel.: 613897.

1 GASFORNUIS, kleur mosterd-groen, voorzien van 2 broilers, in prima conditie f.450,-; 1 ijskast (Hotpoint), 2-deurs, in goede staat, f.475,-, Santa Rosaweg 133, tel.: 75460.

RASZUIVERE GREAT Danepups, reeds ingeënt, tel.: 24516.

KLEUREN TV + mast; radio-pickup combinatie; Yamaha brommer + helm en onderdelen; bankstel; nieuwe porchset, Kaya Douwe Zalm 3.

NOG STEEDS te koop: Suzuki 900 incl. kent.-platen + verzekering, prijs f.1.800,-. Moet weg! Grenadaweg 10, tel.: 80271.

LANCER 1400-cc '75, macwheels, airco, 5-speed, f.2.800,-, tel.: 70503/70504 tussen 5-8 pm.

WEGENS VERTREK: Ford Laser Ghia 1981, 5 deurs, 24.000 km, in perfecte staat, f.8.200,- (nieuwprijs f.14.200,-); Bose speakers f.500,-; wit formica bureau met archiefladen f.200,-; vloerkleed 170x240 f.70,-; stofzuiger 110V z.g.a.n. f.300,- (nieuwprijs f.450,-); alum. trap f.75,-; houten tafeltje 60x80 f.15,-; stoelen vanaf f.5,-; geyser, Corosolweg 10 (Zuurzak), tel.: 672281.

SCHOMMELSTOEL; piano; kinderbedden; wandmeubels; antiek buffetje; kleine huishoudelijke artikelen; lampen, enz., Noord Zapateerstraat B63.

RENAULT 20 GTL met airco, 1978, f.6.500,-, Charles Debrotweg 13, tel.: 34023.

TOYOTA COROLLA 1981, airco, roestbehandeling, trekhaak, nummer plus belasting 1983, f.7.850,-, tel.: 83533, Parallelweg 21, J'Dorp.

VAN TRUCK Chevrolet '76, serie 30, prijs f.4.500,- cash; Malibu '74, prijs f.3.000,- cash, Seroe Loraweg 201A.

2 IJSKASTEN Indesit en Hotpoint, prijs nader overeen te komen, tel.: 672465.

TOYOTA STARLET '79, prima technische conditie, f.3.500,- cash, beschikbaar eind augustus, tel.: 672598, Abrahamsz 94.

UN AUTO Datsun 120Y 1980, tel.: 82835, Veeris 110.

NIEUW GEBOUWD huis: 3 slaapkamers, eigendomsgrond Ledaweg, f.160.000,-. Inlichtingen: Van Goghstraat 8, tel.: 79346.

[illegible] '78, fully equipped, i.z.g.s., Kaya Papachi Sutherland 16.

MECHELSE/DUITSE Herders, 4 teefjes, 9 weken oud, ingeënt en ontwormd, tel.: 43141.

GE AIRCO, 5 jaar, 10.000 BTU, f.300,-; Atari-cassettes à f.10,-, tel.: 79254.

ZITKAMERSET + TAFEL; eetkamertafel + 4 stoelen; buitenboordmotor 25 PK, tel.: 44975, Kolonelsweg 22.

STEREO-SET i.z.g.s., tel.: 79507 na 6 uur.

REVOX A77 taperecorder inclusief ca. 35 tapes f.750,-; Luxman 309 amplifier 2x75 W f.500,-, Labadera 14, tel.: 75406.

PARTIJ BREIWOL, verschillende kleuren, totaal f.50,-, tel.: 70710.

EEN VIC-20, zo goed als nieuw. Voor meerdere informatie bel 614453.

ROTAN SET; 2 losse rotanstoelen; Cur. schommelstoel, antiek; home trainer; leren fauteuil, Rooi Catootjeweg 3, tel.: 37837.

CELESTE '78, San Souci 41, tel.: 83941.

PORCH SALE op zaterdag 20 aug. + 27 aug. van 3-6 uur: lederen bankstel en salontafel; eettafel met 4 stoelen; wandkast; keukenbuffet; bruine kinderwagen met matrasje; stereo-installatie incl. speakers (4 way-system), ook evt. apart te verkopen, Cabimasweg 20, Rio Canario.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

KOELKAST, DIE werkt op gas, tel.: 82939.

DRAAITAFEL (MET of zonder radio) met 3 snelheden nl. 33 1/3, 45, 78, vooral 78, tel.: 23710, Roodeweg 120B.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

GEMEUBILEERD HUIS voor 4 à 6 weken, vanaf 15 september, voorwaarden en huurperiode n.o.t.k., tel.: 76861.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

ECHTPAAR UIT Nederland zoekt met spoed ongemeubileerd huis te huur, tel.: 83278.

HUIS, MET urgentie, tel.: na half 5 53840.

WEEKENDHUIS ZO spoedig mogelijk voor 2 maanden te Spaanse Water of Brakkeput, 2 volwassenen, Plaza Hotel, tel.: 612500 toestel 608.

EEN STENEN woonhuis in nette buurt, tel.: 79827.

2 OF 1 SLAAPKAMER gemeubileerd appartement in nette buurt, tel.: 79257 na 6 uur.

PERSONEEL AANGEBODEN CURACAO

BIEDT ZICH aan dame voor huishoudelijk werk op zaterdag hele dag, tel.: 70710.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

ONE TRAILER, suitable for living, complete with bathroom, shower, stove, refrigerator and fully furnished. For information call: 21544.

BROMMER HONDA Melody, tel.: 21418.

SURFPLANK MERK Dufour + 3 zeilen + trapeze f.600,-; sportfiets 10 maanden oud, f.250,-, Ron Bouman, tel.: 47844, Jacob Thielenstraat 13, Cura Cabai.

VLOERBOENDER; boekenkast, ook voor geluidinst.; nieuw windsurfzeil 5.40 m2; planten; Datsun 180, bel 9-3696.

IJSKAST twee-deurs met ijsmaker, merk Whirlpool; 1 massief eiken wandklok met koperen gewichten en slinger; 1 auto merk Mitsubishi Sapporo 1600 GLX, ±8 maanden oud. De enigste in deze uitvoering op het eiland, als nieuw, Bucutiweg 16.

BABYARTIKELEN, Venezuelastraat 13.

DOBBERMAN, 7 siman, tel.: 46104.

SURFPLANKEN 2X SSC 26 (nieuw) compl. f.1.100,-; TC 39 z.g.a.n. f.850,-; Windmill Cheetah f.475,-, tel.: 23295.

CUNUCUHUIS, volledig opgeknapt, 3 slaapkamers, 2 porchs etc., 1100 m2, eigendomsgrond, ideaal gelegen. Inl.: tel.: 21368 na 5 uur.

BOSTON WHALER speedboot, 55 HP Johnson motor, trailer, skis etc., vraagprijs f.10.000,- of doe een bod. Inl.: tel.: 21368 na 5 uur.

SURFPLANK MISTRAL Kailua + groot zeil, 1 jaar oud, f.1.300,-, Sabana Liber 54 na 18.00 uur, tel.: 27445.

TE KOOP GEVRAAGD ARUBA

CUNUCUHUISJE TOT ±f.40.000,-, tel.: 22204 na 19.00 uur.

HOLLANDSE BABYREISMAND, rieten, ribfluweel etc., Sta. Cruz 366, tel.: 28120.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

WONING MET één slaapkamer en telefoon, volledig ingericht, rustige omgeving. Inlichtingen: 27485.

GEBOUW TE Schelpstraat 9. Informatie: 23802.

FURNISHED HOUSE, 4 bedrooms, big patio, tel.: 46477.

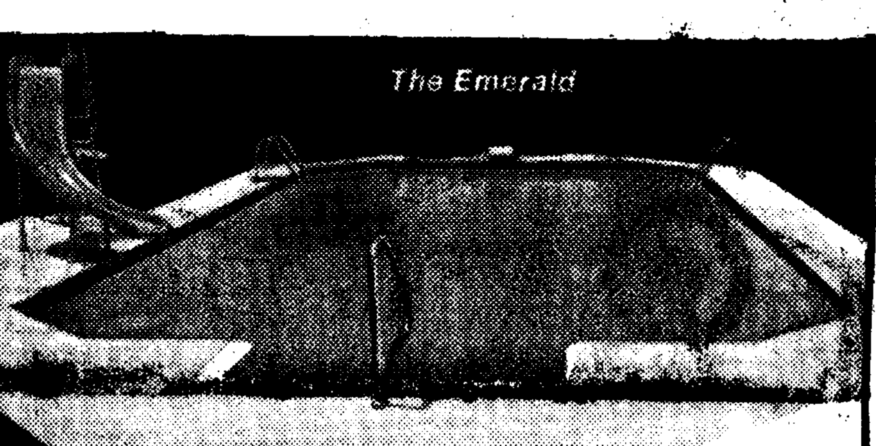
VOOR KANTOOR of woning uiterst geschikt perceel in het centrum van Oranjestad, Irausquin, tel.: 28058.

HUIS OF appartement, ongemeubileerd, 2 slaapkamers, ±f.600,-, tel.: 28078.

DIVERSEN ARUBA

OPPASHUIS GEZOCHT voor [illegible] half oktober, tel.: 22586.

WORLD IN A NUTSHELL

WASHINGTON — Andrei Berezhkov, the 16-year-old son of a ranking Soviet Diplomat denied American reporters that he had written President Ronald Reagan asking to remain in the United States. Afterward, the boy and his parents boarded a plane for their homeland.

MOSCOW — President Yuri Andropov met with nine US Senators and proposed a ban on anti-satellite weapons. The Senators said they thought the move would be a ploy to maintain the Soviet monopoly on space weaponry.

WARSAW, POLAND — Poland's Communist regime barred a US Congressional delegation from seeing Lech Walesa, and attacked the Solidarity leader as a "Yankee from Gdansk" who "ardently supports American anti-Polish policy". The Congressmen said the Polish government made it clear "we would not be welcome in the country if we insisted on seeing Walesa".

BEIRUT, LEBANON — Guerrillas fired rockets on an Israeli army supply camp and a UN position in Southern Lebanon, killing one Israeli soldier and wounding three others. The military command in Tel Aviv said the night attack near the Southern Lebanese border town of Marjayoun brought Israel losses to 517 dead and 2,948 wounded since the Lebanon invasion 14 months ago.

FALCARRAGH, IRELAND — Irish guerrillas held the wife of an informer under threat of death after the informer's abducted sister and stepfather were found unharmed and two suspected kidnappers were captured. But Harry Kirkpatrick defied the threats, according to British press reports, he gave police the names of 18 other guerrillas and agreed to testify against them.

VIENNA, AUSTRIA — Western banks reached agreement with Polish officials on rescheduling the East bloc nation's 1983 commercial debts, a banking source said. The banker said 24 days of talks in Vienna "resulted in the signing of a memorandum of understanding, dealing with the basis on which maturities falling due in 1983 will be rescheduled and under which new trade-related facilities will be made available".

STOCKHOLM — OPEC may raise its oil production by as much as 1 million barrels daily this fall, Kuwait Oil Minister Ali Khalifa Al-Sabah was quoted as saying. In an interview with a Swedish business publication, Al-Sabah was quoted as saying, "there is room during the fall to raise OPEC's present production of 17.5 million barrels a day to between 18 million and 18.5 million barrels a day".

MONASTER, TUNISIA — Col. Moammar Khadafy said that the United States is lying about Libya's participation in the war in Chad to justify Washington's own "spectacular intervention". The Libyan leader also told a news conference France's dispatch of several thousand troops to bolster Chad President Hissene Habré was a boon to Habré's Libyan-backed adversary, ex-President Goukouni Queddei.

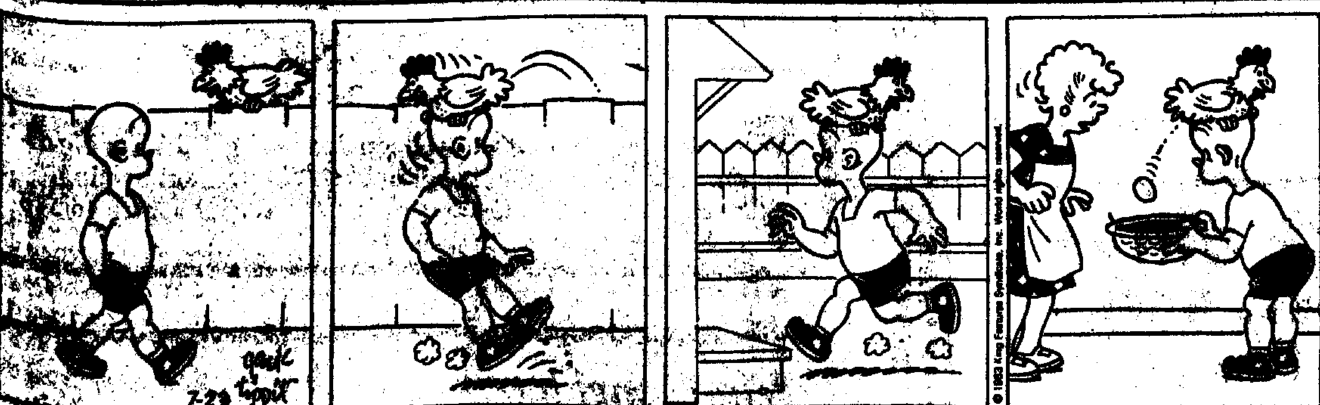
N'DJAMENA, CHAD — France and Libya strengthened their forces in Chad as an undeclared cease-fire in the war between President Hissene Habré and ex-President Goukouni Queddei continued for the sixth day. A chartered Boeing 747 brought 450 more French paratroopers from Paris to the rear base at Bouar, in the Central African republic 100 miles South of the Chad border.

BULAWAYO, ZIMBABWE — Opposition leader Joshua Nkomo, returning home to a tumultuous welcome after five months' self-imposed exile, called for national unity and an end to bloodshed in his tribal stronghold. In the capital of Harare, meanwhile, Home Affairs Minister Herbert Ushewokunze said South Africa controlled the "dissidents" responsible for the violence in Nkomo's home province of Matabeleland.

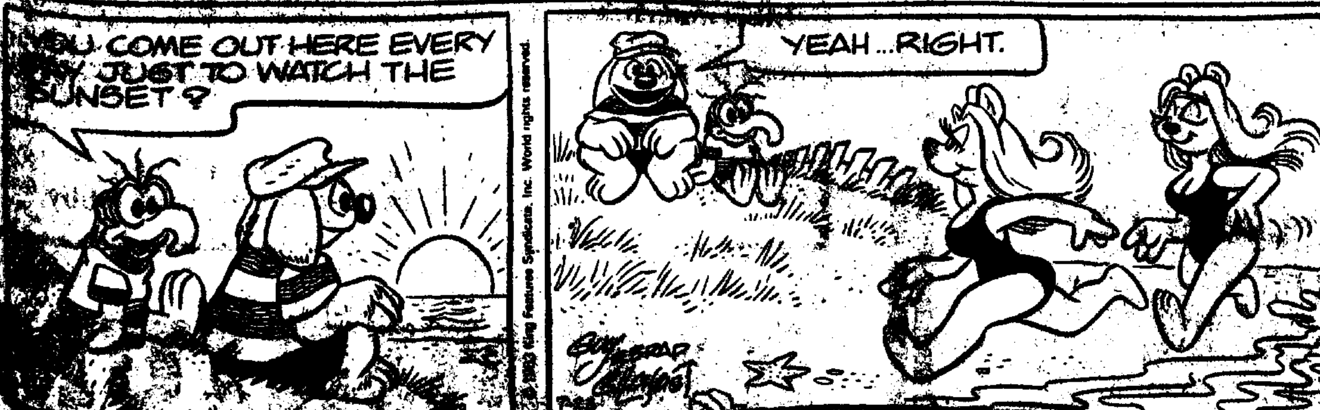

English Companion

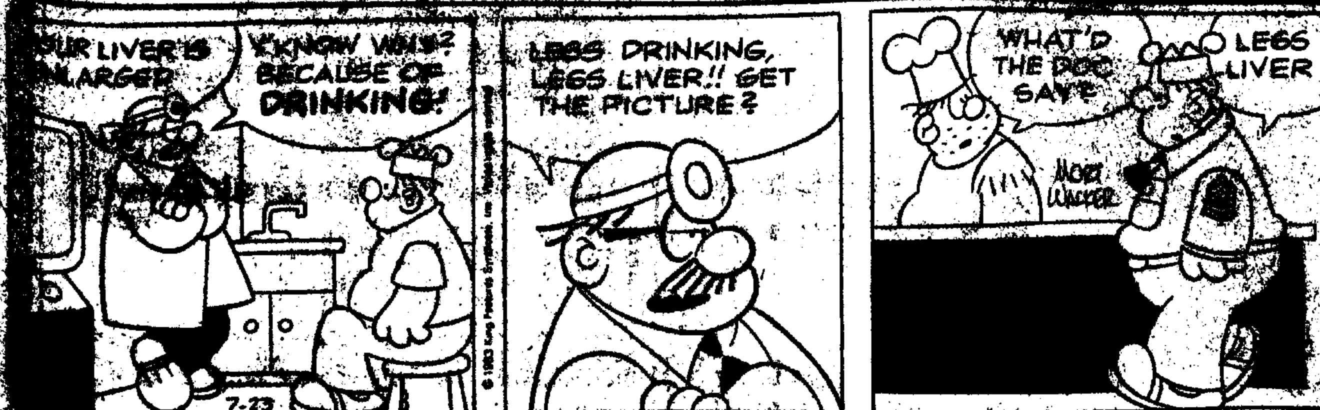
HENRY — By Jack Tippit

Jim Henson's MUPPETS

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

QUINCY — By Ted Shearer

Mensen

Voor een gehoor van ruim honderd leden heeft Dr. ROBERTO PALACIOS, diplomaat en historicus, voor de Rotary een lezing gehouden over Simon Bolivar, uiteraard in het teken van de herdenking van diens 200e geboortedag. Dr. Palacios sprak in het bijzonder over Bolivar's relaties op Curacao en de personen, die hij hier als vriend en helper had. Gedurende de laatste drie jaar heeft dr. Palacios veel speurwerk verricht in Washington, Londen, Den Haag en Haiti, met de bedoeling nog meer inlichtingen te achterhalen over de Bevrijder.

*****

ARTHUR REED, met 123 jaar de oudste bijstandstrekker in de Verenigde Staten, heeft een grauwe-staar operatie ondergaan. De hem behandelende arts zei, dat in het verleden men niet meer begon aan het opereren van bejaarden, maar dat leeftijd nu geen rol meer speelt. Het gaat er bij de dokter om, te kunnen voldoen aan de grootste wens van de oude man: naar de televisie te kunnen kijken. De arts heeft voorspeld, dat Reed niet zal kunnen lezen, maar wel de TV zal kunnen volgen.

*****

Onderzoek heeft uitgewezen, dat er in Groot-Brittannië ruim 850.000 potentiele zelfmoordenaars zijn. Het is namelijk gebleken, dat ruim 1 miljoen van de 56 miljoen ENGELSEN depressief is en een-derde zelfmoordneigingen heeft. De groep, die het meest tot deze wanhoopsdaad kan komen, zijn huisvrouwen van middelbare leeftijd. Vrouwen lijden overigens het meest onder depressie: drie-kwart van het totaal van ongeveer 1 miljoen depressieve Britten zijn namelijk vrouw. De studie wordt als solide beschouwd, omdat ruim 600 doktoren erbij waren betrokken en het onderzoek-totaal van 2.500 personen als representatief gold voor de hele Britse samenleving.

*****

Nergens ter wereld heeft op zulk een grote schaal kinder-arbeid plaats als in de Indiase staat Tamil Nadu. Daar werken in lucifer-fabrieken ruim 45.000 KINDEREN beneden de 15 jaar. In totaal zijn er 100.000 werknemers. Driekwart van de kinderen is analfabeet. Kinderen van 4 tot 10 jaar verdienen per dag de tegenwaarde van ongeveer 35 cent, die tussen 10 en 15 jaar 1 gulden Antilliaans. De gegevens werden verstrekt door de Internationale Commissie van Juristen.

*****

In hele delen van Pakistan is er rumoer ontstaan vanwege het feit, dat een BLIND MEISJE, in de plaatselijke pers alleen aangeduid als Safia, door een rechtbank was veroordeeld tot 15 zweepslagen en drie jaren dwangarbeid. Het meisje had, niet gehuwd zijnde, een kind verwekt en dat is volgens de strenge Moslim-wetten in Pakistan een heel ernstig misdrijf. Omdat ze blind is, kon ze geen beschrijving geven van de verwekker van haar kind. Na heftige protesten door vooral vrouwenorganisaties heeft de rechtbank besloten de straf te verzachten. Maar er is nog niet meegedeeld in hoeverre verlichting van de straf zal plaatsvinden.

*****

De van zwendel verdachte Nederlander RIENK KRAMER, die van diverse bladen financieel medewerker is geweest, is zoek. Hij wordt ervan verdacht binnen- en buitenlandse beleggers voor miljoenen guldens te hebben opgelicht. Dat moet zijn geschied via een door Kramer opgerichte beleggingsmaatschappij. Omdat het onderzoek erg lange tijd in beslag nam en er nog niet voldoende bewijzen voorhanden waren, heeft de politie Kramer gezegd, dat hij niet uit zijn Brabantse stad weg mocht. Maar nu blijkt hij te zijn verdwenen. De politie zoekt naarstig naar hem. Het onderzoek in de geraffineerd opgezette zwendel zal overigens nog een aantal maanden duren.

*****

'U.S. STOCKMARKET NEWS

Am.Tel.Tel.	63 7/8 - 1 1/8	I.B.M.	121 5/8 - 1 1/2
Asa Ltd.	69 3/4 - 1	I.T.T.	42 1/8 - 1/2
Anacomp	12 5/8 + 1/4	K.L.M.	53 unch
Beatrice Fds.	26 3/4 + 1/8	Merck	97 1/8 - 1/4
Burroughs	51 1/8 - 1 1/8	Motorola	133 1/4 - 1/2
Comsat	37 3/8 - 3/8	N.C.R.	115 1/8 - 5/8
Coca Cola	50 7/8 - 1	Pepsico	33 3/4 unch
Disney	61 1/4 - 1 1/4	Pogo Prod.	26 1/8 + 1/8
Dome Mines	18 - 1/8	Royal Dutch	49 1/8 - 5/8
Dupont	48 5/8 - 1 1/4	Sohio	54 5/8 - 1 7/8
East.Kodak	66 3/4 + 1 1/8	Shell Oil	47 5/8 - 1/2
Fluor	21 1/8 - 1/8	Sears	38 3/4 - 1 3/8
Ford	56 1/4 - 3/4	Union Pac.	55 [illegible] 1/4
Foster Wheeler	14 7/8 - 1/8	U.S. Steel	27 5/8 - 5/8
Genl.El.	47 3/8 + 5/8	West.El.	44 3/4 - 1/4
Genl.Motors	68 1/2 - 1 1/8	Xerox	45 5/8 - 1/2
Dow Jones	1.192,48 - 14,02	Gold	420,60 - 1,00
Six months tsy bills	9,90%	Silver	12,35 - 0,17

AMSTERDAM

A.B.N.	408,00	Philips	48,00
Akzo	77,20	Robeco	312,00
Heineken	134,70	Rolinco	305,00
Kon.Olie	146,20	Unilever	214,00

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DEPARTMENT TEL: 612511 - 612991

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP 19 AUGUSTUS 1983 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.43	1.45	1.47
PND STERLING	2.65	2.705	2.765
NED GLD	59.58	60.30	61.10
BOLIVAR	—	—	—
ZW FRANCS	82.53	83.25	84.05
FR FRANCS	21.14	22.24	22.94
DUITSE MARK	66.83	67.55	68.35
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.81	1.11	1.17

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 19 AUGUSTUS 1983 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	97.85
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 96/90	108.76
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	104.37
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	106.97
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1983	100.00

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 10.5%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Video blijft in trek bij dieven

WILLEMSTAD— In de afgelopen 24 uur zijn niet minder dan vijf meldingen binnengekomen van diefstal van electronische apparatuur. In vier van de vijf gevallen ging het om diefstal van video-recorders. Er werd ingebroken in woningen te respectievelijk de Asteroidenweg, F.D.Rooseveltweg, Beurs, Comanchestraat en te Juisio. Op het laatste adres werden een paar luidsprekers ontvreemd.

Betrapte dief beschiet man

WILLEMSTAD— De politie moest zich vanochtend, omstreeks half drie, met spoed begeven naar de Andres Belloweg, waar een inbreker op een snack-eigenaar geschoten had. De eigenaar, tevens beheerder van de snack verklaarde dat hij een gemaskerde man in de snack aangetroffen had. De inbreker vluchtte toen hij ontdekt werd, maar loste tegelijkertijd een schot in de richting van de snack-eigenaar. De kogel ging dwars door een glazen deur en bleef in de toonbank zitten. De politie stelt een onderzoek in.

VRIJDAG 19 AUGUSTUS 1983

ÑAPA

AMIGOE — WEEKENDBIJLAGE

OP 28 JUNI 1958 WERD op Curacao bericht ontvangen uit Rome dat het Apostolisch Vicariaat van de Nederlandse Antillen verheven was tot bisdom, het Bisdom Willemstad.

De bisschop, - in dit geval mrg J.M. Holterman o.p. - zou niet langer titulair bisschop zijn van Vagada, een of andere bisschopszetel uit lang vervlogen eeuwen. Voortaan zou hij bisschop van Willemstad zijn. De eerste bisschop van Willemstad! Op 18 october van dat jaar had de plechtige intronisatie van mgr Holterman plaats.

Eén van de foto's die bijgaand artikel nader opfleuren laat een moment zien van deze plechtigheid in aanwezigheid van vele bisschoppen uit het Caribisch gebied van kardinaal Alfrink, aartsbisschop van Nederland, kort geleden als zodanig afgetreden. Op de foto wordt mgr Holterman geflankeerd door zijn later opvolger, mgr W.M. Ellis aan zijn rechterzijde, en pater A. Römer aan zijn linkerzijde.

Dit alles is 25 jaar geleden gebeurd. Dit jubileum is aanleiding voor een serie artikelen in de eerst komende drie maanden in de Ñapa. Daarin zal aandacht worden besteed aan ontwikkelingen die in deze voorbije 25 jaar in en om het bisdom hebben plaats gevonden.

Dit eerste artikel is een bijdrage van de hand van pater R.H. Nooyen (op bijgaande foto).

Godsdienstige autonomie zit ons in het bloed

VERTEL EENS AAN EEN Venezolaan dat wij op de Antillen een jubileum vieren.

Laat me niet lachen, zal de Venezolaan zeggen. Wij hebben enkele jaren terug 450 jaar Bisdom Coro gevierd, of als je wilt 350 jaar Bisdom Caracas. In 1936 werd het bisdom van Coro naar Caracas overgeplaatst.

Wat een verschil met de buurlui! De Venezolaan zegt: Wij zijn nooit missiegebied geweest. We hebben nooit een Apostolische Vicaris gekend. Wat valt er bij jullie eigenlijk te vieren? Waarom zijn jullie dan eeuwen bij ons achter?

Zijn wij achter bij Venezuela?

Ja, wat bedoel je? Kleiner percentage katholieken? Minder kerkbezoek op zondag? Minder katholieke scholen en organisaties? Autonomie in plaats van Missie die in bestuur en voorzieningen afhankelijk is van buiten?

Goed, een autonome bisschop moet zelf voor de voorzieningen zorgen. Het Concilie van Trente wilde in 1563 dat ieder bisdom zijn eigen priester-opleiding zou hebben. Sindsdien werd bisdom altijd samengedacht met eigen priester-seminarie. Bijna alle Zuidamerikaanse landen en ook de eilanden Santo Domingo, Porto Rico en Cuba hadden vanaf het begin hun eigen priester-opleidingen aan universiteit of seminarie. Caracas kreeg zijn universiteit in 1641. Deze werd het S. Rosa Seminarie in 1673. Toch heeft Europa deze landen als missie-gebied moeten beschouwen en zijn missionarissen er naar toe gestuurd tot vandaag toe.

KERKPOLITIEK

Het al of niet bisdom-zijn hangt ten nauwste samen met de politieke situatie. De Spaanse koloniale politiek was een godsdienstige politiek. De koning had het patronets-recht en kon zelf bisdommen oprichten en bisschoppen aanstellen. Voor de vorm zou Rome recht van goedkeuring hebben.

Het Franse Guadeloupe en Martinique werden na het revolutie-jaar 1848, bisdommen, namelijk in 1850. Eveneens Trinidad, ook in 1850. Alle Engelse eilanden in het Caribische gebied zagen in 1956 de overgang van apostoliscche vicariaten naar bisdommen, dus na de Tweede Wereldoorlog en volgend op een nieuwe politieke status.

Curaçao werd een apostolisch vicariaat onder Niewindt op 20 september 1842 en Suriname op 20 september 1852. Maar in 1842 werd Niewindt ook tegelijk voorgesteld als apostolische vicaris, mt bisschoppelijke waardigheid dus, van Curaçao en Suriname. Achteraf vond men het maar beter om Suriname in 1842 een apostolische Pro-Vicaris te geven. Beide, Nederlandse Antillen en Suriname, werden op 28 april 1958 tot bisdom geproclameerd. Dat was dus na het verkrijgen van de politieke autonomie.

Blijkbaar is bisdom-zijn een kerk-politische aangelegenheid, waarbij niet al te veel nadruk wordt gelegd op de interne ontwikkeling van de katholieke gemeenschap.

IDEE VAN DE CONTRA-REFORMATIE

Het idee Missie met Apostolische Vicarissen in plaats van Bisschoppen is pas ontstaan in de tijd van het protestantisme, toen de Noordeuropese landen onder de politieke heerschappij kwamen van de Reformatie-godsdiensten. In de jaren 1572 - 1580 werden de bisdommen van Nederland door het Calvinisme van de kaart geveegd. Alleen de bisschop van Den Bosch werd pas in 1627, na de verovering van de stad, weggejaagd.

Als eerste in de geschiedenis werd in 1590 de Delftenaar Sasbout Vosmeer door de Paus benoemd tot Apostolische Vicaris met bisschoppelijke waardigheid van Holland. In 1622 werd in Rome een nieuw ministerie of Congregatie opgericht, namelijk die van de Voortplanting van het Geloof, de Propaganda Fide. Daar werden alle Apostolische Vicarissen bij ondergebracht. De Noordeuropese landen die hun bisdommen waren kwijt geraakt, kwamen te ressorteren onder de 'Missie'. Congregatie van de Propaganda te Rome.

Samen met Ierland, Engeland, Noord-Duitsland, Scandinavische landen was Holland het eerste 'Missie-gebied' in de kerk-geschiedenis. Na het revolutie-jaar 1848, werden in 1853 de Bisdommen in Nederland weer hersteld. Ierland kreeg zijn bisdommen terug in 1789, een ander revolutie-jaar.

PAAPS IS SPAANS

Katholiek zijn betekende in de 17e eeuw Spaans-gezind zijn, althans in de Nederlanden. Het politieke protestantisme was zuiver een anti-Spaanse of anti-Habsburgse politiek. Dat gold ook voor het Caribische gebied. Hier was de geschiedenis, ook de kerkgeschiedenis, een spiegelbeeld van wat er in Europa gaande was.

In 1634 werden de katholieke indianen en hun Spaanse pastoor van Curaçao weggejaagd. Paaps is Spaans! Er werden geen priesters meer op het eiland toegelaten. Tot het jaar 1677, toen Spanje de bondgenoot van Holland was tegen Frankrijk en Engeland. De Hollandse handels-politiek had de Zuidamerikaanse Spanjaarden hard nodig. Vanaf 1677 mocht de bisschop van Caracas elk jaar ongeveer een priester naar Curaçao op bezoek laten gaan. Hij voelde zich nog verantwoordelijk voor de katholieken op onze eilanden.

In 1715 benoemde Rome de Spaanse augustijn Caysedo tot Apostolische Prefect van de Nederlandse Kolonie Curaçao c.a. Daarmee viel Curaçao niet meer onder het Bisdom Caracas, maar was 'Missie-gebied' geworden, direkt afhankelijk van Rome, van de Congregatie. In de 18e eeuw werd deze Missie wel erg karig bedeeld. Het was trouwens een tijd van oorlogen in Europa en dus ook in het Caribische gebied, hetgeen een betere verzorging vanuit de Missie-congregatie via de nuntius van Brussel in de weg stond.

SEMINARIE MISLUKT

Wij weten allen iets van de geschiedenis van mgr Niewindt, die vanaf 1824 Apostolische Prefect was en vanaf 1842 Apostolische Vicaris. Hij had zich als taak gesteld de kerkelijke organisatie op onze eilanden ter hand te nemen, scholen voor armen en slaven, kerken, ja zelfs een priester-seminarie op Barber van 1853 tot 1860. Toen hij stierf, volgde de dood van het seminarie al vrij gauw.

In 1955 heeft men op Curaçao nogmaals geprobeerd om tot een eigen priester-opleiding te komen, maar ook dit seminarie onderging het lot van dat van Niewindt. Toch kon in 1958 het Bisdom Willemstad opgericht worden zonder dat de katholieke gemeenschap zich van eigen clerus kon voorzien. Dit geldt trouwens ook voor Paramaribo en de Engelse eilanden.

PROCLAMATIE

Wat valt er dan eigenlijk nog te vieren? Misschien meer te bezinnen. De „Vrijheid, gelijkheid en broederschap" van de Franse Revolutie in 1789 was ook geen direct succes, evenmin als de Afschaffing van de Slavernij in 1863 „vrijheid, gelijkheid en broederschap" brachten. Het waren eerder Proclamaties, met een programma van actie, een begin maken van het verwerkelijken van zekere idealen.

Het Bisdom-worden van 1958 lijkt me ook eerder een Proclamatie, waarna het eigenlijke werk, het opbouwen van een autonoom bisdom, autonoom katholicisme begint.

AUTONOOM CHRISTENDOM

Als je het mij vraagt — en het werd mij gevraagd — heeft het Missie-gebied van de Antillen zeker vanaf Niewindt kerkpolitisch bekeken, zich aardig weten te ontwikkelen tot „het beste katholieke apparaat in de hele omgeving", zoals men rond 1958 meende te mogen zeggen. Bezie je de godsdienstige autonomie van een andere kant, namelijk die van een eigen Antilliaanse verantwoordelijkheid, dan zie ik juist vanaf Niewindt een teruggang optreden.

Natuurlijk noodgedwongen, zijn de katholieken van Aruba en Bonaire en ook die van Curaçao bijna twee eeuwen lang op zichzelf aangewezen gebleven. Aruba kreeg zijn eerste vaste pastoor in 1819 en Bonaire in 1827. Curaçao werd vanaf 1700 ongeveer bijna regelmatig door een, soms twee of drie priesters, bediend. De gehele 18e eeuw door was het priester-bestand op Curaçao zo schaars dat men echt niets kon doen voor Aruba en Bonaire, tenzij er een incidenteel bezoekje te brengen.

Tot ver in de 19e eeuw kon Curaçao niet verder komen dan één kerk, namelijk die van Otrobanda. De katholieke school, voor ons huidig begrip onmisbaar voor een katholieke opvoeding, was iets onbekends tot diep in de 19e eeuw. In 1824 begonnen mgr Niewindt en de priester Eisenbeil onmiddellijk met zondagschooltjes, of katechismus-onderricht. Daar was in de hele 18e eeuw nog geen sprake van geweest. Althans er is niets van bekend.

Het is gewoonweg een raadsel, hoe in 1677 Curaçao aan een katholieke bevolking is gekomen van indianen, slaven, kleurlingen en enkele buitenlanders. Het niet lang geleden ontdekte doopboek van 1677 geeft daar blijk van. Toch was van 1634 tot 1677 geen priester op het eiland toegelaten.

De tradidie en ook de doopboeken van de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire vertellen ons dat het katholicisme stand hield, gedragen werd en doorgegeven door enkele creatieve leken met hun families en kennisen; op Aruba de families Silvester, Alvares, Tromp, op Bonaire de familie Martis na 1800, daarvoor andere families en op Curaçao van de 18e eeuw de familie en kring van Bartholomeus Senior, een kleurling. Vanaf 1750 ongeveer zijn ook enkele Franse katholieken, vluchtelingen van de Franse eilanden, een grote steun geweest voor de katholieke gemeenschap van Curaçao.

Een groep kerkmeesters op Curaçao was een eeuw lang verantwoordelijk voor het kerkgebouw en soms ook voor het aantrekken van priesters. Dat de geschiedenis bij voorkeur enkele onaangename conflictjes onderling of met de pastoor van Curaçao weet te vermelden, mag geen afbreuk doen aan het feit dat ook deze kerkmeesters er mee voor gezorgd hebben dat Curaçao, officieel een protestants eiland, voor het katholicisme bewaard bleef.

Men heeft wel eens geschreven: „In het begin van de 19e eeuw waren er op Aruba en Bonaire praktisch alleen maar gedoopte heidenen. Gedoopt, maar heiden." Dat oordeel is geheel ongegrond, evenals ook de uitspraak: „De slaven van Curaçao werden tegen heug en meug gedoopt." Dat steunt nergens op, althans wat Curçao aangaat.

Men mag theologische onkunde zomaar niet gelijk stellen met ongeloof! Op Aruba en Bonaire en ook op Curaçao voor 1677 doopten de leken zelf de kinderen, ook de kinderen van slaven. De bezoekende priesters werden dan gevraagd om alsnog de aanvullende ceremonies van het doopsel toe te dienen. Vooral het doopboek van 1677 wijst hier op. Bidden hadden ze ook geleerd van de leken. Godsdienstige autonomie, het op zichzelf aangewezen zijn, is de katholieke bevolking van onze eilanden in het bloed gaan zitten!

NIEWINDT — DOMINICANEN — OLIEWELVAART

In 1824 arriveerde Niewindt op Curaçao net in een ti d dat de kerkmeesters van Otrobanda in een hevig conflict waren geraakt met de parochianen. Het ging over de benoeming van een Spaanse priester. Niewindt loste de zaak galant op en liet de kerkmeesters ontslag aanbieden. In 1848 — een revolutiejaar — wilde een groep katholieken herstel van het kerkmeesterschap, maar nog een grotere groep was er tegen. Niewindt hoefde er dus niet op in te gaan. Uit efficiëncy-oogpunt had Niewindt gelijk. Maar „eigen verantwoordelijkheid" maakte wel een pas achteruit.

De hele eeuw vanaf Niewind tot Bisdom-proclamatie, in vogelvlucht gezien, was een stevig opbouwen van een katholiek apparaat dat er zijn mocht, maar niet in eigen handen. Nu krijg je wéér een spiegelbeeld van wat er zich in Nederland afspeelde; katholieke emancipatie onder leiding van Niewindt, vanaf 1824; straffe organisatie, discipline onder de gelovigen, sociale en culturele vooruitgang onder de Nederlandse paters Dominicanen vanaf 1870; toename van Nederlands missie-personeel tijdens de Oliewelvaart na 1925, explosie van kaholieke scholen, verenigingen, vakbonden enz.

Alle naar Nederlands model, of ook misschien naar Romeinse maatstaven, in handen van Nederlanders, ook al was de medewerking van de Antillianen, leken en religieuzen uitstekend. „Die goede, oude tijd van de fraters en zusters!"

Dat „op zichzelf aangewezen zijn" vertaald in „autonoom", of „zelfbewust" of „zelfverantwoordelijk" of soms ook „vrij", ging daarmee sterk acheruit. De Missie werd geprezen en moest geprezen worden. Eigen godsdienstige gebruiken of initiatieven werden niet altijd even positief gewaardeerd en opgenomen. Men kan spreken van „paternalisme" of „religieus kolonialisme", maar men kan zich moeilijk voorstellen dat het historisch anders had kunnen verlopen. Het is een algemeen kerkelijk-religieus probleem en niet alleen iets van de Antillen.

VERVREEMDING

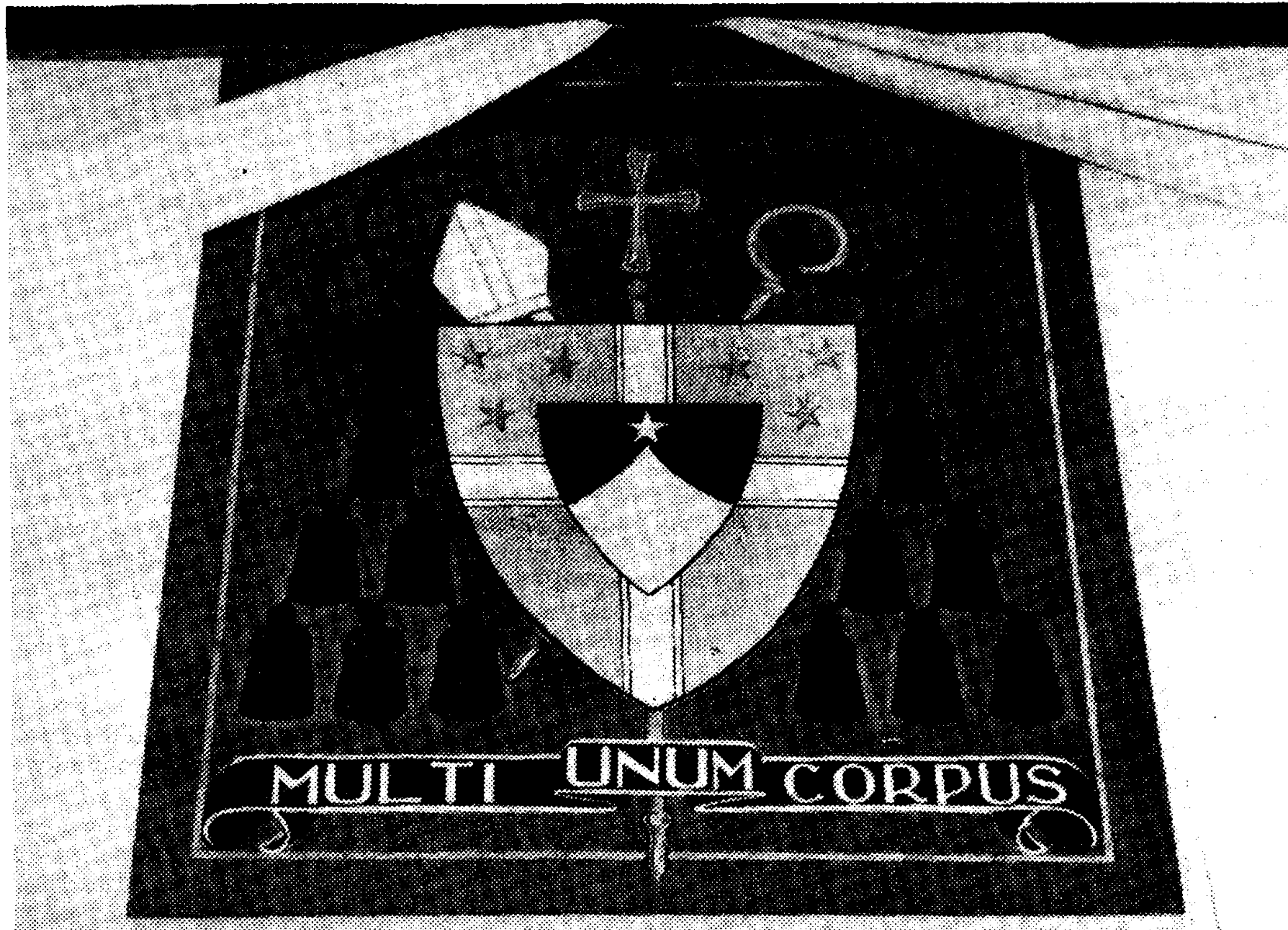
Na de Tweede Wereldoorlog kreeg je de tijd van dekolonisatie, zelfbewust-wording van de Derde Wereld, zelfbewustwording van de leken in de kerken, opkomst van allerlei godsdienstige initiatieven binnen en buiten de katholieke groeperingen. Het kersverse bisdom werd zich bewust van de nieuwe probleem-stelling, de „vervreemding". In 1970 bij de viering van honderd jaar paters Domincanen sprak mgr Holterman de feest-vierenden aldus toe: „Wij zoeken geen macht. Wij rekenen op de medewerking van de leken. Wij staan voor de vraag, zoals overal op de wereld: wat moeten wij doen om het Evangelie attractiever te maken?"

Een goed honderd jaar eerder, in 1863, sprak mgr Kistemaker, opvolger van Niewindt, de pas vrij geworden slaven aldus toe: „Mijne vrienden, op de eerste plaats dank aan God, schenker van alle goeds, dank aan het volk van Holland en hun Koning Willem III, die deze gunst (afschaffing) verleent en toont dus door uw gedrag deze goedheid waard te zijn ... Wij hopen dat jullie een goed gebruik zullen maken van jullie vrijheid en dat jullie op de eerste plaats de Zondag en de Feestdagen christelijk zullen vieren, zoals de Kerk dat voorschrijft. Zodat onder jullie de slechte gewoonte om op die dagen te werken en niet naar de Mis te gaan mag ophouden...

De Apostolische Vicaris wilde alles nog voorschrijven. De autonome Bisschop wil ook van de leken horen, hoe het eigenlijk zou moeten.

R. NOOIJEN

Sonia Garmers: Ieder diertje zijn pleziertje

De Curacaose schrijfster Sonia Garmers die onlangs de Cola Debrotprijs toegekend heeft gekregen voor haar jeugdboek "Orkaan en Mayra" heeft sinds kort de Antilliaanse Nederlandstalige jeugdboekenmarkt wederom verrijkt met een bundeltje verhalen getiteld: "Ieder diertje z'n pleziertje" (In het Papiamentu: Kada loko ku su tema).

Het boek is bij uitgeverij Leopold (Den Haag) uitgekomen en bevat 13 verhalen.

Reintje Venema heeft, behalve voor de kleuren omslagillustratie, ook gezorgd voor zwarte illustraties die betrekking hebben op de verhalen.

De verhalen zijn wisselend van aard. Enerzijds zijn er fabels in opgenomen die ook voor het westen bekende thema's bevatten; anderzijds bevat het boek verhalen die vooral voor Antillianen zeer herkenbaar zijn omdat ze zich in de typische Antilliaanse sfeer voltrekken hoewel ze meer van de sfeer van vroeger weergeven dan die van vandaag de dag. De uitgever zelf meldt in een biografisch stukje over Sonia Garmers dat enkele thema's uit Sonia's allereerste verhalenbundels in het Papiamentu terug te vinden zijn in "Ieder diertje zijn pleziertje".

Zo begint het boek met het verhaal van een hond die, toen honden nog konden praten, een geheim heeft verklapt en als gevolg daarvan sindsdien honden niet meer kunnen praten.

Dit verhaal wordt gevolgd door "Krokodil en Aap". In dit verhaal ziet de lezer dat de aap de krokodil weer te slim af is. "Waarom katten niet van water houden" is een verhaal dat gaat over een kat die vis steelt van een arm gezin en daardoor gestraft wordt.

Ook wijsheid staat centraal in sommige verhalen zoals in het verhaal van "Konijn, Tijger en Schildpad" waarin Schildpad een probleem tussen Konijn en Tijger weet op te lossen.

Het verhaal getiteld "Haan en Sloké" is het intrieste verslag van een gebeurtenis dat leidt tot wantrouwen in levende wezens. Daarna worden de verhalen aanmerkelijk langer en zijn duidelijk op Curacao (althans op de Antillen) gesitueerd.

Antilliaanse dieren en/of mensen spelen de hoofdrol terwijl bepaalde (bijgelovige) gebruiken van de Antilliaanse samenleving er duidelijk in tot uiting komen.

"Chuchubi en haar kinderen" en "Van twee totolika's die nieuwsgierig waren" geven wetenswaardigheden weer van deze Antilliaanse vogels bijv. dat de chuchubi voor bijgelovige Antillianen van veel betekenis is omdat men uit het gefluit van de chuchubi allerlei (voornamelijk slechte) voorspellingen haalt en verder dat er zo graag door mensen op totolika's wordt gejaagd. "Waarom er geen appels groeien op Curacao" is volgens mij één van verhalen die Sonia vroeger zeker heeft verteld.

Daarna volgen er verhalen die gaan over de luie jongen die overal in slaap valt, over 3 verwende kinderen die pas na hun vader's dood eindelijk eens wat gaan presteren, het verhaal van Janchi Krekel die voor alle raadsels een oplossing weet (hierin wordt ook een zeer bekend thema behandeld, ook eerder in sprookjes uitgewerkt), het verhaal van St. Antonius die tot taak heeft vrouwen zonder man van een man te voorzien en het verhaal van Pegasaya, een meisje dat zich in een klit kon veranderen, daardoor meer te weten komt dan andere mensen en zo ook haar zus verhindert met de duivel te trouwen.

Na het lezen van de allereerste verhalen was ik, eerlijk gezegd, niet meteen weg van het boek. Het verhaal "Waarom katten niet van water houden" vond ik onpedagogisch en zwak; onpedagogisch omdat een kat hierin op gruwelijke wijze wordt gestraft; zwak omdat Sonia even het probleem van rollenpatroon (vrouw-man) aanstippelt zonder het uit te diepen of betrekking te laten hebben op de rest van het verhaal.

Ook vond ik het gebruik van "langzaam-langzaam" en "vlug-vlug" (letterlijk vertaald uit het papiamentu) een beetje overdreven. Gelukkig is het daarbij gebleven en kon ik de volgende verhalen met waardering lezen.

Reden waarom ik het boek nu ook van harte wil aanbevelen. De verhalen zijn over het algemeen voortreffelijk: sommige zijn spannend, weer andere zijn grappig terwijl enkele verhalen wijsheden bevatten die zowel kinderen als volwassenen zullen aanspreken.

Op humoristische wijze wordt het nog lang niet verdwenen bijgeloof, heersend op de Antillen, verwerkt in enkele verhalen zonder dat Sonia er de draak mee steekt.

Het boek ziet er aantrekkelijk uit: de illustraties passen voor een groot deel bij de verhalen en zijn wel leuk. De druk is prettig en het is zeker goed te noemen dat er voor Nederlandse kinderen onbekende woorden onderaan de bladzijden worden verklaard.

De biografische gegevens over de schrijfster maken het boek verder alleen maar kompleet. De verhalen dienen zich goed voor om zelf gelezen te worden door kinderen van 10 jaar en ouder maar ook volwassenen zullen er plezier aan beleven.

Bovendien zal het lezen van korte, spannende grappige verhalen die bovendien ook herkenbare thema's bevatten, zeker bijdragen tot het stimuleren van lezen van Antilliaanse kinderen.

En hierdoor kan ik nogmaals alleen maar aanbevelen om het boek te kopen of te lenen en beschouw het zeker als een aanwinst op onze toch bescheiden jeugdboekenmarkt.

VIOLA STATIA

Sonia Garmers: Ieder diertje zijn pleziertje, uitg. Leopold.

Moumouk: Schitterend en doodzonde

Het Nederlands Bibliotheek en Lektuurcentrum is een vereniging van het Openbaar bibliotheek-werk in Nederland, die zich ten doel stelt allerlei werkzaamheden te entameren die, zonder kommercieel oogmerk, dienen bij te dragen tot een optimaal funktioneren van het openbaar bibliotheek-werk in Nederland. (In haar dienstverlening richt zij zich n.b. ook tot Antilliaanse openbare bibliotheken.) Enkele jaren geleden is het NBLC ook een officiële uitgever geworden die behalve vak-literatuur voor bibliothekarissen ook kinderboeken uitgeeft die vooral gericht zijn op kinderen in achterstand-situaties (gehandikapten, kulturele en etnische minderheidsgroeperingen, moeilijk lezende kinderen, enz.).

In de uitgevers-serie „Anderstaligen" heeft het NBLC 2 prentenboeken gepubliceerd in 10 verschillende talen, nl.: Turks, Arabisch, Spaans, Italiaans, Grieks, Portugees, Servo-Kroatisch, Nederlands, Vitnamees en ook **Papiamentu**. De boekjes zijn oorspronkelijk in het Frans verschenen van de hand van de Turkse auteur **Selçuk Demirel** die zelf in Parijs woont. De illustraties zijn van de auteur zelf, terwijl **Dominique Mols** gezorgd heeft voor de Papiaments-talige tekst. De boeken zijn getiteld: **„Moumouk i e lèternan"** en **„Moumouk i e kos di hunganan"** en in beide is gebruik gemaakt van de fonologische spelling. **„Moumouk i e lèternan"** is geen echt afgerond verhaal. Het geeft op eenvoudige wijze weer hoe het meisje Moumouk het plezier van lezen en schrijven ontdekt, vooral wanneer ze zelf in staat is om haar naam te schrijven en verhalen voor te lezen aan haar pop, beer en poes.

In tegenstelling tot „Moumouk i e lèternan" vormt **„Moumouk i e kos di hunganan"** wel een afgerond verhaal. In een droom-situatie gaan Moumouk en haar pop op bezoek in een speelgoed-winkel. Daar beleven ze samen veel plezier, maar toch weet de auteur op subtiele wijze op het één en ander te wijzen: de clown vertelt bijvoorbeeld dat vroeger toen poppen nog door liefdevolle handen werden gemaakt (nu gebeurt het als massa-produktie in fabrieken), de poppen ook meer genoegen verschaften aan kinderen, omdat het leek alsof ze vervuld waren van liefde. Ook het tinnen soldaatje vertelt hoeveel hekel hij heeft aan oorlog.

Na een poosje vertoefd te hebben in de speelgoed-winkel gaan Moumouk en haar pop terug naar huis om later in het „echt" weer terug te gaan naar de winkel om het speelgoed in de etalage te bekijken. In beide boeken staat de tekst op de linkerpagina, terwijl er ook een kleine illustratie boven de tekst staat en een doorlopende gebeurtenis weergeeft. In **Moumouk i e kos di hunganan** bijvoorbeeld zie je op de kleine illustraties stapsgewijs hoe Moumouk zelf haar pop heeft gemaakt. De rechterpagina's zijn allemaal voorzien van één grote illustratie die direkt verband houdt met de tekst of met het thema.

De boekjes zijn zonder meer prachtig. De illustraties zijn schitterend, vol verrassingen en bieden veel kijk-plezier. De druk is prettig, het papier voelt prettig aan en de omslag is stevig. Jammer, heel jammer is echter het feit dat er taalfouten en foutgeformuleerde zins-konstukties in beide boeken zitten. Zinnen lopen ook heel stroef en hoewel ik bij de beoordeling van deze boeken de originele uitgaven niet in handen had, heb ik de indruk gekregen dat de vertaalster zich vrij strak heeft gehouden aan de taal waaruit ze het vertaald heeft. Het Papiamentu is veel levendiger, men dient hier bij het vertalen op te letten.

Door hieraan voorbij te gaan kan tot gevolg hebben dat de tekst vrij steriel wordt, terwijl het zoveel beter had gekund. „E kos di hunganan" bijvoorbeeld doet al zo onecht aan. In het Papiamentu is e **Ko'i hunga(nan)** [illegible] in dit geval is dan volgens mij niet slecht.

In „Moumouk i e kos di hunganan": „E ta kore bai dilanti i **harí** e ta habri porta **pé**". „E payaso ta bisa ku e **ta bai laga mira un wega di pòpchi**": Is dit voor Antilliaanse kinderen een bekend begrip?

„Esta un **hasidó di wega**"(!) „Hopi tempu pasá **ma ser trahá dor di** un hende ku tabata stima mucha mashá". Verder wordt „drûmer gebruikt in plaats van „batidó di tambú" en „lástima" in plaats van „lamentablemente". En hier nog zo'n moeilijke zin voor kinderen (vooral als je het voor moet lezen): „I ora e wak bon e ta ripará ku e pòpchinan ounke nan ta ketu, nan ta bisa algu ku nan wowonan ku ta harí; Jezus!!"

In „Moumouk i e lèternan": Na logá di Mamai Moumouk mes **por a konta kuenta pa su** pòpchinan i su ber". „Ku un sombré kòrá riba su kabes", terwijl het meisje een kapje draagt als Roodkapje en geen hoed. Als laatste: „**Tik**, un bia so bo meste mishi ku e kònòpi i tin un lèter riba papel i e ta **mesun** bunita ku den buki.

Niet dat ik pietepeuterig wil zijn, maar ik vind het DOODZONDE dat er niet meer zorg en aandacht is besteed aan de vertaling, vooral omdat er zo weinig leuke boeken verschijnen in het Papiamentu, en vooral ook omdat een Nederlandse uitgever de moeite heeft genomen om in haar produktie belangeloos rekening te houden met anderstalige kinderen. Waarom hebben Antilliaanse kinderen voor wat betreft boeken in het algemeen zo'n pech?

Laten we hopen dat de uitgever een korrekte herdruk kan laten maken van de boeken; wat zullen veel kinderen hier veel plezier aan kunnen beleven, want ze lenen zich uitermate goed voor om aan kleuters voorgelezen te worden, terwijl ze op zich ook prachtige kijkboeken zijn!

VIOLA STATIA

Moumouk i e kos di hunganan: ISBN 90 6252 605 5
Moumouk i e lèternan: ISBN 90 6252 596 2
Beide boeken zijn voor Nf9,95 verkrijgbaar.

Het relaas van de Amerikaanse slaaf Frederick Douglass

AAN HET EIND van de achttiende eeuw ontstond in Engeland en de Verenigde Staten een beweging die als doel had de afschaffing van de slavernij, het 'abolitionisme'. Thomas Clarkson en William Wilberforce waren de Engelse leiders van het abolitionisme. Zij en hun aanhangers bereikten dat in 1807 de slavenhandel werd verboden en in 1833 de hele slavernij in alle Britse koloniën werd afgeschaft. In de Verenigde Staten werd eveneens in 1807 een einde gemaakt aan de slavenhandel uit Afrika. Maar de strijd van de abolitionisten duurde totdat in 1863 Lincoln de slavernij afschafte. De voornaamste leiders waren William Lloyd Garrison, Theodor Weld, Ralph Walde Emerson, Henry David, Thereau en John Greenleaf Whiter.

Lloyd Garrison stichtte in 1831 het beroemde blad de 'Liberator', waarin hij op fanatieke wijze pleitte voor directe afschaffing van de slavernij. Behalve door de uitgave van een krant ageerden de abolitionisten ook door het oprichten van een Liberty Party — overigens zonder veel succes —, en hielpen zij op alle mogelijke manieren bij het ontsnappen van slaven uit het Zuiden naar het Noorden, de zgn. 'underground railroad'. Voorts bewerkten zij hun publiek tijdens druk bezochte bijeenkomsten, waar dikwijls ook een gevluchte slaaf het woord voerde. Een van die voormalige slaven was Frederick Douglass, die een indrukwekkende spreker moet zijn geweest en zeer bekend werd na de publikatie van zijn levensverhaal onder de titel **'Narrative of the Life of Frederick Douglass, An American Slave, Written by Himself'** (oorspronkelijk 1845). De uitgave van der ,elijke levensverhalen was nog een van de middelen om het doel dat de abolitionisten zich hadden gesteld, te realiseren.

Het abolitionisme fundeerde haar eis voor afschaffing hoofdzakelijk op twee pijlers: enerzijds de vooral door Baptisten en Methodisten verspreide geloofsovertuiging van de (geestelijke) gelijkheid van mensen, anderzijds de door verschillende revoluties — o.a. in Frankrijk, v.a. 1789 en Haiti, 1804 — verspreide bourgeois-democratische principes van 'vrijheid' en 'gelijkheid'. Ook de slaven die ontsnapten uit het Zuiden en zich inzetten voor de afschaffing van de slavernij, deden dit met in de ene hand de Bijbel en in de andere de 'Declaration of Independence' (oorspr. 4 juli 1776), waarin verklaard wordt, onder verwijzing naar de Schepper, dat mensen bepaalde onvervreemdbare rechten bezitten ('life', 'liberty' en 'the pursuit of happiness'). Frederick Douglass was hierin geen uitzondering. In zijn 'Narrative' is het vooral de Bijbel die hem inspireert en voor hem aangeeft wat goed en wat slecht is.

Douglass ontleent zijn waarden en normen aan een Westerse religie en ideologie, en met hem vele andere (voormalige) slaven — met name de creolen (diegenen geboren in de V.S.), welke in de 19e eeuw veruit de meerderheid van de zwarte bevolking vormden. In de 17e en 18e eeuw hielden de gevluchte slaven (de marrons) streng vast aan allerlei gewoontes, gebruiken en overlevingsstrategiën uit Afrika in hun pogingen zich staande te houden in hun nederzettingen in ontoegankelijke gebieden (o.a. in Jamaica, Suriname, Cuba en Brazilië). Zowel in het Caraïbisch Gebied als in de Verenigde Staten heeft — door een veelvoud aan sociaal-culturele oorzaken — Afrika in de 19e eeuw als belangrijkste oriëntatiepunt moeten inboeten. Het zou tot aan het eind van de vorige eeuw duren voordat Afrikaanse (culturele) waarden en normen weer expliciet in belang zouden toenemen. Dit herwaarderingsproces vindt zijn hoogtepunt in de jaren '20, '30 en '40 van deze eeuw in zulke bewegingen als de 'Harlem Renaissance' (V.S.), 'Indigénisme' (Haiti), 'Negrismo' (Cuba) en de 'Négritude' (Franse Antillen). Zo ver was het dus nog niet in de tijd dat Douglass schreef — al zijn Afrikaanse overblijfselen van allerlei aard door die jaren heen natuurlijk wel aanwezig geweest.

In zijn levensverhaal is Douglass opvallend stil over de wijze waarop hij de Bijbel als bron voor leven en wijsheid is gaan ervaren. Dit zal geen eenvoudige gebeurtenis zijn geweest daar de slavenheren waarvoor hij werkte — totdat hij ontsnapte, 20 jaar oud — zich eveneens 'Christen' noemden en dit op hardhandige wijze kenbaar maakten. In het nawoord tot zijn verhaal maakt hij nog wel expliciet kenbaar zijn religieuze ervaring absoluut niet op een lijn te willen en te kunnen plaatsen met die van zijn vroegere meesters. Anderzijds is Douglass beduidend minder expliciet in zijn afwijzing van Afrikaanse religieuze praktijken, principes en handelingen die zich in zijn direkte omgeving manifesteerden. Misschien is 'afwijzing' een te sterk woord, Douglass toont zich in een dergelijk geval echter een willekeurig kritisch persoon.

Op een gegeven moment ontvangt Douglass van een medeslaaf een wortel, die — 'carrying it always on the right side' — er voor zorgt dat geen enkele blanke hem nog zal durven afranselen (met de zweep). Kort daarop heft Mr. Covey — de man voor wie Douglass dan werkt — zijn zweep op om hem te straffen, 'but at this moment — from whence came the spirit I don't know — I resolved to fight; and, suiting my action to the resolution, I seized Covey hard by the throat; (...). 'Douglass wint dit gevecht en het loopt allemaal af zonder verdere repercursies. Douglass is even geneigd geloof te hechten aan de kracht van de wortel, maar schuift dit opzij ('This superstition is very common among the more ignorant slaves') en verklaart het gedrag van Covey anderszins. 'Mr. Covey enjoyed the most unbounded reputation for being a first-rate overseer and negro-breaker. It was of considerable importance to him. That reputation was at stake; and had he sent me — a boy about sixteen years old — to the public whipping-post, his reputation would have been lost; so, to save his reputation, he suffered me to go unpunished'. Een alleszins redelijke verklaring, maar waar geen plaats is voor buitenmenselijke krachten en invloeden is wel plaats voor Goddelijke voorzienigheid.

In ideologisch opzicht is Douglass relaas een schoolvoorbeeld van bepaalde ideeën van de 19e eeuwse burgerij in het vrije deel van de Verenigde Staten. Als zodanig is de 'Narrative of the Life of Frederick Douglass' een interessant boek. Om een andere reden is het boek echter waard om opgenomen te worden in het literaire canon van de 'New World'.

Voordat literaire explosies als die aan het begin van de 20ste eeuw konden plaatsvinden (hierboven genoemd), voordat schrijvers als Langston Hughes (V.S.), Jacques Roumain (Haiti) en Nicolas Guillen (Cuba) hun authentieke stem konden verheffen, was er een lange weg afgelegd. In de twintigste eeuw bouwt de 'Black Literature' uit zowel de Verenigde Staten als uit het Caraibische Gebied voort op de fundamenten die werden gelegd door mensen als Frederick Douglass. Die fundamenten bestonden niet in de eerste plaats uit een volledig 'eigen stem', maar vooral uit het feit dat de neger-bevolking haar stem durfde te verheffen in een taal en met literaire middelen die zich konden meten met die van de blanke onderdrukkers. Douglass expliciteert dit aan het eind van zijn boek wanneer hij het heeft over de uitnodiging om tijdens een openbare bijeenkomst een korte toespraak te houden.

'It was a severe cross, and I took it up reluctantly. The truth was, I felt myself a slave, and the idea of speaking to white people weighed me down. I spoke but a few moments, when I felt a degree of freedom, and said what I desired with considerable ease.'

Douglass' 'Narrative' heeft een bijdrage geleverd in het vergroten van die vrijheid waarover hij spreekt. Allereerst door de publikaties als zodanig. Maar bovenal door een fascinerende beschrijving te geven — dwars door de bourgeois ideologie heen geweven — van zijn inspanningen om dat moment van 'a degree of freedom' te bereiken. Douglass' persoonlijke ervaringen met (de Engelse) taal lopen als een draad door het werk. De liederen die de slaven zongen maken in hem los 'the first glimmering conception of the dehumanizing character of slavery'. Geen andere dan de beschrijvingen van de tegenwerking die hij ondervindt om eerst het lezen en daarna het schrijven van de taal van zijn 'meesters' te leren hadden scherper de uitwassen van slavernij kunnen illustreren. Achteraf zou men het emancipatieprocess van Frederick Douglass als een symbool kunnen zien voor de lange weg die 'Black Literature' heeft afgelegd tussen het eind van de 18e eeuw en het midden van de 20ste eeuw — beide gingen tenslotte de weg van vrijwel komplete afhankelijkheid naar een betrekkelijk grote mate van zelfstandigheid.

AART G. BROEK

'Narrative of the Life of Frederick Douglass, An American Slave' werd opnieuw uitgebracht in The Penguin American Library (Harmondsworth: Penguin Books Ltd., 1982) Prijs c.f. 11,—. ISBN 014039012 X. 158 blz. Voor deze bespreking maakte ik eveneens gebruik van Eugene D. Genovese, 'From Rebellion to Revolution (Afro-American Slave Revolts in the Making of the New World)' New York: Vintage Books, 1981.

Meerstemmige klaagzang in de Verenigde Staten:

'De jeugd kan niet meer rekenen en lezen'

"ZE KUNNEN NIET MEER behoorlijk lezen, schrijven en rekenen. Het peil in de natuurkundevakken is tot een uiterst bedenkelijk niveau gezakt. Om over dat van algebra en meetkunde maar te zwijgen". Zo maar een greep uit de massale nationale klaagzang, die opgestegen is uit de publikatie van een inderdaad onthullend officieel rapport over de sombere situatie in Amerika's lager en voortgezet onderwijs. In de conclusie wordt zelfs gesproken over een vloedstroom van middelmatigheid, die het openbare onderwijs in de Verenigde Staten heeft verwoest. Het rapport heeft zijn explosieve uitwerking niet gemist. Dagelijkse vragen zijn thans: "Krijgen wij werkelijk een generatie stommeriken, nu het peil van de huidige schooljeugd dat van de ouders en zelfs grootouders op geen stukken na meer haalt? Wie zijn schuld is dat? Wat moet er gebeuren om 's lands openbaar onderwijs van een gigantische catastrofe te redden?". En nog voor de marathoncampagne van de presidentsverkiezingen, eind volgend jaar, goed en wel op gang is gekomen, staat het al vast dat de kwaliteit van het openbare onderwijs, daarin een brandende politieke kwestie zal zijn.

SPOETNIK

De golf van kritiek op het eigen onderwijs is niet nieuw in de Verenigde Staten. In 1957, toen de Russen hun eerste Spoetnik in de ruimte lanceerden, steeg er ook een luid gejammer op over de inferieuriteit van het Amerikaanse onderwijs. Opgejaagd door de scherpe kritiek en forse financiële injecties van de overheid, werden de bakens krachtig verzet. En toen men zeven jaar later de balans opmaakte, was er sprake van een absolute top in prestaties. Een hoogtepunt, dat echter geleidelijk aan is afgekalfd in een sterk aanzwellende stroom van nieuwe leerlingen, als gevolg van de naoorlogse geboortegolf, opgevangen door een zelf nog jonge en veelal onervaren generatie schoolmeesters en onderwijzers. Volgens de rapporteurs zijn alle winsten en vooruitgang, zoals die geïnspireerd werden door de Russische Spoetnikuitdaging van een [illegible] verkwanseld, [illegible] een jonge generatie Amerikanen, die slecht is voorbereid op een tijdperk van nieuwe technologie en wereldconcurrentie. Deze harde, meedogenloze uitspraak, is als een schok door de natie gegaan. Bij het zoeken naar de zondebok, van New York tot Californië en van Alaska tot aan Texas, is men gestoten op het onderwijzerskorps. Wat in feite voor de hand lag, want van de kwaliteit daarvan hebben de rapporteurs, die zich anderhalf jaar lang grondig in de Amerikaanse onderwijssituatie hebben verdiept, ook maar heel weinig heel gelaten. Die kwaliteit noemen zij unaniem volslagen ontoereikend.

Voorbeelden, die thans van alle kanten worden aangedragen, spreken van onderwijzers en onderwijzeressen, die zelfs de meest eenvoudige spelling van het Engels niet machtig zijn, nauwelijks kunnen schrijven en rekenen. De onderwijzer of onderwijzeres, generaties lang een symbool van respect en onzelfzuchtige devotie, is nu het centrale mikpunt van grote ouderlijke frustraties en diepe teleurstellingen. En als zo vaak moeten ook in dit geval de goeden onder de kwaden lijden. 2.2 Miljoen leerkrachten zijn er verbonden aan Amerika's openbare scholen voor lager en voortgezet onderwijs (High Schools), met een totaal van ruim 41 miljoen leerlingen. Geschat wordt dat het minstens 20 procent van de leerkrachten ontbreekt aan de eenvoudigste basiskennis van sleutelvakken als Engelse taal, lezen en rekenen, die zij moeten onderwijzen. Steekproeven in de vorm van simpele testen hebben al uitgewezen dat de onbekwaamheid en zelfs beunhazerij wijd vertakt zijn in Amerika's openbare onderwijs. Maar ook dat vele leerkrachten zich met voldoende kennis van zaken en grote toewijding kwijten van een taak, die de laatste jaren alsmaar zwaarder is geworden. In hun verweer wordt ook gesteld dat van de school vandaag de dag gevraagd wordt, waar men voorheen God om vroeg: het oplossen van racistische vooroordelen, de economische achteruitgang en ongelijkheid en om ontwrichte gezinslevens thuis.

Sprak een verbitterde onderwijzeres voor de nationale televisie: "Van ons wordt nu veel te veel gevraagd. Van ons wordt elke dag verwacht dat wij vader, moeder, priester, dominee, rabbi, vredestichter, politieagent, speelplaatssurveillant en sociaal-werker zijn. En tegelijkertijd ook nog kans zien om lastige Jopie en Marie, met al hun van huis uit meegekregen frustraties en gebrek aan respect voor gezag en autoriteit, lezen en schrijven te leren".

VERLOOP

Gebleken is dat het verloop onder de leerkrachten in Amerika sterk is toegenomen. In de afgelopen 15 jaar is bijvoorbeeld het aantal leerkrachten met 20 jaar of meer ervaring, tot minder dan de helft teruggelopen. En volgens een opiniepeiling zegt nog maar een derde van de leerkrachten dat zij weer in het onderwijs gaan, als zij het over zouden mogen doen. Natuurlijk, ook zij hebben hun klachten en hun moraal wordt na het vernietigend rapport vergeleken met destijds die van de terugkerende Viëtnam-militairen. Bovenaan hun klachtenlijst staat de betaling, die gemiddeld 16.000 dollar bedraagt, oftewel volgens de huidige hoge koers, zo'n 61.000 gulden. Volgens de Amerikaanse maatstaven zeer nadrukkelijk aan de lage kant. Een loodgieter of een bescheiden overheidsambtenaar verdient aanzienlijk meer. Vele onderwijzers zijn gedwongen om er 's avonds een extra baantje bij te nemen. Als benzinepompbediende bijvoorbeeld. Tot de klachten behoren ook de gezagsverhoudingen in de klas, het groeiende geweld in de klas, de steeds vollere klas, de steeds grotere verschillen ook tussen goede en zwakke leerlingen, met heel hun remmende invloed op het geheel en het bij vele jongeren totale gebrek aan belangstelling voor het leren, als een somber teken van deze tijd.

Er is nu hard aan de noodbel getrokken en de onderzoekscommissie die zegt dat de toekomst van de natie en het Amerikaanse volk op het spel staat, stelt voor de normen drastisch te verzwaren. Voor de leerlingen die het na de lagere school en voortgezet onderwijs hogerop willen zoeken minstens de verplichting van vier jaar Engels, drie jaar rekenen, natuur- en wiskunde en, met het oog op de huidige ontwikkeling, in ieder geval een half jaar computerkennis. Prestatienormen en toelatingseisen voor colleges en universiteiten moeten drastisch verhoogd worden. Dit geldt ook voor die van de kweekscholen voor onderwijzers. Voorgesteld wordt ook om het huidige schooljaar van 180 dagen tot 200 dagen uit te breiden. En de salarissen voor onderwijzers te verhogen, met extra betaling voor extra bekwaamheden en zelfs het creëren van een selecte kring van steronderwijzers, die voor het bereiken van die positie, ook adequaat beloond dienen te worden. Er zijn er, zoals de gouverneur van Tennessee, Lamar Alexander, die daarvoor zelfs een verhoging van 60 procent boven het salaris van de gewone onderwijzer willen.

SUPERKLASSE

Er zijn er echter ook die het creëren van een soort superklasse volstrekt uit de boze vinden, omdat dit zonder twijfel zal leiden tot voortrekkerij en tweespalt in de gelederen van het onderwijs. Maar het lijdt geen twijfel of er gaat iets gebeuren. Want niet alleen de onderwijskringen en het publiek zijn in rep en roer, ook de politiek zit er nu middenin. Met op de eerste rij president Ronald Reagan, die heel snel heeft aangevoeld dat het hier niet gaat om een boze storm die wel zal overwaaien, maar om een uiterst gevoelig hoofdthema, dat tot op de beslissende dag van de volgende presidentsverkiezingen een belangrijke rol zal spelen. Daarom is ook hij sterk voorstander van strengere en betere kweekscholen en betere betaling van de onderwijskrachten als een eerste begin. Alleen niet ten koste van de overheid, die alsmaar meer aan het onderwijs heeft uitgegeven. In 1960 zelfs 600 procent meer, aldus de president: "Zo langzamerhand rijst bij mij de vraag hoeveel meer hebben we nodig om Amerika wat knapper en intelligenter te maken".

Kortom, wat de president betreft moeten de verschillende staten er zelf maar voor zorgen om de kosten van onderwijsverbetering te dragen. Nee, zegt de voormalige vice-president en koploper van de Democratische kandidaten voor het volgende presidentschap, Walter Mondale. En hij pleit voor een miljardenfonds van de overheid om de onderwijzers met betere kwalificaties en een hogere standaard meer te kunnen betalen. Zijn Democratische medekandidaat, senator Hollins, wil de salarissen van alle onderwijzers met tenminste 5000 dollar per jaar verhogen, terwijl zijn rivaal, de Californische senator Cranston, niet individuele onderwijzers, maar hele scholen voor een hoger prestatieniveau uit de overheidspot wil belonen. Alle drie gaan ze er van uit dat een goed en gelijkwaardig onderwijs in de Verenigde Staten ook een belangrijke verantwoordelijkheid van de federale regering is.

Senator Hollins heeft berekend dat zijn programma op jaarlijks 14 miljard dollar komt. Een bedrag dat volgens hem gemakkelijk kan worden gevonden in bezuinigingen op de defensiebegroting. "De verbetering van het onderwijs in ons land, is minstens één wapensysteem waard", sprak de senator, gretig en behendig dribbelend met de politieke speelbal, die Amerika's onderwijsdrama voorlopig nog wel even zal blijven.

(Artikel van Haye Thomas uit de Haagsche Courant).

Doobies tekenen voor plaat van Simmons

DE AMERIKAANSE DOOBIE BROTHERS hebben model gestaan voor een aantal muzikale concepten, vormen en richtingen. Nu de groep inmiddels is ontbonden, komen die tot uitdrukking in de solo-projecten van een aantal prominente leden als eerst Michael McDonald en Patrick Simmons.

Die laatste was één van de oprichters in '70 toen er nog geen sprake was van wereld-succes en [illegible] de afgeknepen gladde (pop)muziek nog niet z'n intrede had gedaan.

Patrick Simmons komt uit de [illegible]hoek, Tom Johnston wordt [illegible] door de rock en blues beïnvloed als in '73 de tweede [illegible]-elpee 'Toulouse Street' uitkomt.

Met deze beide muzikanten ontwikkelt de band een heel eigenaardige mengelmoes van country, blues en rock die zowel elektrisch maar zeker ook acoustisch wordt gemaakt. 'Listen To The Music' is een gigantische hit, 'Long Train Runnin', 'Jesus Is Just Allright' en 'China Grove' volgen.

In de loop van de zeventiger jaren zijn er veel personeelswisselingen. Bekenden zijn Jeff Baxter (ex-Steely Dan), John McFee (ex-Clover), Dan [illegible] en Tom Johnston die [illegible] zijn markante stemgeluid de band verlaat en zijn vocale plaats ziet opgevuld door Michael McDonald (ex-Steely Dan) [illegible] de nieuwe muzikale richting van de Doobie Brothers [illegible] bezegeld. Immers, McDonald lijkt ervoor verantwoordelijk dat de Doobie Brothers gaandeweg afstappen van dat onhandige maar stevige rock-concept om te komen tot een meer eigentijds geluid met disco-, funk-, soul-elementen waarbij het zwaartepunt ligt op ingetogen luister-muziek. Stijlvol, dansbaar en uiterst muzikaal.

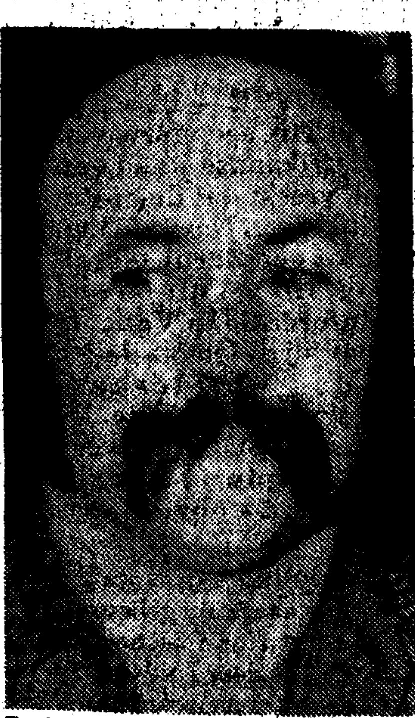
Eind 70-er en begin 80-er jaren hebben de Doobie Brothers hun tweede opbloei gekend, zo mogelijk nog succesvoller dan tien jaar eerder.

Ondanks de dominantie van McDonald heeft mede-oprichter Patrick Simmons altijd zijn plaats behouden binnen de groep. Niet alleen als bedreven instrumentalist en componist, maar vooral als broodnodig tegenwicht voor de gladheid van McDonald.

Deze eigenschappen van Simmons komen nog eens duidelijk tot uitdrukking op zijn solo-elpee 'Arcade' waarop hij met de hulp van zijn ex-maten Johnston, McDonald, Jeff Baxter, Willie Weeks, Cornelius Bumpus, Bobby Laking, zowel een vette rockpartij in elkaar draait of heel ingetogen bezig is met jazz popmuziek die het meest overeenkomt met het laatste Doobiewerk.

Simmons wordt voortdurend bijgestaan door Mannfred Mann-zanger Chris Thompson die de meeste songs op 'Arcade' heeft meegeschreven en allemaal mee zingt.

Er zijn een aantal elementen die deze plaat van Simmons bijzonder goed maken. Hij is een inventief en groot gitarist, heeft een schandalig ongebruikelijk stemgeluid, kan een knap stuk muziek schrijven en weet schitterende zang-harmonieën te arrangeren. Gelukkig niet uitsluitend hoogtepunten, want in dat geval zou Patrick Simmons al veel te lang onder-gewaardeerd zijn geweest.

Davis Crosby

DALLAS — De Amerikaanse popmusicus David Crosby is door een rechtbank in Dallas veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens het op zak hebben van 0.45 gram cocaïne en illegaal wapenbezit. Crosby is in beroep gegaan en na het betalen van een borgsom van 8000 dollar vrijgelaten.

Crosby (42) maakte deel uit van The Byrds en de groep Crosby, Stills, Nash and Young. Hij werd in april 1982 in een bar in Dallas gearresteerd wegens het bezit van cocaïne en een automatisch pistool. Volgens de advocaat van Crosby vreesde hij na de moord op John Lennon ook te worden vermoord.

Tubes laten de humor in muziek los

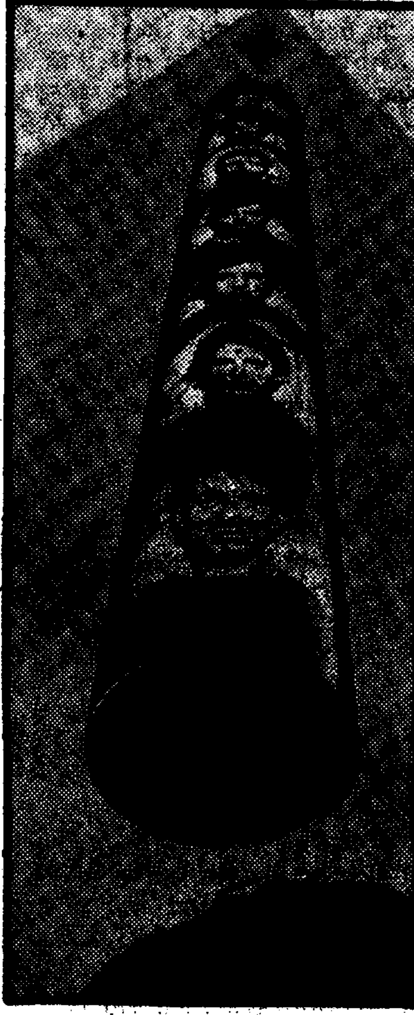
In muzikaal opzicht hebben de Amerikaanse TUBES zich totnutoe geheel of gedeeltelijk ondergeschikt gemaakt aan een concept dat uitgedacht werd door een ander. 'Remote Control' is een album van Todd Rundgren, uitgevoerd door The Tubes, 'The Completion Backward Principle' is de plaat die wordt gedomineerd door producer David Foster en zijn naaste medewerkers van de band Toto. Het was niet zozeer het muzikale concept dat uit de koker van The Tubes zelf kwam alswel de visuele (live)-presentatie, de dwaze teksten, het complete idee waaraan de groep mede haar goede naam aan te danken heeft.

The Tubes varen overigens wel bij deze werkwijze. 'Remote Control' is een veelgekocht album en op 'The Completion..' stond zelfs een hitje: 'Don't Want To Wait Anymore'. Deze voorlaatste elpee was waarschijnlijk de beste die The Tubes gemaakt hebben. Een perfect evenwicht tussen stevige, intrigrerende poprock en de veelal onwezenlijke invalshoek die tekstschrijvers Bill Spooner, Fee Waybill en Roger Steen weten te verzinnen.

The Tubes zijn altijd enigszins geschift geweest en het is dan ook elke keer weer verrassend als die gesteldheid hand in hand blijkt te gaan met perfecte rockmuziek. 'Outside Inside' is wat dat betreft een tegenvaller. Zeker voor diegenen die doorgaans vol spanning wachten op de volgende vondsten van dit zevental dat er allesbehalve een strikt release-politiek op na houdt.

Zoals gebruikelijk mankeert aan de muziek weinig of niets. Strakke Amerikaanse rock, in elkaar gedraaid onder het oog van producer David Foster en met de uitdrukkelijke hulp van de band Toto. Er is niets veranderd.

Voorts wordt hier en daar weer gestoeid met funk, is 'Drums' een mislukte persiflage op de huidige trommel-waanzin, faalt ook het titel-nummer volledig en blijft 'Tip Of My Tongue' een song ontleend aan Earth, Wind and Fire. Dan nog een duet van Fee Waybill en Martha David (The Motels) op 'Monkey Time' van Curtis Mayfield en dan hebben we het wel weer gehad.

Op 'Outside Inside' is, The Tubes andermaal het slachtoffer geworden van de eigen vriendjes-politiek. Langzaam maar zeker verzuipt de band in de rockmuziek waar voornamelijk anderen mee aan komen zetten en zonder dat daaraan nog iets wezenlijks of eigens van de groep zelf wordt toegevoegd.

Destijds waren het juist deze Tubes die talloze handen op elkaar kreeg omdat het één van de weinige Amerikaanse groepen was die op doordachte en humoristische wijze met persiflage en cynisme in de rockmuziek bezig was en faam wist te verwerven met een unieke live-act. Wat is daar nu van overgebleven?

Verjaardag dood van Elvis Presley herdacht

MEMPHIS — Ongeveer 25.000 fans van de zes jaar geleden overleden Elvis Presley hebben de herdenking bijgewoond, verspreid over vier dagen, van de Koning van de Rock en Roll bij gelegenheid van de verjaardag van zijn overlijden. De fans bezochten het huis, waar hun «koning» had gewoond in Memphis en bezochten zijn graf. Onderdelen van de herdenking waren verder een wandeltocht van elf km, een fakkelmars, een concert door het plaatselijke symphonieorkest dat uiteraard werk van Elvis Presley uitvoerde en de vertoning van films, waarin het idool van de duizenden fans optrad. Een van hen, Fred Dijs, had er 2200 dollar voor overgehad om de herdenking bij te wonen. Hij was afkomstig uit Nederland, zo berichtte AP

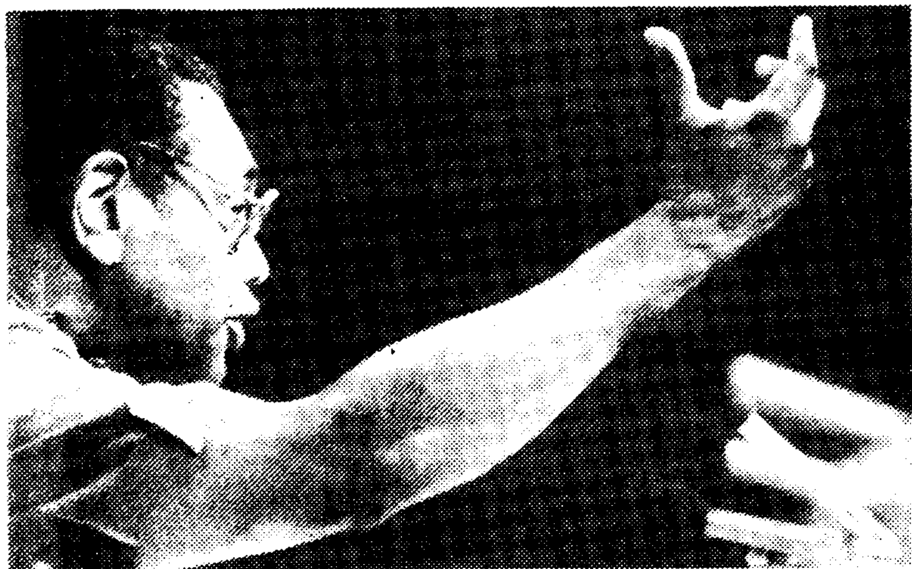
Gevaarlijk

BUENOS AIRES — Elke 33 uur komt in Buenos Aires iemand om het leven in het verkeer. En elke drie uur valt er een gewonde. Daarmee is de Argentijnse hoofdstad de meest gevaarlijke stad van de wereld geworden voor de jeugd tussen 5 en 30 jaar. Zo heeft de Statistiekafdeling van de Argentijnse politie berekend.

ANC VRAAGT MORELE EN FINANCIELE STEUN

Tijdens Vancouver-vergadering van Wereldraad

Kerken worstelen met vrede en bevrijdingsstrijd

Dr Philip Potter spreekt de vergadering toe

TIJDENS DE BIJEENKOMSTEN van de Wereldraad van Kerken in Vancouver zijn de tegenstellingen tussen rijk en arm met pijnlijke precisie nog maar weer eens blootgelegd. Kerken uit de rijke landen en in de Derde Wereld probeerden in Vancouver uit te zoeken wat ze elkaar nog te zeggen hebben. Zo begon Ed Olivier in de Haagsche Courant een beschouwing.

De Westduitse theologe Dorothee Sölle citeerde tijdens haar toespraak voor de algemene vergadering van de Wereldraad uit twee brieven. Eén van de brieven was het relaas dat een Braziliaanse vrouw aan een religieuze had gedicteerd, omdat ze zelf niet kon schrijven. Ze vertelde over twee van haar kinderen, die kort na de geboorte van honger waren gestorven. Een priester had tegen de vrouw gezegd, dat de kinderen haar in de hemel als engelen zouden afwachten. Maar ze vroeg zich af of die priester wist wat het betekende om een kind te verwachten, het lief te hebben en het in vier maanden te zien verhongeren.

De andere brief die Sölle voorlas, kwam van een 35-jarige

Kerk en wereld

ambtenaar uit een niet nader aangeduid Europees land. De man twijfelde aan de zin van het leven. Hij had een vrouw, twee kinderen en een goed huwelijk. "Soms denk ik dat ik ermee moet kappen, maar ik heb de kracht er niet toe. Je kunt niet alles weggooien wat je hebt opgebouwd".

KERN

Deze brieven raken de kern van de tegenstelling tussen rijk en arm. De briefschrijvers zijn beiden lid van een kerk. Die kerken proberen in de Wereldraad dichter tot elkaar en tot God te komen, maar tweederde van de mensheid is uitgesloten van het leven in overvloed, waarvan de bijbel spreekt.

De oorzaak hiervan zijn de economische wetten die door het rijke Westen worden opgelegd, zegt Sölle. In de 'Eerste Wereld' lijden velen onder de leegheid van hun leven, hoewel ze alles hebben. "Wie het geld tot zijn God maakt, moet de bewapening tot zijn politieke prioriteit maken. Door voor de vrede en tegen de bewapening te strijden, delen wij de bevrijdingsstrijd van de Derde Wereld". Dorothee Sölle is één van de Westerse theologen, die volgens kerkelijke traditie kunnen worden gerekend tot 'de roependen in de woestijn'. In de kerken wordt hen weinig in de weg gelegd, maar er wordt ook nauwelijks gereageerd op hun bittere aanklachten. Niet veel predikanten zullen zich 's zondags in de kerk wagen aan haar stellingen, zodat er over de publikaties van Dorothee Sölle meer buiten dan binnen de kerken wordt gediscussieerd.

De feministische theologe is onder meer door haar eigen Evangelische Kerk van Duitsland (EKD) verweten, dat ze zo langzamerhand tot de randkerkelijken is gaan behoren. De EKD had al bezwaar aangetekend tegen het feit dat de Wereldraad Sölle als spreker had uitgenodigd. De vrouw die Duitsland de rug heeft toegekeerd en in New York woont en werkt, heeft hierop de 'vrienden van de vredesbeweging' opgeroepen niet uit de EKD te stappen. "Als God uit stenen zonen en dochters kan maken, dan kan hij dat zelfs uit de EKD", zei ze.

EIGENBELANG

Alhoewel vele deelnemers aan de assemblee de gedachten-gang van de Sölle hebben onderschreven, is de kritiek op de Westerse vredes-beweging niet gering. De kerken in de Derde Wereld verwijten de vredes-beweging in West-Europa en Noord-Amerika louter eigen-belang na te streven. De Zuidafrikaanse theoloog dr Alan Boesak, die op de nominatie staat om gekozen te worden tot secretaris-generaal van de Wereldraad waarschuwde al, dat de strijd tegen de kern-bewapening geen alibi mag zijn om de problemen van honger, armoede en racisme weg te poetsen. De kerken uit de Derde Wereld hebben voor het begin van de assemblee laten weten dat er in Vancouver iets zou moeten gebeuren. En dat de Wereldraad niet kan volstaan met het aanvaarden van resoluties, die van alles afkeuren, maar waar geen consequenties aan worden verbonden.

De Indiase filosoof Gopal Singh verweet de kerken tijdens de plenaire vergadering op sarcastische toon de Derde Wereld te vernederen. Het was de eerste keer in de geschiedenis van de Wereldraad dat een vertegenwoordiger van een niet-christelijke religie het woord voerde. De Indiër riep de assemblee op te voorkomen dat in arme landen enerzijds het evangelie wordt gepredikt, terwijl anderzijds wapens naar dat land worden gebracht.

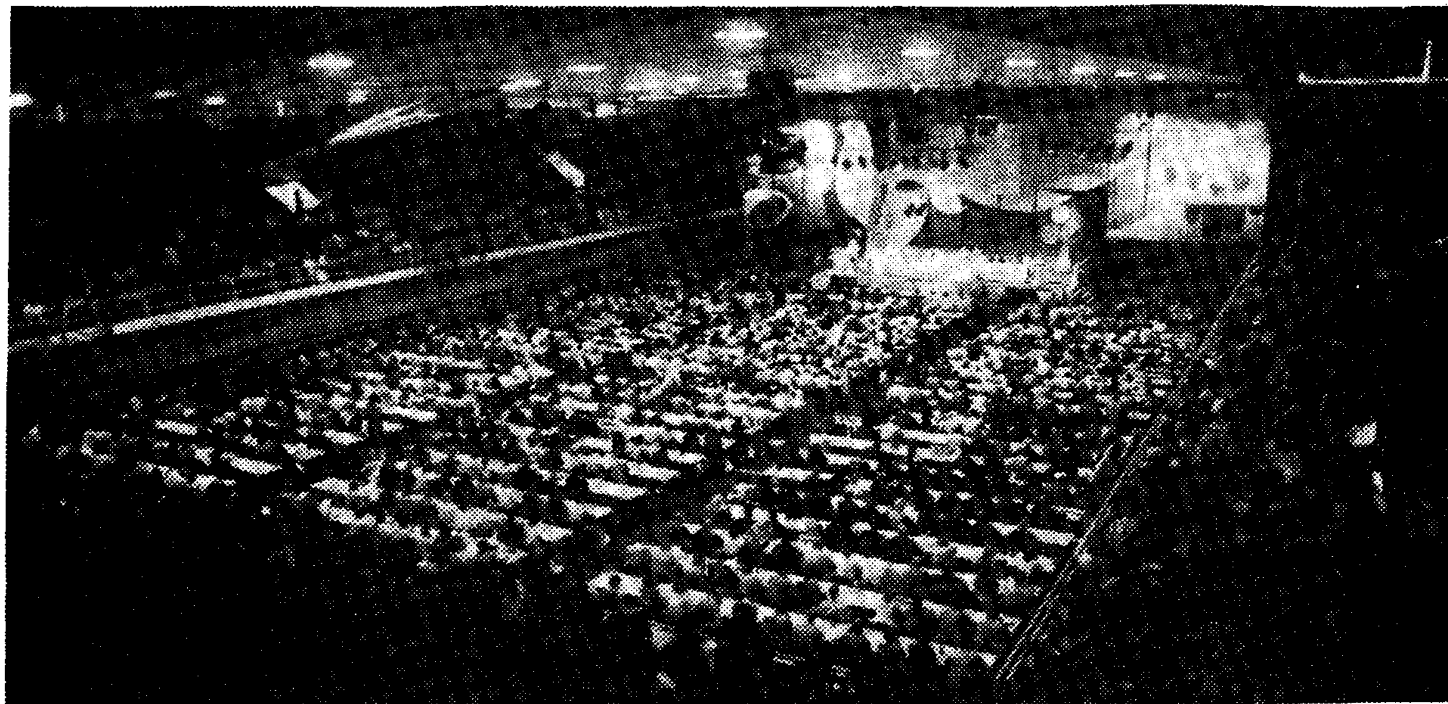
De Nederlandse oud-minister Jan Pronk — onder-secretaris van de UNCTAD — noemde in Vancouver het kapitalisme als één van de oorzaken van de ellende in de wereld. Dat het communisme niet bijdraagt aan een rechtvaardige samenleving is bekend, zei Pronk. Hij hekelde het feit dat in het Westen discreet wordt gezwegen over het falen van de vrije ondernemingsgewijze produktie.

NIET GENOEG

Dat door de Wereldraad uitgenodigde sprekers en de vertegenwoordigers van kerken uit de geïndustrialiseerde landen bereid zijn gebleken de hand in eigen boezem te steken, is volgens de vertegenwoordigers uit de Derde Wereld niet genoeg. In de arme landen hebben ook de kerken begrepen dat de christenen in West-Europa bij voorbeeld niet unaniem achter een boycot staan, of het eens kunnen worden over zaken als de steun van de Wereldraad aan de toenmalige bevrijdings-beweging van Rhodesië, het huidige Zimbabwe.

De Zuidafrikaanse bevrijdings-beweging ANC heeft bij de assemblee een pleidooi gehouden voor financiële en morele steun van de kerken aan het ANC. De bevrijdings-beweging heeft de kerken geld gevraagd voor de bouw van een school voor gevluchte Zuidafrikaanse jongeren in Tanzania. De Nederlandse kerken vervullen volgens het ANC een sleutelrol in de strijd tegen de apartheid, „omdat die kerken duidelijk hebben gemaakt dat het Nederlandse volk aan de kant van de onderdrukten staat".

In Nederland heeft het comité 'Geen kerkgeld voor Geweld' al geprotesteerd tegen de financiële steun aan het ANC. De Wereldraad staat voor de moeilijke opgave zich uit te spreken over wat kan worden beschouwd als daadwerkelijke steun aan de strijd tegen onderukking, armoede en honger, zonder van de lid-kerken te vervreemden. Dat was immers de vraag die de zesde assemblee van de Wereldraad van Kerken wilde beantwoorden. Tot zover Ed Olivier in de Haagsche Courant.

De vergaderzaal in Vancouver tijdens de openingsdienst, volgestouwd en keurig verlicht.

Klein, maar zelfstandig

JACKSON — In weerwil van de neiging tot éénwording van kerken van gelijke afstamming, zal de kleinste Lutherse kerk in de Verenigde Staten zelfstandig blijven. Het betreft hier de Eielson-synode, ook wel bekend onder de naam Evangelische kerk van Amerika. Het aantal (bejaarde) leden bedraagt 50 en de nieuwe voorzitter van de synode is de 42-jarige boer Truman L. Larson, die zijn vader is opgevolgd als lekeprediker. De kerkformatie beschikt over twee kerkgebouwen, een in Jackson en het andere in het landelijk gelegen French Lake in Minnesota.

De kerk handhaaft hardnekkig zijn zelfstandigheid, gezien zijn Noorse afkomst en het unieke van het kerkelijk leven, dat nooit iets uitstaande heeft gehad met officiële predikanten-opleiding of een orde van dienst. In 1953 waren er nog 1.500 lidmaten, maar de meesten zijn gestorven en aan werving van nieuwe leden heeft de Eielson-synode nooit iets gedaan. De meeste nu nog aangesloten leden zijn boven de 70 of zelfs meer dan 80 jaar oud, vaak boeren-in-ruste. De 7 in 1965 aangesloten gemeenten zijn dientengevolge thans ineen geschrompeld tot twee. De synode van de kerk telt 14 leden.

In antwoord op Luthers verzoek:

VS-bedrijven willen in Zuid Afrika blijven

NEW YORK — De grootste kerk van Lutherse origine in de Verenigde Staten, de Lutherse kerk in Amerika (LCA), heeft thans driekwart van de antwoorden binnen op haar pleidooi bij 26 Amerikaanse ondernemingen, hun investeringen in Zuid-Afrika ongedaan te maken en uit dat land te verdwijnen. De aangeschreven ondernemingen werken onder meer met geld van het pensioenfonds van de LCA. Ongeveer een kwart van de bijna 1,3 miljard gulden dat in het pensioenfonds is gestort, is besteed aan aankoop van aandelen van bedrijven die zakelijk zijn geïnteresseerd bij de republiek Zuid-Afrika, zoals General Electric, IBM, General Motors en Mobil Oil Corporation.

Geen van de antwoord gevende ondernemingen wenst te voldoen aan de kerkelijke oproep zich uit Zuid-Afrika terug te trekken. Sommige reacties zijn erg kort: „Wij zijn het niet met u eens, dank u". Andere bedrijven, waaronder Mobil Oil, hebben uitvoerige antwoorden geformuleerd. In wezen komen die neer op de stelling, dat de aanwezigheid van de onderneming in Zuid-Afrika de zaak van de zwarten daar dient. Sommige ondernemingen zouden de kwestie graag wat uitvoeriger met de LCA willen bediscussiëren.

De vorig jaar met overweldigende meederheid op de jaarvergadering van de LCA aangenomen resolutie, heeft intussen ook scherpe tussen-stellingen tussen kerkleden ten gevolge gehad. Dat is mede in de hand gewerkt door het bestaan van twee resoluties van de LCA, die elkaar gedeeltelijk tegenspreken. De ene roept op tot desinvestering in Zuid-Afrika, de andere tot het volledig terugtrekken van de onderneming uit dat land. De resolutie waar het in de brief aan de 26 Amerikaanse ondernemingen om gaat, dringt aan op volledige terugtrekking.

De LCA zal op de in september te houden algemene vergadering moeten beslissen over de vraag, wat na de afwijzing door de bedrijven nu verder nog kan worden gedaan. (RNS).

Aartsbisdom:

In halfjaar 2900 executies

SAN JOSE — Bijna 2900 personen zijn in het eerste halfjaar van 1983 in El Salvador slachtoffer van executies geworden. Het merendeel van de moorden werd gepleegd door militairen van het Salvadoraanse leger. Dit heeft de juridische hulpdienst van het aartsbisdom van San Salvador in de Costaricaanse hoofdstad San Jose bekend gemaakt.

Van de 2823 personen die zijn geëxecuteerd waren er 175 gemarteld en 32 personen waren onthoofd, aldus het aartsbisdom. Het Salvadoraanse leger voerde in de betrokken periode 575 eigenmachtige arrestaties uit. Het aartsbisdom meldde dat de kritische mensenrechten-situatie in El Salvador nog steeds verslechtert. De operaties van het leger en van paramilitaire groepen, zoals de doodseskaders en burgerwachten, breiden zich steeds verder uit. Veel boeren die niets met de guerrilla te maken hebben worden het slachtoffer van het geweld. Dit geldt vooral in de districten San Vincente, San Salvador, Cuzcatlan, Usultan, Morazan en Chalatenango, aldus het aartsbisdom

Aartsbisschop Tutu:

Uit Namibie kan derde wereldoorlog voortkomen

VANCOUVER — Bisschop Desmond Tut, secretaris van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken, vreest dat de onstabiele situatie in Namibië kan leiden tot een derde wereldoorlog. Hij zei dit op een persconferentie in Vancouver, waar hij de laatste dagen van de wereldraad-vergadering bijwoonde. De Anglicaanse bisschop werd met een langdurig applaus verwelkomd door de vergadering.

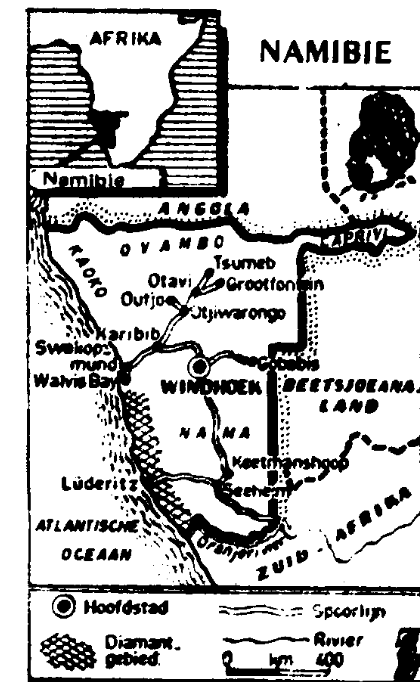
De bevrijding van Namibië moet op korte termijn gebeuren, zei Tutu. Het Namibische volk heeft de indruk door Zuid-Afrika te worden geterroriseerd. Door de zwakte van de buurlanden heeft Zuid-Afrika praktisch de vrije hand. Pretoria steunt de opstandelingen in Mozambique, heeft agressie bedreven in Angola en andere landen. Tut pleitte voor de uitvoering van resolutie 435 van de Verenigde Naties inzake Namibië.

Tutu toonde zich vooral bezorgd over de situatie in de zogenaamde Thuislanden. De afgelopen jaren zijn daar reeds 3.5 miljoen zwarten „gedumpt als huisvuil". Als er moeilijkheden komen, dan zal het op het platteland zijn. De mensen wil daar genoeg te eten hebben, aldus Tutu.

Hij vond het vreemd dat sommige mensen nog steeds denken dat het zwarte verzet het geweld in Zuid-Afrika heeft geïntroduceerd. De belangrijkste vorm van geweld is Apartheid, zo zei hij. „Dat mannen en vrouwen gescheiden zijn over vele duizenden kilometers voor elf van de twaalf maanden, dat is het geweld in ons land". In de tweede Wereldoorlog steunden de kerken het gewapende verzet. Bonhoeffer, die een aanslag op Hitler pleegde, wordt niet zonder reden een moderne heilige genoemd. "Waarom zijn de kerken in het Westen plotseling pacifistisch als het om geweld van het zwart verzet gaat?".

Iedereen die de Apartheid steunt, moet zich volgens hen afvragen of hij ook het Nazisme zou steunen. „Apartheid en racisme zijn even kwaadaardig en verwerpelijk als het Nazisme". Het Westen heeft het morele recht niet om te profiteren van de ellende en het lijden van de zwarte bevolking in Zuid-Afrika, aldus Tutu.

Hij roemde tenslotte het optreden van de rooms-katholieke kerk in Zuid-Afrika. „Wij zijn aartsbisschop Hurrley bijzonder dankbaar voor de steun die hij aan onze zaak geeft". En met een verwijzing naar het Poolse volk dat zich ook onderdrukt voelt, zei Tutu met een brede lach: „Ik ben blij dat de paus een Pool is".

...Namibie moet op korte termijn vrij...

Paters in Praag vrijgelaten

PILSEN/WENEN — De twee Tsjechoslowaakse paters Franciscanen die midden juli tot gevangenisstraffen van resp. zes en acht maanden waren veroordeeld, zijn onverwacht vrijgelaten. Dit heeft het Katholieke Oostenrijkse persbureau Kathpress in kringen van de Franciscanen in Wenen vernomen.

Josef Mazanec (57) en Frantisek Pometlo (48) waren met anderen bij een landelijke politie-actie tegen de orde der Franciscanen op 27 maart (Palmzondag) opgepakt. Zij werden veroordeeld omdat zij een jongeman illegaal in de orde zouden hebben opgenomen en omdat zij in strijd met de wet godsdienstige geschriften zouden hebben opgesteld. Mazanec en Pometlo waren de enigen van de groep aangehouden personen die terecht hebben gestaan. De overigen waren eerder op vrije voeten gesteld.

De Tsjechoslowaakse autoriteiten hebben de religieuze orden streng verboden nieuwe leden op te nemen. Vermoed wordt dat de actie van de politie tegen de Franciscaanse orde was ondernomen, omdat de belangstelling van jongeren voor deze orde zeer groot is.

Door DDR leider Honecker

Carstens uitgenodigd voor Luther-eeuwfeest

BONN — De Oostduitse leider Erich Honecker heeft de Westduitse president Karl Carstens uitgenodigd voor een bezoek aan Oost-Berlijn in november, ter gelegenheid van de officiële herdenking van de 500e geboortedag van Martin Luther. Dit heeft een presidentiële woordvoerder in Bonn bekend gemaakt.

volgens hem heeft Carstens nog niet beslist of hij de invitatie zal aannemen, die moeilijke protocollaire problemen oproept. Hoewel de president als staatshoofd is uitgenodigd, zal het geen staatsbezoek worden. Het zou de eerste maal zijn dat een Westduitse president de communistische DDR bezoekt. Hoewel de twee staten in 1972 een basisverdrag hebben gesloten, waarbij diplomatieke betrekkingen werden aangegaan, erkent de Westduitse regering de DDR niet als een buitenlandse mogendheid.

Eerder dit jaar had Carstens de wens uitgesproken om als particulier naar de DDR te reizen voor de protestantse kerkelijke festiviteiten in mei voor de Luther-herdenking, maar daar is toen niets van gekomen. Honecker is voorzitter van de staatscommissie die de officiële viering organiseert. De DDR die officieel een atheïstische staat is, met een sterke protestantse kerk, stelt Luther vooral voor als een sociale revolutionair.

ERICH HONECKER
...moeilijke uitnodiging...

De uitnodiging van Honecker is een nieuw teken van het streven van beide Duitse staten om hun relaties te verbeteren, ondanks mogelijke spanningen later in dit jaar over de voorgenomen plaatsing van nieuwe Amerikaanse raketten voor de middel-afstand in de Bondsrepubliek. Een belangrijke ontwikkeling was de verrassende particuliere ontmoeting tussen Honecker en de rechtse Beierse Franz-Josef Strauss, die lange tijd in de Oostduitse pers is afgeschilderd als het prototype van de Westduitse ‚revanchist'.

Het bureau van Strauss maakte later bekend dat de Oostduitse autoriteiten inmiddels vijf van de negen gevangenen hebben vrijgelaten, voor wie Strauss bij Honecker had gepleit. De betrokkenen die gevangen zaten omdat zij gepoogd hadden naar het Westen uit te wijken, zullen zich, naar wordt verwacht, binnenkort in West-Duitsland mogen vestigen, aldus de woordvoerder in Muenchen. Hij zei dat „een naaste medewerker van Honecker" namens de Oostduitse leider Strauss telefonisch de vrijlating had bevestigd.

Volgens westelijke diplomaten kan de uitnodiging aan Carstens moeilijkheden opleveren betreffende de status van Oost-Berlijn, dat volgens de Westelijke opvattingen nog steeds valt onder de soevereiniteit van de vier overwinnaars in de Tweede Wereldoorlog — de Verenigde Staten, de Sovjet-Unie, Engeland en Frankrijk. De DDR en de Sovjet-Unie erkennen op hun beurt West-Berlijn niet als deel van de Bonds-republiek. De Westduitse bonds-kanseliers Willy Brandt en Helmut Schmidt hebben bij hun bezoeken aan de DDR Oost-Berlijn steeds gemeden..

Eis van christen-democraten:

Ook rooms-rood verbond in de Italiaanse raden

...ER VOOR HET eerst in ...geschiedenis van de Itali... republiek een socialist premier optreedt, zijn de christen-democraten duidelijk in de weer om een vinger in de pap te houden. Niet alleen hebben ze voor de meeste ministers gezorgd (met inbegrip van een vice-premier), ...ze zetten de socialisten ...dien onder druk met de ...t het rooms-rode regeringsverbond nu zijn ...slag dient te krijgen op ...en regionaal niveau. ...ichtte Rudy Simons Cohen in de Haagsche Courant. ...rdt dit de prijs die de Italiaanse socialisten moeten betalen voor het premierschap, waarnaar zij zo hebben verlangd? Kaart ...ns kabinet heeft Craxi laten ...muikelen om de christendemocratische hegemonie te ...n, parlements-ontbinding ...ervroegde verkiezingen ...hij er voor geforceerd. Het ...weinig geholpen, de christen-democraten blijven 's lands ...ste partij. De enige nieuwe ...lijkheid is dat de socialisten hun stormloop op het christen-democratische bolwerk niet ondernemen om een akkoord met de communisten aan te gaan.

ENRICO BERLINGUER
...met verbittering...

Enrico Berlinguer heeft het met verbittering moeten verdragen. De communistische leider had gehoopt op een 'links alternatief', een communistisch-socialistisch verbond. In plaats daarvan zitten de socialisten onder leiding van Craxi zelf op nieuw bij de christen-democraten in het kabinet, "in een kooi waarvan de christen-democraten de sleutel hebben", zoals Berlinguer grimmig heeft opgemerkt. Al jaren moet hij aanzien hoe het effect van zijn lokale verkiezingswinst steevast beperkt blijft tot Italië's plaatselijke provinciale en regionale besturen-organen. Daar regeren wel degelijk de communisten. Maar in de landspolitiek willen de Italianen de communisten niet over de streep helpen.

MOSKOU

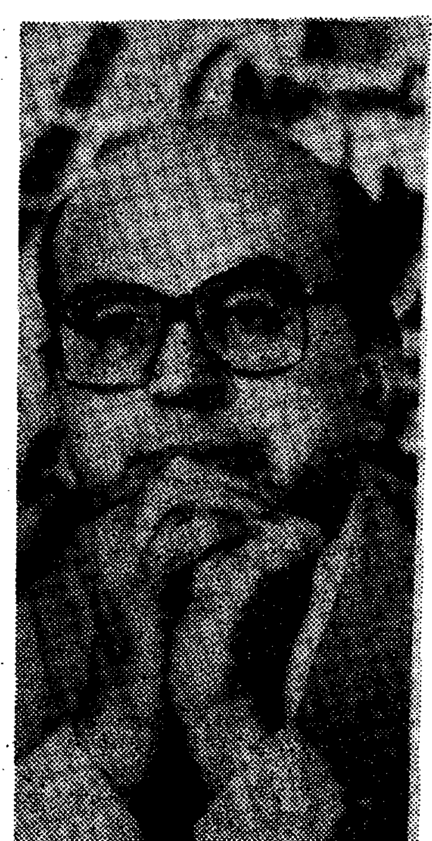
"Voor de gemeenteraadsverkiezingen stem ik altijd links", kan men veel mensen hier horen zeggen. "Kijk eens hoe goed de communisten het doen: nieuwe straten, waterleiding, betere ambtenaren op het stadhuis. "Maar", zo voegen ze eraan toe, "in de landspolitiek vertrouw ik de communisten niet, dat wordt samenwerking met Moskou. Het resultaat van deze redenering is in grote delen van Italië te zien. Communisten en socialisten besturen de Noorditaliaanse industriegordel van Piemonte en ook het uitgestrekte gebied van Emilia-Romagna (hoofdstad Bologna) en Umbria in het centrum van het land. In Toscane regeren de communisten zelfs alleen. In de gemeenteraden van grote steden als Rome, Milaan, Venetië, Genua en Napels zijn de christen-democraten in de oppositie. De communisten zijn daar dik tevreden mee, zij zien deze situatie als een springplank naar de nationale politiek. Eens, zo geloven zij, zullen zij op nationaal niveau even hecht met de socialisten samenwerken als nu in de provincie.

IRRITATIE

De christen-democraten hebben er nooit veel aan gedaan om deze ambitie te keren. Nu, met Bettino Craxi als premier, gaan ze er tegenin. De socialistische verbroedering met de communisten op zoveel plaatsen in het land irriteert hen, ze vinden dit soort allianties in strijd met de politieke kleur van het nationale kabinet. Volgens hen moet de rooms-rode regerings-coalitie overal op plaatselijk niveau doorwerken.

Als dit christen-democratische plan doorgaat, heeft de vorming van Craxi's kabinet verregaande consequenties voor Italië's politieke kleur. Moet Craxi zijn premierschap bekopen met links machtsverlies in stad en provincie? Dat is de vraag waarover christen-democraten en socialisten bij de regerings-vorming tot het laatst gestreden hebben en die bij de installatie van het kabinet nog onbeantwoord was.

Het antwoord komt ongetwijfeld deze herfst, dan zijn er gemeente-raadsverkiezingen in Napels. De samenstelling van het Napolitaanse college zal duidelijk maken of Italië's lagere bestuursorganen zich met een socialistische premier in Rome vreemd genoeg naar rechts zullen gaan bewegen. Tot zover Rudy Simons Cohen in de Haagsche Courant.

BETTINO CRAXI
...prijs voor premierschap...

Ministerie en Energie van VS waarschuwt:

Eind deze eeuw helft olie-reserves van Golfstaten op

WASHINGTON — De kans bestaat dat de landen aan de Perzische golf tegen het jaar 2000 hun bewezen oliereserves voor meer dan de helft hebben leeggehaald, waardoor het gevaar ontstaat dat de wereldolieproduktie kleiner wordt dan de vraag. Dit meldt het Amerikaanse ministerie van Energie in een rapport over de oliereserves in het Midden-Oosten.

Qatar kan tegen het einde van deze eeuw volledig zonder olie komen te zitten en de reserves van Bahrein kunnen in 2020 op zijn. Eind 1981 beschikten de landen aan de Perzische Golf over winbare reserves van in totaal 593 miljard vaten (van 159 liter).

Die reserves kunnen overigens een stuk groter worden als er nieuwe olievondsten worden gedaan, waardoor het tijdstip waarop de bronnen droogvallen wordt opgeschoven. Er zijn zeker nog vijftig olievelden waarvan de omvang nog niet is vastgesteld, aldus het rapport. De reserves kunnen toenemen met tussen de 72 en 337 miljard vaten, zo schat het ministerie.

Uitgaande van een produktiehoeveelheid van gemiddeld 7,14 miljard vaten per jaar in de jaren zeventig zijn de bekende, winbare reserves van de landen aan de Perzische Golf toereikend voor ongeveer 58 jaar. De olieproduktie is echter steeds vergroot om aan de toenemende vraag te voldoen. Zo bedroeg de gemiddelde jaarproduktie van olie in de jaren zestig 3,01 miljard vaten.

Als de produktie in de jaren tachtig met maar de helft toeneemt van de groei van de jaren zestig op de jaren zeventig, zal de gemiddelde olieproduktie van 1981 tot en met 1990 8,46 miljard vaten per jaar bedragen. Dat betekent dat de bewezen reserves van de Golflanden eind 1989 334 miljard vaten zullen bedragen, voldoende voor 39 jaar bij een voortdurende jaarproduktie van 8,46 miljard vaten. Aan het eind van deze eeuw bedragen die reserves dan 249 miljard vaten.

Jeruzalem klaagt erover in Washington

Relaties Egypte en Israel zijn op diepepunt beland

WASHINGTON — De Egyptisch-Israelische betrekkingen, verzuurd door de Israelische inval in Libanon en de vastgelopen onderhandelingen in het Midden-Oosten, zijn op een dergelijk laag niveau aanbeland dat Israel officieel heeft geklaagd in Washington.

Een deel van de 15 uur die de Israelische en Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Sjamir en Shultz onlangs met elkaar spraken werd door de Israeliers gebruikt om uiting te geven aan "ernstige bezorgdheid" over de economische en diplomatieke betrekkingen tussen Cairo en Jeruzalem, volgens diplomatieke kringen. "Wij zouden graag zien dat beide landen er sterke, hartelijke betrekkingen op nahielden", zei een Amerikaanse woordvoerder.

Het vredesverdrag van 1979 tussen Egypte en Israel en het aangaan van "normale betrekkingen" waren de voornaamste tastbare resultaten van het vredeswerk onder auspiciën van de Verenigde Staten dat begon op de topconferentie van Camp David in 1978. Arabische landen veroordeelden er Egypte om en de meeste braken hun diplomatieke betrekkingen met Cairo af. Maar het weer toegroeien van Egypte naar de Arabische wereld in de laatste achttien maanden, is ten koste gegaan van de betrekkingen met Israel.

Op de Israelische klachtenlijst staan onder meer:

Ondanks de voorziening in het verdrag voor "normale" betrekkingen, heeft Egypte geen ambassadeur in Israel gehad sinds juni 1982, toen de zittende werd teruggeroepen in verband met een Egyptisch protest tegen de inval in Libanon. Toen de zaak bij de Egyptenaren aan de orde werd gesteld door de Verenigde Staten, antwoordden eerstgenoemden dat "normale betrekkingen" niet noodzakelijk "goede betrekkingen" behoeven te betekenen. De Egyptenaren wijzen op de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie, die het niveau van hun betrekkingen dikwijls bij wijze van protest in niveau hebben verlaagd.

De handel tussen Egypte en Israel is blijkens Egyptische cijfers waarin de Verenigde Staten zeggen zich te kunnen vinden in 1982 sterk afgenomen. De Egyptische olie-export naar Israel daalde in 1982 ingrijpend, maar de Israeliers geven toe dat Cairo zich heeft gehouden aan de afspraak Israel alle olie te verkopen die het nodig heeft, hetgeen momenteel een 40.000 barrel per dag is.

De Egyptische bezoeken aan Israel zijn ongeveer eenzesde van het aantal in de omgekeerde richting. De Israeliers menen dat reizen naar Israel opzettelijk met bureaucratische hindernissen door Egypte worden bemoeilijkt, in strijd met de geest van het vredesverdrag. Egypte antwoordt: "Wij hebben de piramiden en de Nijl. Waarom zou iemand naar Israel gaan?"

De Anti-Israelische propaganda in de Egyptische kranten is evident, zeggen Israelische officiele kringen, en officiele verklaringen van Egyptische hooggeplaatsten zijn geleidelijk vijandiger geworden. Egypte haalt de schouders op en zegt dat de Egyptische kranten een traditie hebben van openhartig en soms hard aankomend commentaar, dat evenzeer is gericht tegen Egyptische politici als het buitenland. Egyptische bewindslieden, als daar is de minister van Buitenlandse Zaken Kamal Hassan Ali, zijn op felle wijze kritiek op Israel gaan uiten voor zijn voortdurende bezetting van Libanon en de westoever. Een woordvoerder van Ali, heeft gezegd dat Israels Libanonbeleid "de spanning in het gebied vergroot en een sfeer schept die de weg baant voor geweld en strijd".

Israels stafchef, Moshe Levi, klaagde er over dat aan de grens tussen de door Israel bezette strook van Gaza en Egypte de activiteit van terroristen toenam. Hij maakte de Egyptenaren geen verwijt, maar zei wel dat zij niet in staat leken te zijn er een einde aan te maken. De wederzijdse betrekkingen werd ook geen dienst bewezen toen in juli een rapport van de Amerikaanse algemene rekenkamer uitlekte over de Amerikaanse hulp aan Israel. Israelische officiele personen namen afstand van de Amerikaanse opvatting dat "Jordanie en Egypte gematigde staten" zijn.

Israel zegt daarbij dat Egypte ondanks alles een bedreiging blijft inhouden "omdat het vredesverdrag niet voldoende is beproefd door de tijd en vanwege het onstabiele karakter dat Arabische regeringen in het Midden-Oosten pleegt te kenmerken".

Malvinas-parlementariers naar VN-commissie

PORT STANLEY — Twee leden van de Wetgevende raad van de Malvinas-eilanden zijn naar Londen vertrokken en gaan vandaaruit naar de Verenigde Naties. De beide leden, John Cheek en Tony Blake, gaan in de Dekolonisatiecommissie van de VN het zelfbeschikkingsrecht van de bewoners van de Malvinas-eilanden verdedigen. De beide parlementariers vertrekken op een ogenblik dat er steeds weer geruchten de ronde doen van een mogelijke nieuwe Argentijnse actie. De mannen toonden zich bezorgd over de recente schendingen van de oorlogszone welke Groot Brittannie in het betrokken gebied heeft afgekondigd. Onlangs hebben Argentijnse vissersboten en een vliegtuig zich daar niet aan gehouden. In Londen zullen zij op Buitenlandse zaken overleg plegen voordat zij hun mening laten horen in de Dekolonisatiecommissie. Later komt de kwestie ook aan de orde in de algemene vergadering van de VN zelf. Zoals bekend laat Argentinie rechten gelden op deze eilanden. Verleden jaar heeft Argentinie een complete oorlog daarvoor gevoerd en verloren tegen Engeland. Londen wil nu niet meer horen over een regeling met Argentinie over deze voor Engeland in feite onnutte eilanden.

Onderhandelen

...HANDENDER wordt de vraag ... van de ...bilende partijen ... onderhandelen in Midden-Amerika. Als ...strijd roepen de Verenigde Staten, Cuba, Nicaragua, El Salvador en Honduras dat zij het vredes-initiatief van de Contadora-groep ondersteunen. Maar tot de onderhandelingen die deze groep beoogt, is het niet gekomen. Ook op de meest recente bijeenkomst, die onder Contadora-auspiciën is gehouden in Panamá-stad, werd vooral gepraat over de vraag waarover en hoe nu precies zou moeten worden onderhandeld; zelfs dat gesprek bleef vruchteloos. Doordat de betrokken landen het steeds meer naar zich toe interpreteren, loopt het begrip "Contadora-initiatief" het gevaar alle inhoud kwijt te raken. Op Nicaragua's aanbod in multi-laterale onderhandelingen over wapenleveringen vanuit het buitenland naar de strijdende partijen in El Salvador te praten, is in Washington gematigd positief gereageerd. President Reagan sprak over "een eerste stap", maar in één adem voegde hij er aan toe: "Ik geloof niet dat die ver genoeg gaat". Hij achtte vrede niet mogelijk zonder democratie.

Het Amerikaanse doel wordt steeds openlijker naar buiten gebracht: niet alleen voorkomen dat de Sandinisten met Russische en Cubaanse hulp hun revolutie exporteren, maar ook het corrigeren van de "verraden revolutie" in Nicaragua. De Sandinisten hebben de ene dictatuur door de andere vervangen, aldus president Reagan en zo lang de Sandinisten aan de macht zijn, zal een oplossing in Midden-Amerika "buitengewoon moeilijk" zijn. Amerikaanse pressie op de Sandinisten heeft volgens de ambassadeur in Managua als oogmerk hun "gedrag te veranderen". De vestiging en versterking van democratische instituties is de eerste voorwaarde voor onderhandelingen, schreef Reagan in een brief aan de Contadora-groep. Het zou overigens ...s geloofwaardigheid vergroten wanneer de Amerikaanse belangstelling bij democratie in het gebied in het verleden wat duidelijker aan het licht was gekomen. Terwijl Amerikaanse marine-schepen ...en naar de kusten voor Nicaragua heeft ook de Cubaanse leider Fidel Castro een aanbod gedaan: terugtrekking van alle buitenlandse militaire adviseurs in Midden-Amerika. Ook hierop was de Amerikaanse reactie lauw. Reagan zei dat Castro eerst maar met de Contadora-groep moet gaan praten. Maar uiteindelijk is het ondenkbaar dat de Verenigde Staten niet betrokken zijn bij een gesprek over een gebied "van vitaal belang voor (hun) veiligheidsbelangen" is.

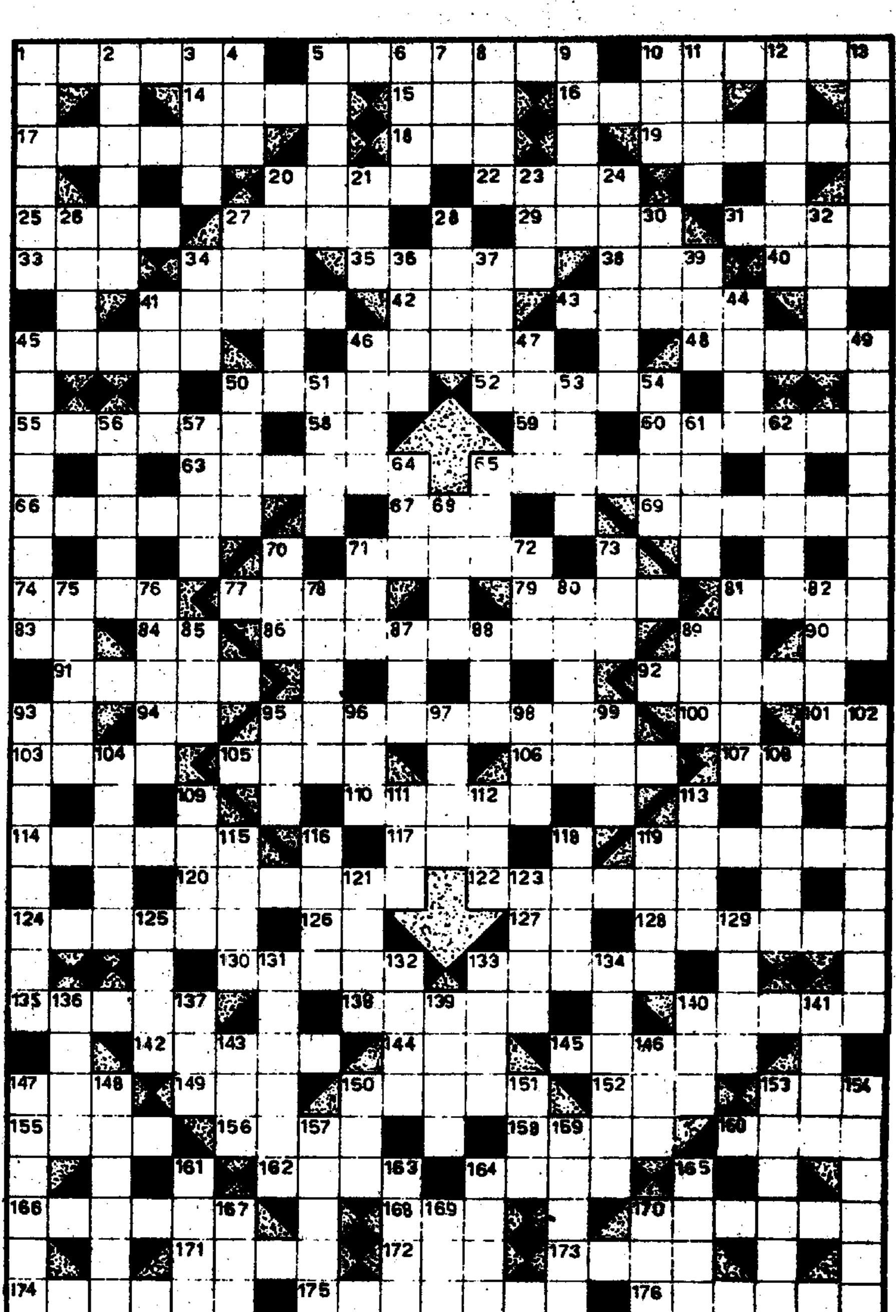
Het is van groot belang een situatie te vermijden waarin onderhandelingen niet meer mogelijk zijn of niet meer tot oplossingen kunnen leiden. Wanneer er een akkoord tussen Nicaragua en Honduras zou komen, zou het nu al een probleem zijn wat er moet gebeuren met de ...s de Amerikanen 10.000 bewapende anti-Sandinisten in Honduras. Zullen zij hun wapens zo maar neerleggen? Ook de harde koers ...is ingeslagen met het aangekondigde Amerikaans militair machtsvertoon in Midden-Amerika draagt het gevaar in zich ongewild voldongen feiten te creëren die onderhandelingen of aanbevelingen van de commissie-Kissinger niet meer kunnen terugdraaien.

...t wordt in Washington opgemerkt dat het onmogelijk is in ab...o te praten over terugtrekking van militaire adviseurs en stopzetting van de wapenstroom zonder effectieve controlemogelijkheden. Maar het zou verkeerd zijn onderhandelingen hieromtrent bij voorbaat als kansloos te beschouwen. Er zijn allelei scenario's ...ar waarin de onderhandelingen slagen of juist noodzakelijkerwijs mislukken, maar alleen een praktijktest kan de juistheid daarvan aantonen.

...ook het belang van de ontmoeting tussen de Amerikaanse afgezant Richard Stone en Ruben Zamora, een leider van het Salvadoraanse verzet. De standpunten liggen ver uit elkaar, de mogelijkheid ...of beide zijden het contact als een façade wil gebruiken om ...militaire acties aan de aandacht te onttrekken, is duidelijk ...zig, maar in ieder geval blijkt er voldoende gemeenschappelijke ...e zijn voor een eerste gesprek. In hetzelfde licht zou het bemoedigend zijn wanneer het contact tussen Stone en Zamora zou bijdragen tot een gesprek tussen de Salvadoraanse regering en het verzet. Ongeduld werkt belemmerend bij onderhandelingen, zeker wanneer het om Midden-Amerika gaat. Decennia van geweld en economische problemen hebben sporen achtergelaten in het gebied die niet in een paar weken of maanden zijn weg te onderhandelen. Maar het zou een hele geruststelling zijn te weten dat alle betrokken partijen het lange, ...e en soms frusterende pad van onderhandelingen daadwerkelijk willen inslaan. Of die wil aanwezig is, kan alleen de proef op de som bewijzen.

Het bovenstaande commentaar verscheen in NRC-Handelsblad.

Amigoe Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. muziekterm; 5. warme wijndrank; 10. muziekterm; 14. toegang; 15. Europeaan; 16. uniek; 17. knaap; 18. hoofddeksel; 19. niet goed; 20. Surinaamse pad; 22. jus; 25. gekheid; 27. Indonesische winkel; 29. telwoord; 31. lusthof; 33. herkauwer; 34. raamscherm; 35. glazen uitbouw aan een huis; 38. deel van het oor; 40. bid (Lat.); 41. stopplaats; 42. koordans; 43. leemte; 45. viseter; 46. inhoudsmaat; 48. luchtsprong; 50. reeks; 52. mond; 55. sporterm; 58. reeds; 59. nummer; 60. droombeeld; 63. vaardig, gereed; 65. staat voor ongehuwd samenleven; 66. herberg, rine; 67. soort, genre; 69. periode; 71. genoeg!; 74. overdaad; 77. vreemd munt; 79. karakter; 81. roofvis; 83. dat is; 84. per expresse; 86. aandacht, uiting van kritiek; 89. nummer; 90. gewicht; 91. gelaatskleur; 92. gevecht; 93. discjockey; 94. maanstand; 95. iemand die aangeklaagd is; 100. rund; 101. boom; 103. arbeid; 105. Indonesische voertuigje; 106. zwemvogel; 107. uitdrukking; 110. adreskaartje; 114. aard; 117. ongeluksgodin; 119. broodwortel; 120. onbepaald voornaamwoord; 122. mededinger; 124. stuk grond door water omgeven; 126. onderwijsvorm; 127. muzieknoot; 128. verlies, schade; 130. gewricht; 133. (houten)gebouw voor tijdelijk onderkomen; 135. mal; 136. telwoord; 140. kluchtig persoon, guit; 142. Moh. bijbel; 144. roem; 145. warboel; 147. boom; 149. nachtgewaad; 150. voorzijde van een gebouw; 152. deel van een boom; 153. slang; 155. as; 156. nadeel; 158. toegewijde vlijt; 160. stop; 162. afgelopen, slot; 164. eikeschiller; 166. kleine wilde ezel; 168. alvorens; 170. afslijting van land door de natuur; 171. deel van het hoofd; 172. dik en traag; 173. zekere slaapziekte; 174. bundel dierenfabels; 175. op zichzelf staand deel van een verhaal; 176. gemoedsbeweging.

VERTICAAL: 1. rang in het leger; 2. wildernis; 3. plaats in Noord Brabant; 4. dierenloop; 5. schenkvat; 6. stamloze moerasplant; 7. water in Schotland; 8. delfstof; 9. roofdier; 10. verkeerd; 11. eskimohuis; 12. vreemd munt; 13. netvlies van het oog; 20. afgepaste hoeveelheid; 21. visje; 23. ongeluksgodin; 24. maangodin; 26. verharde huid; 27. speelgoed; 28. plezier; 30. water in Utrecht; 32. peulvrucht; 34. scharnier; 36. meer in V.S.; 37. oevergewas; 39. waterbloem; 41. onbeschadigd; 44. bindmiddel, palmmeel; 45. argeloosheid; 46. kleur; 47. graad; 49. zonder einde; 50. nauw, eng; 51. venster; 53. schop; 54. vensterglas; 56. aangrenzend (Lat.); 57. toegankelijk; 61. deel van de voet; 62. boomloze vlakte in Zuid-Amerika; 64. open plek in een bos; 65. droogoven; 68. Bijbels figuur; 70. nieuw (in samenst.); 71. ontplofbaar projektiel; 72. streling; 73. hevig; 75. klein bolgewas; 76. leer van het heldendicht; 78. snelle voortgang; 80. positieve elektrode; 81. nest van grotere roofvogels; 82. slang; 85. gemeenschappelijke bouwgrond; 87. edel (samentrekking); 88. papegaai; 89. juist gewicht (afk.); 93. gebiedend; 95. kerkelijke straf; 96. toverheks; 97. beroep, post; 98. ingewand van haring; 99. spaanse exkoningin; 102. goed smakend; 104. klepper; 108. het uitgelezen gedeelte, de keur; 109. stuk grond bij een huis; 111. plat ovalen vat; 112. alvorens; 113. hofbal; 115. verstand; 116. groot dik stuk hout; 118. nakomeling; 119. kreupel; 121. middag; 123. Perzië; 125. rijstbrandewijn; 129. fijne beharing; 131. kleurspeling, tint; 132. gelooide dierehuid; 133. bot; 134. na; 136. jong dier; 137. waswater; 139. spelonk; 140. kledingstuk; 141. koraaleiland; 143. paard; 146. bloeiwijze; 147. vermenging van 2 vloeistoffen door een wand; 148. titel van de keizer van Japan; 150. enthousiast bewonderaar; 151. kussenovertrek; 153. hondenras; 154. Europese hoofdstad; 157. vrouwelijk dier; 159. geluk in het spel (Fr.); 161. honingbij; 163. deel van Sumatra; 164. aldus (Lat.); 165. gewicht; 167. bedorven; 169. het morgenrood; 170. een zekere.

Oplossing kruiswoordpuzzel

WINNAAR van de Amigoe Kruiswoordpuzzel d.d. 12 augustus 1983:

Chris Dijkhoff
Tanki Leendert 227A
Aruba

Hij kan langs komen bij de redaktie van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 om zijn prijs (f.25,-) op te halen.

Oplossingen van deze week dienen vóór **26 augustus 1983** in het bezit te zijn van de Redaktie Amigoe, Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577.

Deelnemers aan de Kruiswoordpuzzel op Aruba en Bonaire dienen hun oplossing vóór **25 augustus 1983** in te dienen bij: Aruba - Nassaustraat 110; Bonaire - bij de heer Linkels, Gouverneur N. Debrotweg z/n of P.O.Box 122 en op St. Maarten - Vance James.
Op de enveloppe duidelijk vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

REPETITIE...HERHALING
I...E.E.RADIO.E.N...A
E.WERKLOOS.EFFECTOR.L
G.I.U.E.TERTS.P.I.A.A
VLEUGEL.I...T.KAPUCYN
I.K.K.E.EINDE.E.A.E.T
EE.KORNAK.U.EERSTE.ME
GNOOM.S..ETC..F.HELER
EE.EST.KANTOOR.MIN.PI
R.M.TRA..OIL..TOE.T.E
.RAD.EDEN.G.KRAT.DAR.
MELOPEE.IA.NA.STREKEL
EPICUS.OOR.OPA.OELEMA
S.ETS.ONDERDEESD.UIL.E
T..O.POSE.W.REEP.C..D
VIER.EG..GAT..EI.ABEL
A..A.OSLO.A.WORT.T..O
A.ONG.TANDSTEEN.SED.P
LONDEN.MEI.OIR.ROSINE
TUMULUS.EK.ED.DANSEUR
.DIS.RATA.C.ETIC.EEL.
R.N.AKS..SOL..ALP.T..Z
OK.MUS.KIKERLD.ELK.RA
TALUD.B..IES..V.EIGEN
ST.FIDEEL.A.ONELET.EE
Z.E.T.S.ASCES.T.G.S.E
WALNOOT.M...T.SAVANNE
A.D.R.I.PERTE.T.A.O.U
L.AGITATIE.ARBEIDER.V
U...U.A.OKAPI.E.E...E
WINDMOLEN...ABNORMAAL

Nog altijd de meest vergeten groep

WASHINGTON — Formeel hebben alle rassen gelijke rechten in Amerika. Sinds de burgerrechtenbeweging mogen zwarten naar alle banen solliciteren. Maar bij het presidentschap schijnt dat anders te liggen. Een zwarte presidentskandidatuur wordt zwaar in twijfel getrokken door politieke kringen. En merkwaardig genoeg twijfelen de zwarten zelf het hardst.

Een zwarte kandidaat zou nooit winnen. Maar hij zou misschien wel veel invloed kunnen uitoefenen op de zwarte kiezers. Toch, als een Amerikaanse aziaat zich kandidaat zou stellen, dan zou het bij niemand opkomen om zijn ras erbij te betrekken. Amerikaanse aziaten zijn teveel opgedeeld in groepjes met verschillende politieke belangen. Je hebt arme Vietnamezen, maar je hebt ook Japanse Amerikanen, die de meest succesvolle groep vormen in de VS. Niemand zou zich dus afvragen of een Amerikaans aziatische kandidatuur de aziatische minderheid wel ten goede zou komen. Maar de zwarte kiezers vormen daarentegen een monoliet blok. Ze stemmen bijna allemaal democratisch. En dan liefst voor de kandidaat die het goed met de armen voorheeft. De zwarten zijn nog steeds de economisch meest achtergestelde groep in de Verenigde Staten. Een zwarte kandidaat moet dus verantwoording afleggen voor "the family" van zwarte leiders. Wat voor programma's heeft hij zijn arme medestanders te bieden? Vandaar dat een zwarte kandidaat meteen op zijn ras wordt aangekeken. Ook de blanken zien zwarte politici als vertegenwoordigers van een minderheidsgroep. Het komt nog weinig voor dat een zwarte veel blanke stemmen krijgt. Dat gebeurt alleen maar als hij zijn zwarte identiteit zoveel mogelijk naar de achtergrond schuift. Dat heeft Bradley, de burgemeester van Los Angeles met succes gedaan. Desalniettemin toert de zwarte activist Jesse Jackson, "enfant terrible" van de zwarte leiders nu al door het land om met zijn teen de temperatuur van het politieke water te testen.

De "joint center for political studies" een denktank voor vraagstukken met minderheidsgroepen heeft zich al uitvoerig met de vraag van een zwarte kandidatuur beziggehouden. De zwaar brillende blanke politieke analyst Thomas Cavenaugh ziet wel enige voordelen. Zelfs al wordt een zwarte kandidaat nooit gekozen. Daarover heeft hij al menige studie uitgebracht. "De ongekozen presidentskandidaat kan altijd nog invloed uitoefenen op de democratische conventie", aldus Cavenaugh. Als hij zijn stemmen aan een andere, blanke kan-

Jesse Jackson

didaat doorgeeft, zal die ander aan de zwarten veel verschuldigd zijn. Met een zwarte kandidaat "komen zwarte politieke vraagstukken meer prominent op de agenda", aldus Cavenaugh. "Iedereen vergeet hoeveel stemmen een cohesief blok kan opleveren", alduas Cavenaugh. Toch ziet Cavenaugh ook nadelen aan een zwarte kandidatuur. "Het kan de stemmen voor een haalbare kandidaat verspillen en het kan de democratische partij splijten". Hoe dat gebeurt, laat het voorbeeld van Chicago zien, waar burgemeester Washington met moeite won van zijn obscure, republikeinse tegenkandidaat. Dat terwijl Chicago sinds jaar en dag een democratische stad is. Maar alle blanken stemden plotseling republikeins uit angst voor wat een zwarte burgemeester in hun stad zou aanrichten. Maar Chicago is een uitzondering volgens Cavenaugh. Het is de meest gesegregeerde stad van de Verenigde Staten. Daar komen zelfs dingen voor die je in het "racistische" zuiden niet meer ziet.

De zwarte belangstelling voor politiek is sterk gegroeid de laatste 3 jaar. "Dat is een reactie op Reagan", aldus Cavenaugh, "hij is zo duidelijk, iedereen weet waar hij staat. Je bent voor hem of tegen hem". Bij de congresverkiezingen van vorige herfst waren er al meer zwarte kiezers dan voorheen. Historisch is de opkomst van de zwarten zeer gering geweest net zoals bij elke andere groep arme mensen. Maar ze lopen nu in op de blanken. In 1963 was er 18 procent verschil tussen de zwarte en blanke opkomst, in 1982 was dat nog maar 7 procent. Steeds meer zwarten laten zich inschrijven voor de stembus. Bij de laatste congresverkiezingen maakten ze al heel wat verschil uit "en dat geldt vooral voor de noordelijke industriestaten, waar het er altijd om spant wie wint", aldus Cavenaugh.

De keuze van de zwarten is duidelijk: de democraten. Dat is niet altijd zo geweest. Voor het "New Deal" tijdperk van Franklin Roosevelt stemden de zwarten bijna altijd republikeins. Dat was de "partij van Lincoln", die zich tegen de slavernij had verzet. De zuidelijke democraten waren uiterst conservatief en probeerden de segregatie tegen elke prijs te handhaven. Nu zijn de rollen omgedraaid. Roosevelt maakte de democratische partij toegankelijk voor de armen. In 1932 stemden de meeste zwarten nog op Herbert Hoover, maar in 1980 ging slechts 8 procent van de zwarten naar president Reagan tegenover 82 procent zwarte democratische stemmen. Maar de meesten waren toen ook al ontevreden over president Carter, dus lieten ze de stembussen leeg. De rentes waren al abominabel hoog en de werkloosheid steeg gestaag. Thuisblijven is het enige wat er overblijft als beide partijen niet voldoen. De republikeinen praten nog wel eens over het aanlokken van de zwarten, maar economisch zitten ze altijd rechts van de democraten. Voor een arme bevolkingsgroep kan dat dus nooit gunstig uitvallen. Zwarte republikeinen klagen nu al dat Reagan de zwarten heeft opgegeven voor de komende presidentsverkiezingen.

Presidentskandidaat of niet, de zwarten moeten Reagan uit het Witte huis halen. Daar zijn alle zwarte leiders het over eens. En ze zijn druk bezig met het registreren van zwarte kiezers. Zogenaamde "emmerbrigades" gaan over de straten om de zwarten naar de stembus te drijven. En het ziet er naar uit dat de opkomst groter wordt dan ooit. Reagan doet economisch pijn.

De "selfmade" preker Jesse Jackson heeft zich al beschikbaar gesteld voor een presidentiele kandidatuur. "Ik zal een oproep door de kiezers aanvaarden", heeft de man al bescheiden aangekondigd. Waarom zoveel onrust, als de meest obscure blanke democraten hun kandidatuur al hebben aangekondigd. Volgens een opiniepeiling staat Jesse Jackson als nummer 3 on-

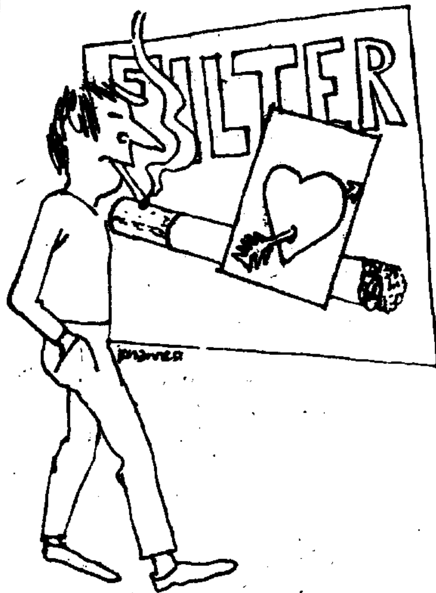

Harold Washington

der de democraten na Mondale en Glenn. Dat komt vooral door zijn nationale bekendheid. Wie kent de volgnummers Gary Hart of Fritz Hollings? Maar veel zwarte leiders mogen de drukdoenige dominee uit Chicago niet. Ze kunnen zijn grote ego niet uitstaan. Jackson heeft een vechtersbaasachtige stijl, het lijkt wel of hij elk moment in de bokshouding kan gaan staan om een paar klappen uit te delen. Vandaar dat burgemeester Washington zich bij de verkiezingen in Chicago op een gezonde afstand hield. Toen Jesse Jackson op eigen houtje de zwarte burgemeesterskandidaat van Philadelphia kwam aanbevelen, werd het gebaar daar niet gewaardeerd. Het werkt polarizerend. Jesse Jackson heeft zich omhooggewerkt als de leider van operatie "Push", een zwarte emancipatie-organisatie in Chicago. En hij bleek beter in het geldinzamelen dan het bereiken van resultaten. "Jesse Jackson doet mee voor Jesse Jackson. Hij is een schepsel van de media. Jesse Jackson vertegenwoordigt de zwarten niet", aldus Cole[...] Young, de zwarte burgeme[...] van Detroit. Jackson is al[...] goed voor een paar citaten in [...] pers. Overal werkt hij pola[...]rend. Vandaar dat de me[...] zwarte leiders liever een an[...] als officiele, zwarte kandi[...] zien.

"Het voornaamste is, dat [...] gehoord willen worden. We w[...]len invloed uitoefenen op de na[...]onale democratische conve[...] We willen niet genegeerd w[...]den", aldus Joseph Lowery, l[...]der van de zwarte "Southe[...] Christian Leadership Confe[...]ce". De teleurstelling van [...] zwarten was groot, toen zowel [...]nator Kennedy als pres[...]dentskandidaat Mondale Chi[...]go's burgemeester Jane Byr[...] boven de zwarte kandidaat ve[...]kozen bij de afgelopen voorve[...]kiezingen. De democratis[...] partij probeerde het in te h[...] door alle grote partijkanon[...] in te zetten, toen de zwarte k[...]didaat won. Maar daarmee z[...] de zwarten niet afgekocht. P[...]tieke weerkijkers voorspell[...] dat in 1984 meer zwarten d[...] ooit naar de stembus zull[...]tijgen.

De Amigoe maakte kort ge[...]leden bekend in de per[...]soon van Maarten Huyge[...] een nieuwe medewerker t[...] hebben vanuit Was[...]hington, in de Verenigd[...] Staten. Op deze pagina v[...] schijnen twee artikelen — een over een zwarte pres[...]dentskandidaat en ee[...] over de implicaties van r[...]ken —, de eerste twee v[...] zijn hand en bestemd vo[...] de Amigoe/Ñapa.

Rokers en niet-rokers leveren strijd in VS

Het is een slag die al jaren wordt geleverd in de Verenigde Staten: niet-rokers tegen rokers. En de niet-rokers winnen terrein. Ze doen hun uiterste best om de witblauwe walm van werklokalen, restaurants en clubs te verdrijven. Soms lijkt het wel op geestdrijverij zo hard gaan de niet-rokers er tegenaan. Gesterkt door onderzoeken die uitwijzen, dat de niet-roker in dezelfde ruimte de gezondheidsrisico's met de roker deelt, vervullen ze hun missie over het hele land. In New York is er nu een groep opgestaan om ook voor de rechten van rokers op te komen. Maar ze zijn rijkelijk laat. De niet-roker kan nu in Amerika het genoegen van een fris lokaal smaken als hij met zijn werkkring vergaderen moet. De achtergebleven Europese deelnemer kan hij herkennen aan het koppige gebaar waarmee hij wel een sigaret aansteekt. Ja, daar vinden vergaderingen nog in een zware mist plaats.

De ijver van de niet-rokers reikt zelfs tot in de rechtbank. In de staat Massachusetts beslist de rechter nu over het recht op frisse lucht van een sociale werkster, die een ruimte met 34 collega's moest delen. Als ze wint, zal haar medewerkster de sigaret definitief moeten doven.

Men rookt toch al niet veel meer in de Verenigde Staten. Slechts 1/3 van de Amerikaanse volwassenen steekt zo nu en dan een sigaret op. Zware shag rookt niemand. Gek genoeg is de marihuana-sigaret in veel kringen meer aanvaard dan het klassieke strootje. Het roken van marihuana-tabak is in Amerika niet voorbehouden aan de "contracultuur". Maar wie net een trekje van het exotische pijpje heeft genomen, zal de rook wel, maar zijn protest niet inslikken, als iemand anders de brand in gewone tabak steekt.

Blauwmistige lokalen komen nauwelijks voor in de Verenigde Staten. Zelfs in bruine cafes kun je de overbuurman nog gemakkelijk onderscheiden. Ook het Amerikaanse pokerspel lijdt eronder. Normaal gaan "pokerfaces" in dikke walmen sigarenrook gehuld maar het verzoek van een dame kan bij een groot gezelschap de lucht doen opklaren zodat de spelverhoudingen meteen veanderen. Een Amerikaan schaamt zich niet om een aanwezige te verzoeken het roken te stoppen. Veel restaurants hebben een speciale, tochtige afdeling voor rokers. En als dat niet zo is, verzoekt de ober vaak in naam van het belendende tafeltje om de sigaret of sigaar uit te drukken.

Het is ook merkwaardig voor een "macho" land als Amerika, dat roken er niet goed staat. Een ondezoek van de universiteit van Michigan wees uit, dat het geweldige zon-zee-blauwe-lucht surfplank image van de advertenties helemaal niet werkt. Alleen zo'n 7 procent van de ondervraagden vond, dat roken "cool" staat. Eenzelfde percentage vrouwen ziet roken als een teken van emancipatie. Bijna 2/3 van de tieners gelooft dat een roker "rijp en verfijnd wil lijken". Dit werd ook aangemoedigd door gesubsidieerde advertenties met het tienermodel Brooke Shields die op de foto duidelijk walgt van roken. De Reagan-regering heeft die advertentie weer laten vallen. De staat moet zich volgens hem niet met dergelijke dingen inlaten. Bovendien hebben de tabaksboeren een belangrijke stem in het politieke kapittel. Het roken van middelbare schooljongeren daalt nog steeds: 2/3 van de ondervraagden maakt liever een afspraakje met iemand die niet rookt.

N/SM is de afkorting voor niet-roker, die in de meeste contactadvertenties is aan te treffen. "Intelligente, belezen, sportieve, niet-rokende man zoekt niet rokende, warme vrouw om samen op avontuur te gaan". En niet-rokend is een van de belangrijkste eigenschappen. Ook reclames voor ademverfrisser spelen daar op in. Een rokend meisje klaagt dat haar vriend haar niet meer wil zoenen. Daar is slechts een oplossing voor. Een mondspray! Ook in personeelsadvertenties komt de eis "niet-rokend" vaak voor. Werkgevers eisen het van hun werknemers. Uitzendkrachten worden teruggestuur als ze blijken te roken. En sommige bedrijven nemen het met rode letters in hun sollicitatieformulier op. "Wie rookt, hoeft geen verdere moeite te doen om te solliciteren". Werkgevers klagen, dat roken de produktiviteit afremt. Ze vinden het geen gezicht als de secretaresse met een sigaret uit de mond hangend aan het snelle, witte "switchboard" zit.

Dit vieze image van de sigaret wil de tabaksindustrie nu met alle geweld oppoetsen. Pakjes sigaretten zijn steeds witter geworden, roken wordt steeds vaker met sport geassocieerd. Een bekende advertentie toont een man die in de kleedkamer in sportbroek en sportkousen uitrust van lichamelijke inspanning met zo'n witte sigaret in de mond. Dit geheel tegen de vrijwillige gedragscode van de sigarettenindustrie in.

Tijdschriftadvertenties bieden een uitkomst want van het Amerikaanse televisiescherm is de sigarettenindustrie verbannen, dus zoeken ze het tegenwoordig veel meer in sportfestivals. Wat bijvoorbeeld te denken van de schat aan gezondheid en slankheid die men bij het "Virginia Slim Tennisfestival" opdoet. Er is al zoveel dikte in de Verenigde Staten. De festivals komen anders dan de reclames wel op televisie. Een andere truc is het lage nicotine- en teergehalte, zodat de roker tot grote vreugde van de tabaksindustrie nog meer sigaretten opsteekt om toch dezelfde portie nicotine binnen te krijgen. Vandaar dat de gemiddelde Amerikaanse roker het laatste jaar een record aantal sigaretten heeft geconsumeerd. Maar het aantal rokers ligt laag. Vandaar dat de tabaksindustrie er harder dan ooit tegenaan gaat, want voor hen geldt de gezondheid van de Amerikaanse tabaksboer als belangrijker dan het welzijn van het publiek.

Britse medische wereld in beroering

Proeven met menselijke embryo's bekritiseerd

LONDEN — In de Britse medische wereld is een controverse ontstaan over de proeven die dr. Robert Edwards, pionier van de "reageerbuisbaby", heeft genomen met veertien of vijftien menselijke reserve-embryos, waarvan de meeste niet in leven zijn gebleven. Edwards, die geen medicus is, heeft op een vergadering van medisch journalisten gezegd dat hi al lang geleden begonnen is met die proefnemingen in zijn kliniek voor onvruchtbare vrouwen bij Cambridge. Hij zei niet hoeveel van de reserve-embryos nog in leven zijn.

Zijn woorden hebben een stroom van reacties van zowel dokters als tegenstanders van abortus uitgelokt. Deze beschuldigen Edwards van het toepassen van nazi-technieken op mensen. "Goed beschouwd zi n dit potentiele menselijke wezens. Dit is precies hetzelfde als het vastbinden van een baby op een plank en er dan proeven mee nemen", aldus dr. Water Hedgecock, voormalig medewerker van het Britse Medische Genootschap.

Edwards zelf is doctor in de wijsbegeerte. Hij heeft met Patrick Steptoe samengewerkt bij het realiseren van de eerste reageerbuisbaby ter wereld. Hij had gezegd zonder aarzelen de reserve-embryos te hebben gebruikt voor zijn onderzoek, om er zeker van te zijn dat de embryos die in de toekomstige moeders worden teruggebracht werkelijk gezond zijn. Bovendien kunnen die proeven het onderzoek naar abnormaliteiten in de chromosomen, met inbegrip van bepaalde vormen van kanker bij jonge vrouwen, en naar mongolisme bevorderen.

Waar het om gaat is de vraag of de embryos, die uit de eierstokken zijn verwijderd en daarna in een petri-schaaltje groeien, als menselijke of eenvoudig als weefsel moeten worden beschouwd. Het Britse medische genootschap, dat dit jaar een onderzoek naar de ethiek van reageerbuisbabys hoopt te voltooien, heeft geen oordeel over Edwards uitgesproken maar gezegd dat hij zich "blijkbaar buiten het kader van menselijke ethiek zoals wij dat tot nu toe hebben uitgewerkt" heeft begeven.

De wereldfederatie van dokters die het menselijke leven eerbiedigen heeft geëist het werk van Edwards onmiddellijk te verbieden, hangende een debat in het parlement over de implicaties. Dr. John Dawson van de afdeling ethiek van het genootschap zei begrepen te hebben dat de betrokken embryos "hoogstens een week, misschien slechts twee dagen" hebben geleefd, maar dat de proeven ermee ernstige ethische vragen oproepen. "Het is best wanneer men een eitje van een vrouw verwijdert, dit bevrucht en in de moeder terugbrengt. Maar meer dan één eitje nemen en er proeven mee doen? Men is het er niet over eens of dat menselijk leven is of, zoals dr. Edwards zegt, behandeld kan worden als een experiment".

Mexico op bres voor arme landen bij het IMF

MEXICOSTAD — Mexico [...] dat het Internationale M[...]taire Fonds (IMF) wat m[...] strenge regels moet aanh[...] bij zijn kredietverstrekki[...] de ontwikkelingslanden. [...] door komen deze landen in [...] sociale problemen. Mexico [...] deze zaak aankaarten op [...] septem ber in Washing[...] houden gezamenlijke ja[...]gadering van het IMF e[...] Wereldbank. Volgens de M[...]icaanse regering kan men de [...]ternationale economische [...] niet met eenzijdige geis[...] maatregelen overwinnen. [...]ico spreekt uit ervaring [...] moest bij het IMF aankl[...] om uit zijn grote financiele [...]lemen te komen en moest om [...] kredieten los te krijgen [...] strenge maatregelen tre[...] waardoor de koopkracht van [...] gemiddelde Mexicaan een [...] gedaald is.